Haziran 1975

Devlet Nüshası

EMEKÇİ

- Behice Boran ve Solun Bölünmüşlüğü
- 6 MAYIS 1972 Günü
- G. Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi Programı

Kamboçya Kazandı Dünya Halkı Kazandı

- Tekeller Saldırıyor

TÜSTAV

Mayıs 1975 / sayı 7

TÜSTAV

EMEKÇİ

YIL: 1 MAYIS 1975 Sayı: 7

NİYETLERİ BELLİDİR / Başyazı 3
BEHİCE BORAN VE SOLUN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜ 7
DR. ŞEFİK HÜSNÜ / Mihri Belli 10
HALKIMIZA BİLDİRİ 18
6 MAYIS 1972 GÜNÜ 20
BİR TÜTÜN İŞÇİSİ ÖLDÜ 33
G. VİETNAM MİLLİ KURTULUŞ CEPHESİ PROGRAMI 37
VİETNAM KURTULUŞ GENÇLİK FEDERASYONU BAŞKANININ KONUŞMASI 45
KAMBOÇYA KAZANDI / DÜNYA HALKI KAZANDI 53
TEKELLER SALDIRIYOR 67
DEVRİMİMİZ VE HAKİM SINIFLAR 81
TÜRKİYE VE DÜNYA 89

İÜSTAV

Sahibi: M. Lütfi Kıyıcı / Yazı İşleri Müdürü: Süleyman Aslan / Yönetim ve Haberleşme adresi: Yerebatan Cad. No: 43/2 Sultanahmet-İST. / Abone: yıllık 100 TL. / Altı aylık 50 TL. / Dış ülkeler için iki katıdır. İstanbul Dağıtımı: GE-DA. Ankara: ANKARA DAĞITIM / Dizgi-Baskı: Yelken Matbaası / Kapak: REYO Ofset / Baskı Tarihi: 3 Mayıs 1975.

1 MAYIS İŞÇİ SINIFININ BAYRAMIDIR

BİR MAYIS BÜTÜN DÜNYADA İŞÇİLERİN BAYRAMIDIR. PARİS'TEN PEKİN'E KADAR MİLANO'DAN MOSKOVA'YA KADAR DÜNYANIN HER YERİNDE İŞÇİLER YÜRÜYÜŞLER YAPACAKLAR. KENDİ BAYRAMLARINI KUTLAYACAKLAR, MARŞLARINI TÜRKÜLERİNİ SÖYLEYECEKLER. VE BU DÜNYA ÖLÇÜSÜNDE İŞÇİ SINIFI DAYANIŞMASI GÖSTERİLERİNDEN DAHA BİLİNÇLENMİŞ OLARAK, DAHA GÜÇLÜ BİR BİRLİK HALİNDE 2 MAYISA GİRECEKLER.

İKİ MAYIS SABAHI GAZETELER TÜM DÜNYADA YER ALAN BÜYÜK İŞÇİ GÖSTERİLERİNDEN YÜZBİNLERİN, MİLYONLARIN YÜRÜYÜŞÜNDEN BAHSEDECEK.

ESKİDEN YURDUMUZDA DA, DÜZENİN TÜM ENGELLEMELERİNE RAĞMEN TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI, 1 MAYIS'I «AMELE BAYRAMI» OLARAK HER ZAMAN COŞKUNLUKLA KUTLAMIŞTIR. SÖMÜRÜCÜ SINIFLARIN BU GÜN İŞÇİ BAYRAMINI YOZLAŞTIRMAK İÇİN 1 MAYIS'I «BAHAR BAYRAMI» İLAN ETMESİ OYUNU BOZULMALIDIR.

TÜRKİYE İŞÇİLERİNİN DE TÜM DÜNYA İŞÇİLERİ GİBİ 1 MAYIS'I GERÇEK ANLAMIYLA, İŞÇİ BAYRAMI OLARAK KUTLAMA HAKKI İÇİN, BU DEMOKRATİK HAK İÇİN MÜCADELE EDELİM.

YAŞASIN 1 MAYIS.

TÜSTAV

NİYETLERİ BELLİDİR

Gerici partilerin gayri-millî cephesi iktidara geçeli beri, faşist saldırılar birbirini izliyor. Dün bir işçi kurşunlanarak öldürüldü. Bugün iki yaşında bir bebeğin kanına girildi. Bakalım yarın sıra kimde. Faşist terör hareketi tüm ülkeyi sarmıştır.

Silâhlı faşist saldırıların nasıl örgütlendiği, hangi merkezlerden yönetildiği, cinayet işleyen, kan döken terör örgütünün hangisi olduğu aşağı yukarı bellidir. Asayişi korumakla yükümlü güvenlik kuvvetleri faşist saldırılar karşısında pasif kalmakla yetinmiyor. Saldırganlara arka çıkıyor. Bugün Türkiye'de siyasî cinayet işleyen bir faşist katil, yaptığının yanına kalacağından, kendisinden işlediği suçun hesabı sorulmıyacağından emin gibidir. Faşist terör örgütünün başı (başbuğu) kabinede başbakan yardımcısı koltuğunda başbakanla dirsek teması halinde oturmaktadır. Ve ülkede asayişin korunmasının baş sorumlusu olan Demirel'in de silâhlı saldırılara karşı işlenen cinayetlere karşı söyleyecek tek bir sözü yoktur. Demirel tüm davranışlarıyla faşist zorbalığı kışkırtır durumdadır.

Son olarak, Demirellerin, Türkeşlerin, Feyzioğlu vb.'lerin, hükümet temsilcileri olarak, katıldıkları Millî Güvenlik Kurulu'nun bildirisi tuz biber ekmiştir duruma. Hemen her gün kan döküldüğü bir ortamda silâhlı faşist saldırıları kınamak her nedense aklına gelmemiştir. Milli Güvenlik Kurulunun! Böyle bir tutum faşist zorbaları yüreklendirmekten başka sonuç vermez.

Daha dün, «Siyasi cinayetlerin failleri yakalansın, katiller, işkenceciler cezalandırılmadan Türkiye'de demokrasiden söz edilemez.» diyebiliyorduk. Bugün böyle bir istekte bulunan kimse gülünç duruma düşer. Daha dün bazı yurtsever bürokratların yabancı petrol şirketlerine karşı direnmesi; alabildiğine sınırlandırılmış güdük bir toprak reformundan, köy emekçisinin yararına sonuçlar elde etmeye çalışması, kamu oyunu yakından ilgilendiren bir sorun olarak ele alınıyordu. Gayri-millî cephe hükümeti kurulalı yurtsever bürokrat birer birer görevden uzaklaştırılıyor, yerlerine yabancı tekellerin, taşra ağalarının dişine göre kimseler getiriliyor. Ama artık bunlar mesele değil. Bunlar faşist cephenin taarruzunun ikincil ayrıntıları gibi. Hükümetin himayesi altında faşist katillerin her geçen gün adam öldürdükleri bir ülkede yabancı tekellerin, feodal ağaların adamlarının devlet mekanizmasının kilit noktalarına getirilmesi pek önem taşımıyor artık.

Bu oyun 12 Mart arifesinde de oynandı. Bu kez daha pervasızca oynanıyor. 12 Mart dönemi faşist terör örgütleri için bir toparlanma dönemi oldu. Faşist iktidarın himayesinde daha iyi örgütlendiler. Baskı organlarıyla daha sıkı bağlar kurdular. İplerini elinde tutan ABD emperyalizminin casusluk örgütü CIA bunlarla daha yakından ilgilenme, bunları dünya ölçüsünde edindiği deneylerden yararlandırma olanağını buldu. Bu gelişmeler Türkiye'de emperyalizmin ve onun işbirlikçisi sermaye çevrelerinin bundan böyle sömürü düzenini korumada en kesin tedbirlere, yani açık faşizme başvurmaktan çekinmeyeceklerini gösterir. 12 Mart döneminin açık faşizmi sadece emekçi halkımızın bilincini bilemekle kalmamıştır. Halkın sömürücülerini de kendi düzenlerini korumada daha kararlı kılmıştır. Türkiye'de emperyalizmin işbirlikçisi asalak sınıflarla halkımız arasındaki çelişki şimdiye kadar görülmedik ölçüde keskinleşmiştir.

Faşist cephenin oyunu bellidir: Açık faşizme geçişin koşullarını hazırlamak. İşbirlikçi sermayenin en saldırgan kesimi, bunun arkasında duran emperyalist tekeller, Türkiye'de sınırlı bir siyasî demokrasinin bile artık sömürü düzeni için tehlikeli olduğu, Filipin demokrasiciliği oyununun Türkiye'de artık oynanamıyacağı ve açık faşizmin tek çıkar yol olduğu sonucuna varmışlardır. Bundan hareket ederek tüm davranışlarını saptıyorlar.

Ayrıca ABD emperyalizminin Türkiye'de bir faşist yönetimi yeğ sayması için başka nedenler de var. Yunanistan'da 1967 faşist darbesini tezgâhlamış olan ABD emperyalistlerini bu ülkenin demokratik güçleri düşman bilir. Hele Kıbrıs'ta sahneye koydukları başarısız Sampson darbesi sonucu adanın büyük bir kesimi Türk silâhlı kuvvetlerinin işgaline uğrayınca ABD Yunanistan'da itibarını hepten yitirmiştir. Kendilerine çok yakın bir politikacı olan Karamanlis bile Yunanistanı NATO'dan çıkarmak Amerikaya tanınmış olan bazı ayrıcalıkları geri almak zorunda kalmıştır. Bu gidişle Yunanistan'ın gittikçe sola kayması kaçınılmaz görünmektedir. ABD emperyalizmi ancak Kıbrıs ve Ege konularında, Türk hükümetinden Yunanistan lehine önemli tavizler koparabildiği takdirde bu ülkede durumunu bir ölçüde güçlendirebilir. Amerika'ya bu konuda boyun eğecek olan bir iktidarın durumunun sarsılacağı kesindir. Gerici partilerin gayri-millî cephesi bile, anayasal düzen ayakta durdukça, yani seçim sistemi kaldırılmadıkça bu cinsten ödünler verip de ayakta duramaz. Ancak tüm demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldıran bir satılmış faşist dikta iktidarı Amerikanın emriyle istenen tavizleri verebilir ve böylelikle NATO'nun güney kanadı muhafaza edilmiş olur. Amerika bu nedenle de halkın ulusal sorunlarda tepkilerini önliyecek bir faşist baskı düzenine muhtaçtır, Türkiye'de.

Onun için işbirlikçilerin gayri-millî cephesi açık faşizm koşullarına dönmek için ne lazımsa onun yapmaktadırlar. Ve bu aşamada baş rolü Demirel'e oynatmaktadırlar. Bugün odur faşizmin başmimarı.

Bugünün koşullarında, ne biçimde belirirse belirsin, Türkiye'de bir faşist darbe sadece sosyalist akıma karşı değil, demokrasiden yana tüm yurtsever güçlere karşı harekete geçmek zorundadır. Açık faşizm, ayakta durabilmek için, sosyalist akım ile birlikte küçük burjuva dönüşümcü akımı da ezmek, eskisinden çok daha kanlı olmak zorundadır. Buna cür'et eden, emekçi halkımızın tüm kitlesini karşısında bulur, ve sonu çok kötü olur. Çünkü bugün Türkiye'de güçler dengesinde ulusal demokratik güçler ağır basar. Ama hiç kuşkusuz faşist cephenin akıl hocaları arasında bulunan, yerli, yabancı faşist darbe uzmanlarından «baskın basanındır» diye düşünenler eksik değildir. Bir günlük beylik için ülkeyi kana bulamaya hazır şaşkınların tarihin ölüme mahkum ettiği sınıfların yol göstericiliği rolüne çıktıkları çok görülmüştür. CIA'nın bile, dünya ölçüsündeki deneylerine rağmen, son sistem elektronik beyinlerden yararlanarak yaptığı ince hesaplara rağmen, nasıl fiyaskolu faşist darbe girişimlerine önayak olabildiğini Sampson örneğinde, Spinola örneğinde gördük. Onun için Türkiyenin ulusal demokratik güçleri dengede ağır basıyor diye devrimciler uyanıklığı elden bırakamazlar.

Bir faşist darbe girişimi elbette ki halkımız için büyük acılar içerir. Ama böyle bir girişim önünde sonunda faşist cephenin tüm yıkılışı ile sonuçlanacaktır. Halkımız faşizmi yenecek bilinçtedir. Türkiye halkı, tüm engellere rağmen, binbir alanda, binbir biçimde beliren faşizme karşı direnişi sonucu, faşist cepheyi geriletebildi ve 12 Mart döneminin açık faşizminden çıkabildi. Bu halk, faşist cephe ve onun iplerini elinde tutan emperyalizm ile son ve kesin bir hesaplaşmada üstün çıkmayı bilecektir. Bu kaçınılmazdır.

Önümüzde çetin günler olacağa benzer. Sosyalistler, emekçi halkın davasının en tutarlı savunucularıdırlar. Toplumumuzun ulusal demokratik güçlerini en iyi onlar değerlendirebilir. Bu nitelikleriyle sosyalistler, durumu soğukkanlılıkla değerlendirmekle ve demokratik güçleri faşizme karşı mücadele için seferber etmekle yükümlüdürler.

EMEKÇİ

BEHİCE BORAN VE SOLUN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜ

YÜRÜYÜŞ'ün ilk sayısında çıkan Behice Boran'ın yazısını okuduk. Konusu «Solun Bölünmüşlüğü ve Birliği». Yazar uzun süren, belki de fazla uzun süren bir sessizlikten sonra, Türkiye solunu çok yakından ilgilendiren bu konuyla ilgili görüşlerini özet olarak sunuyor.

Türkiye solunda ne varsa, temel ilkelerde birleşmesi, ve bu birleşmenin bir siyasî örgüt çatısı altında yer alması, emekçi halkımızın en bilinçli kesiminin ortak özlemidir. Emekçi tabanla bağlar kurmak, bu bağları güçlendirmek isteyen sosyalistler bu özlemi göz önünde tutmak zorundadırlar. Bugün bilinçli işçilerin, bilinçli köy emekçilerinin solda birlik doğrultusunda baskıyı aydın çevrelerinin bu konudaki tutum ve davranışlarını etkileyebilmektedir.

Boran'ın ilk yazısında bu konuyu ele alması da söz konusu baskının bir sonucu olsa gerek.

Türkiye solunda birlik konusu kitle önünde açıkça tartışılmalıdır.

Bu alanda bir dialogun kurulması bu yoldaki girişimlere yardımcı olabilir. Bu bakımdan biz, söylenenlerin bir çoğuna katılmasak da Boran'ın bu konu üzerine yazı yazmasını olumlu karşıladık.

Yazıda ileri sürülen bazı görüşleri özetliyelim: Boran'a göre Türkiye'de «işçi sınıfının politik bölünmesi gibi bir durum yoktur», Soldaki bölünme işçi sınıfı dışındadır. Bu durumda solda birliği sağlamaya çalışmanın gereği yoktur. İşçi sınıfı içinde sosyalist bir birikim vardır. Bu birikim bir bütün halindedir. Bölünmüş değildir. Bu birikimin sağlanmasında asıl etken TİP olmuştur vb.

Türkiye'de bugün işçi sınıfının politik bölünmesi gibi bir durum olmadığı görüşü gerçeğe aykırı aşırı bir iyimserliğin ifadesidir. Gerçek durumu doğru olarak saptayalım ki, izleyeceğimiz çizgi doğru olsun. Bugünün koşullarında sendikal hareketin bölünmüşlüğü ile sosyalist hareketin bölünmüşlüğü çakışan iki şey değildir elbet. Türkiye'de sendikal örgütlenme uzun yıllar Brown'lar gibi, Lovestone'lar gibi ABD emperyalizminin ajanlarının devşirmesi unsurların tekelinde kaldı. Bugün de bu unsurlar sendikalı işçilerin çoğunluğunu sarı serdikalarda tutabilmektedirler. Bu cins ABD güdümlü sendikacılığa tepki olarak doğan DİSK ancak iktisadi mücadele alanında TÜRK-İŞ'e kıyasla daha dürüst bir sendikacılığı temsil edebilmektedir. Öte yandan sol gruplaşmalar genellikle ağırlığı olan bir işçi tabanından yoksundur. Ama sosyalist hareketteki bölünmenin işçi sınıfının politik hareketi üzerinde hiçbir etkisi olmadığı ve işçi sınıfı içindeki sosyalist birikimin bölünmez bir bütün oluşturduğu iddiası yanlıştır.

Sosyalizm herkesten önce işçilerin davasıdır. Ve işçi sınıfımız içindeki sosyalist birikim, sosyalizm doğrultusunda her girişim ile karşılıklı etki tepki ilişkisi içindedir. Sol hareket içinde önünde sonunda belirleyici etken, gittikçe güçlenen bu sosyalist birikim olacaktır.

Yazar, «Hangi hareket, hangi örgüt bu birikimi alır götürür, geliştirirse, o, işçi sınıfının politik hareketi, örgütü olur» diyor. İşçi sınıfı içindeki sosyalist birikim, kendisini «alıp götürecek» kurtarıcı şövalyeyi bekleyen ortaçağ dilberi değildir. İşçi sınıfının siyasî hareketi ve örgütünü yaratacak olan bu sınıfın içinde şimdiden oluşmuş olan sosyalist birikimin kendisi olacaktır. Bu birikimin dışında bir kuvvet değil. Sosyalist örgütlenme sorununu, işçi sınıfının, özellikle bu sınıf içindeki öncülerin (sosyalist birikimi oluşturan öncülerin) hareketi olarak değerlendirmek gerekir. Bu birikimin dışındaki bir hareketin onu «alıp götürmesi» olarak değil.

Yazısının başında **«işçi sınıfının politik hareketinin bölünmesi gibi bir durum yok,»** ya da «İşçi sınıfımızda sosyalist birikim bölünmüş değildir» diyen yazar, bir paragraf ötede örgütlenmenin hangi yoldan gerçekleştirilmesi gerektiği konusunda görüşlerini açıklarken soruna

pratik açıdan bakmak zorunluluğu ile karşılaşınca «böyle bir örgütlenme serpilip geliştikçe de **işçi sınıfının politik birliği sağlanmış olur»** diyor.

Besbelli ki burada çelişki var. Yazar bir yerde işçi sınıfının politik hareketi bölünmemiştir, diyor, biraz aşağıda bu politik hareketin birliğinin sağlanacağı mutlu yarınlara ulaşabilmek için ne yapılması gerektiğini anlatıyor, Boran'ın ikinci değerlendirmesinin gerçeğe daha yakın olduğu açıktır.

İşçi sınıfı içinde sosyalist birikimin sağlanmasında asıl etkenin TİP olduğu görüşüne gelince: Şöyle diyor: «Bu birikimin 1961'den bu yana oluşmasında toplumun genel gelişiminin, sosyalist yayınların vb. lerin payı ne olursa olsun, asıl büyük pay Türkiye İşçi Partisi'nindir.»

Biz bu görüşe bir ölçüde katılabiliriz. Tabii TİP'in «toplumun genel gelişiminin» dışında bir örgüt olarak düşünmemek şartıyla. Gerçekten TİP, kadrolarının bütün yetersizliğine rağmen, 1960'ların ilk yarısında hemen hemen tüm sosyalist çevrelerin desteğini sağlayabildiği dönemde sosyalist düşüncenin yayılmasında etken olabilmiştir .Ama şu da bir gerçektir ki, TİP yönetimi bir süre sonra, bir ölçüde kendi eseri olan sosyalist birikime ters düşmüş, anti-komünizme kadar varacak tavizler verme durumuna gelmiş ve sonunda Türkiye'de sosyalist birikimin hemen hemen tümü TİP dışına kaymıştır. Yazarın benzetişiyle bu parti «ana akımın kenarında, ana akımın doğurduğu anafor» durumuna düşmüştür.

Belli bir aşamada TİP'in sosyalist birikimin oluşmasında büyük payı olduğu nasıl bir gerçek ise, bu birikimin Filipin demokrasiciliğinin çıkmazlarına sürüklenmesinde TİP yönetiminin büyük vebali olduğu da bir gerçektir. 12 Mart faşist darbesi arifesinde Türkiye solunun işlemiş olduğu hatalar, bu dönemde TİP yönetiminin sebep olduğu büyük hayal kırıklığı göz önünde tutulmadan açıklanamaz. Boran ve çevresi, kamu oyunun önüne çıktıkları şu sırada, geçmişin muhasebesini doğru olarak yapabilecekler midir? Tarihi deneylerden gerekli dersleri çıkarabilecekler midir? Göreceğiz.

EMEKÇİ

TÜSTAV

Dr. ŞEFİK HÜSNÜ

Yüzelli yıldır Türkiye aydınları kapitalist Batı'nın merkezlerine taşındılar durdular. İçlerinde bu memlekete yararlı olma amacıyla gidenler de vardı. Böylelerinin iddiası, Batı'nın «ilim ve irfanını» alıp memlekete getirmekti. Böylelikle Türkiye'nin geriliğine son vermekti. Uygarlık meş'alesi Batı'nın elindeydi. Batı Avrupa'nın kapitalist ülkeleri her bakımdan kalkınma yolunda uzun mesafeler aşmışlardı. Aydınlarımız, Batı'yı böyle yüksek bir düzeye ulaştıran bilimi (Bu bilime dayanan ideolojiyi ve tekniği) Türkiye'ye ithâl ettikleri takdirde, kendi ülkelerinin de ayni yoldan ilerleyeceğini umuyorlardı. Yanılıyorlardı. Batı'da teknolojik ilerlemeye ve dolayısıyle kalkınma ve ilerlemeye elverişli ortamı yaratan şey burjuvazinin egemenliği, burjuva dünyayı görüş tarzı, burjuva ideolojisi olmuştu. Burjuva sosyal bilimi, tarihin belirli bir anında, burjuvazi henüz devrimci bir sınıfken, teknolojik ilerleme ile bağdaşmaktaydı. O çağda burjuva sosyal bilimini, bur-

juva ideolojisini benimseyen bir toplumun önünde, kapitalist yoldan gelişme ve ilerleme olanakları açılırdı. Ama o çağ artık gerilerde kalmıştı. Artık emperyalizm sürecine girmiş olan bir dünyada Türkiye gibi bir ülke için burjuva sosyal biliminden yararlanarak, burjuvazinin hegemonyası altında, kapitalist yoldan teknolojik ilerlemeyi sağlama olanakları ortadan kalkmıştı. Burjuva sosyal biliminin, burjuva ideolojisinin gösterdiği ilerleme yolu artık tıkanmıştı. Ve bizim Batı örneği hayranı aydınlarımızın tutmuş oldukları yol bir çıkmazdı. Bunların hayal kırıklığına uğramaları kaçınılmaz bir şeydi. Böyle bir dünyada Türkiye gibi bir toplum için tutulacak biricik doğru yol, geçmişte kapitalist Batının gelişmesini sağlamış olan burjuva bilimini değil, kapitalist Batının antitezi olarak, onun bağrında doğmuş olan ve bütün halkların kurtuluşu uğruna savaşın ideolojik silâhı niteliğini taşıyan proleter devrimci bilimi edinmekti; bu devrimci bilimi Türkiye'ye getirmekti, onu Türkiye'de yaymak, Türkiye toplumuna uygulamaktı.

Şefik Hüsnü Deymer, işte bunu yapmıştır. O, bu yüzden büyüktür. Tarih, kendisinden, «bilimsel sosyalizmi Türkiye'ye getiren adam» diye söz edecektir. Ama Şefik Hüsnü, yalnız bundan ötürü büyük değildir. O, yalnız Türkiye'de sömürülen ve ezilen sınıfların eylem kılavuzu olacak teoriyi Türkiye'ye taşımakla kalmadı, ömrü boyunca o kılavuzun gösterdiği çetin yoldan en önde yürüdü. Şefik Hüsnü, devrimci eylem kılavuzunu Türkiye gerçeklerine yaratıcı ruhla uygulayabilen ve böylelikle doğru devrimci çizgiyi saptayabilen kişiydi.

Yazılarında, bugün devrim yolunda ilk adım olarak savunduğumuz Millî Demokratik Devrimin, bu devrimin sınıf tahlili, stratejisi, görevlerinin genel çizgileriyle, bundan hemen hemen yarım yüzyıl önce, Şefik Hüsnü tarafından savunulduğunu görmekteyiz. Bu yazılarda Şefik Hüsnü, proleter enternasyonalizminden en ufak bir tavizde bulunmayan bir Leninistir. O, bütün dünyadaki proleter devrimci mücadeleyle ve millî kurtuluş hareketleriyle dayanışma durumundadır.

Onun yazıları tazeliklerinden pek bir şey yitirmemiştir. Şefik Hüsnü'nün Türkiye toplumunu tahlili ayrı ayrı sınıf ve zümreleri, devrim açısından, değerlendirmesi, bir kere daha bir millî kurtuluş savaşı şartlarında bulunan 1970 Türkiyesi için de, esas olarak, geçerlidir. Bu durum, yazarın marksist tahlil yeteneğini gösterdiği kadar, yarım yüzyıl içinde Türkiye'de yer alan, (Şefik Hüsnü'nün deyişiyle) «siyasî devrimin», bu bir türlü «sosyal devrime» dönüşemeyen küçük - burjuva radikal atılımının, Türkiye halkına sağladığı kazançların, anti - kemalist karşı - devrim sonucu, ne ölçüde yitirildiğini gösterir. Toplumumuzun yarım yüzyıl içinde gide gide bir arpa boyu yol gidebildiği gerçeğini gösterir.

MİLLÎ KÜTÜPHANE - ANKARA - 1948

Evet, Şefik Hüsnü Deymer Batıya gitme olanağına kavuşmuş öteki aydınlarımızdan bambaşkaydı. Onun tanıdığı Paris, sadece Sorbonne semtinin, Chapms Elisée kahvehanelerinin Paris'i olmadı. Şefik Hüsnü, Fransız toplumunun geleceğini temsil eden devrimci çevrelerle bağlar kurmanın, emperyalizmin sömürü alanı bir ülkenin aydını olarak, yurtsever olarak, görevi olduğunu kısa zamanda anladı. Bütün zihin açıklığıyla Jean Jaures'lerin, Marcel Cachin'lerin, Anatole France'ların kürsüleri önünde yerini aldı. Onun tanıdığı Fransa, 1905 Rus Devrimi sonrası ve Birinci Dünya Savaşı öncesi döneminin Fransası idi. 1905 devrimi, devrim mihrakının artık Batı Avrupa'dan Doğuya kaydığı gerçeğini perçinleyen büyük olaydı. Fransa'da gözler Doğu'ya, stepler ülkesine çevrilmişti. Şefik Hüsnü, 1905 Rus Devrimini ve onun ardından gelen irtica dönemini günü gününe izleme olanağını buldu. **Aydınlık'**taki yazılarında bu devrimden, dünün olayımış gibi, «1905 Rus Devrimi hatırlardadır» diye sözeder.

Şefik Hüsnü, 1912'de, genç bir tıp doktoru olarak yurda döndüğü zaman, Türkiye Balkan savaşı içindeydi. Bu savaşı, Birinci Dünya Savaşı izledi. Şefik Hüsnü, teğmen, üsteğmen ve yüzbaşı rütbeleriyle altı yıl cephede savaşa katıldı. Çanakkale Savaşı sürecince, o cephede görevliydi. Şefik Hüsnü, savaş anılarına bağlıydı, onları anlatırken cephe arkadaşlarını duygulanarak anardı. Çanakkale'de cephe komutanı Cevat Paşa'dan sevgi ve saygıyla sözederdi. Cephe kumandanı paşayla tabib yüzbaşı arasında, rütbe farkının izin verdiği ölçüde, bir dostluk ilişkisi kurulmuştu.

Şefik Hüsnü'nün o dönemde iktidardaki İttihat ve Terakki Fırkası hakkında görüşü de ilginçtir: 1950'lerde Orhaniye Askerî Cezaevi'ndeyken. siyasî mahkûmlar arasında bir söyleşi toplantısı sırasında, bir arkadaş, Birinci Dünya Savaşına Türkiye'nin, Alman emperyalizmi ve yerli ortakları tarafından nasıl bir olup bittiye getirilerek sokulduğunu anlatmış ve bugün de aynı tehlikeyle karşı karşıya olduğumuza, Amerikalıların yurdumuzdaki askerî üslerinden yararlanarak, bizi, hattâ Almanlardan daha kolay, istemediğimiz bir savaşa sokabileceğine işaret etmişti. Arkadaş, bu konuşması sırasında, Alman emperyalizminin kuyrukçuluğu politikasını izlemiş olan İttihatçıları sert bir dille eleştirmişti. Söyleşiden sonra Şefik Hüsnü, İttihatçılar hakkındaki görüşünü şu sözlerle dile getirdi: (konuşan arkadaşa hitaben) «İttihatçılara gereğinden fazla yüklendin. Meselenin sözünü ettiğin yanı var tabiî Ama şunu da göz önünde tutmak gerek: o dönemde Türkiye'de İttihatçıların solunda sözü edilecek bir hareket yoktu. İktidara namzet olan muhalif parti, Hürriyet ve İtilaf Fırkasıydı. Bunlar, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin adamlarıydılar. Bir de şu önemli nokta var: bizim o

dönemde İngiltere'ye ve Fransa'ya karşı, Kapitülasyon imtiyazlarının başlıca sahipleri olan bu iki emperyalist ülkeye karşı savaşa girmemiz demek, kapitülasyonların kalkması demekti. Nitekim savaşa girmemizle kapitülasyonlar kalktı ve bir daha geri getirilemedi. (Tabiî burada Şefik Hüsnü, Türkiye'nin Amerikan emperyalizmine peşkeş çekildiği 1940'lar ve 1950'lerden önceki dönemden sözetmekteydi.) Kapitülasyonların kalkması, o zamanların bizim için en önemli meseleydi. Bütün yurtseverler bu uğurda her türlü felâkete göğüs germeye hazırdık. Bizim, bir olup bitti sonucu, Birinci Dünya Savaşına sokulmamızı o kadar kolayca sineye çekmemizi açıklarken, bu haleti-ruhiyeyi gözönünde tutmak gerekir.»

Şu söylenebilir: Şefik Hüsnü'nün, Balkan Savaşı ve Birinci Dünya Savaşı boyunca iktidardaki İttihat ve Terakki Fırkasına karşı, bir marksist olarak, sözü edilecek aktif muhalefet eylemi olmamıştır.

Aynı adamı, savaş sona erer ermez en aktif proleter devrimci eylem içinde görüyoruz. Hiç şüphe yok ki, bu değişiklikte başlıca etken, Türkiye'nin savaşta yenilgiye uğraması, ve galip gelen emperyalist devletlerin Türkiye'nin devlet olarak varlığını ortadan kaldırmaya karar vermiş bulunmalarıydı. Türkiye bir millî kurtuluş savaşı şartlarına girmişti. Ve her gerçek yurtsever gibi Şefik Hüsnü de «analar bugün için doğurdu» diyordu. Bir başka önemli etken de Rusya'daki Büyük Ekim Devrimi idi. Ekim Devrimi, bütün dünyada devrim ateşini tutuşturmuştu ve Türkiye bu bakımdan bir istisna değildi. Birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de ilk marksist-leninist parti, (Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası) 1919 yılında kuruldu. İstanbul'da iki bin işçi delegenin katılmasıyla yapılan bu partinin ilk kongresi, Şefik Hüsnü'yü en büyük parti görevine, Parti Genel Sekreterliğine getirdi.

1919 yılı, Millî Kurtuluş Savaşımızın örgütlendiği ve Türkiye halkının kitlesiyle emperyalizmin karşısına dikildiği yıldır. Düşman işgâli altında İstanbul proletaryasını bilinçlendirme ve örgütlendirme görevini yerine getiren Şefik Hüsnü'nün partisi, emperyalizmin ve yerli ortaklarının karşısında devrimci güçbirliğinin şart olduğunu kavradı ve bu güç birliği zihniyetiyle hareket etmesini bildi. Sosyalist Parti millî güçler cephesinde yerini aldı. O zamanın başta gelen devrimci görevi, Anadolu'dan emperyalizmin maşası Yunan ordusuna karşı, ve gene emperyalizmin kışkırttığı gayri-millî unsurların isyan hareketlerine karşı savaşan millici kuvvetlerin zaferinin sağlanması için herşeyin yapılmasıydı. Şefik Hüsnü ve partisi, bu başta gelen görevi yerine getirmiştir. Kurtuluş Savaşına önderlik eden kemalistler ile işçi sınıfı devrimcileri arasında güçbirliği kuruldu. İstanbul'da başta gelen mesele, Anadolu'nun insanca ve silâhça takviyesi meselesiydi.

Millî Kurtuluş Savaşı sürecince, İstanbul ve çevresindeki cephaneliklerdeki silâh ve cephanenin ele geçirilerek Anadolu'ya taşınmasında İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası üyesi militanlar en önemli rolü oynadılar.

Burada Şefik Hüsnü'nün yakın mücadele arkadaşı Baba Mehmet'i o dönemin proleter devrimci militan örneği olarak gösterebiliriz: Baba Mehmet Karadenizliydi. Takacılar arasında devrimci bilinci ile, yürekliliği ve teşkilatçılığıyla kısa zamanda lider durumuna gelmişti. Anadolu'ya silâh kaçırma işinde başrolü o oynamıştır. O İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası üyesiydi. Bir sosyalist olarak, devrimci görevi gereği, bütün millici çevrelerle samimî bağlar kurmuştu. Kurtuluş Savaşımızla ilgili anılarda, Baba Mehmet'in adı geçer. O'nu ittihatçısı da, kemalisti de kendine mal etmeye çalışır. Ama o, su katılmamış bir proleter devrimciydi. Büyük Ekim Devrimi bu Karadeniz uşağını derinden etkilemişti. Suyun ötesinde, Rusya'da bir Lenin ortaya çıkmış ve patronların, ağaların hakkından gelerek sömürünün olmadığı, çalışan adamın yüzünün güldüğü sosyalist toplumu kurmaya girişmişti. Kurtuluş savaşını vermekte olan kendi vatanı niçin aynı yolu, sosyalizm yolunu tutmasındı? Baba Mehmet o çetin mücadele yıllarında en çetin görevleri yerine getirirken sosyalizmi nihaî gaye saymıştır. Onun Şefik Hüsnü ile ortak dil bulması tabiî bir şeydir. Ethem Nejat gibi, Reşat Fuat gibi bu toplumun yetiştirdiği en güçlü proleter devrimci aydınlarla en yakın mücadele arkadaşlığı bağları kurabilen Şefik Hüsnü, Baba Mehmetleri de bağrına basmasını bildi.

Bilindiği gibi, Türkiye, zaferden sonra, Baba Mehmet'lerin özlediği sosyalizm yolunu tutmadı. Takrir-i Sükûn Kanununun kabulünden sonra Baba Mehmet Sovyetler Birliğine gitti. Moskova'da yerleşti ve birkaç yıl sonra orada öldü. Şefik Hüsnü, bu gün proleter devrimcilerinin savundukları devrimci güçbirliği fikrini, Kurtuluş Savaşımız şartlarında en iyi ifade etmekle kalmamış partisinin militanlarının çabasıyla bu güçbirliğini devrimci eylemde gerçekleştirmiştir.

Bir soru akla gelebilir: Millî Kurtuluş Savaşımız, bütün vatan düzeyinde verilmekle birlikte, düşmana kesin darbeler Anadolu'da indirilmekteydi. Ve millî mücadele Türkiyesi'nin merkezi Anadolu'nun göbeğinde Ankara'ydı. Bu durumda İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkasının da merkezi Ankara olmamalı mıydı? Şefik Hüsnü'nün Anadolu'ya geçip devrimci eylemini orada yürütmesi, en doğru davranış değil miydi? Bir sosyalist partinin gelişme olanakları, Millî Kurtuluş Savaşı şartlarında, İstanbul'a kıyasla Anadolu'da daha büyük olmaz mıydı?

Bu satırların yazarı bu soruyu Şefik Hüsnü'ye sormuştur. Cevabı özet olarak şu oldu: «Proletaryanın yoğun olarak bulunduğu tek mer-

kez İstanbul'du. Biz, «nerede proletarya, orada biz» diye düşündük. Önümüzde Sovyet devrimi örneği vardı. Rusya'da devrim şehirlerde başlamıştı, köylere sonra yayılmıştı. Ve Rus devriminde tek temel güç işçi sınıfıydı. Bu düşüncelerle İstanbul'da kaldık. Biz, o zamanlar, böyle düşünüyorduk. Ama ben kendi hesabıma şimdi başka türlü düşünüyorum. Ankara'ya gitmemiz doğru bir davranış olacaktı. Mustafa Kemal ile, hiç değilse ilk yıllarda, daha geniş bir güçbirliği sağlanabilirdi. Üstelik kendisiyle hemşehriydik. Birçok müşterek dostlarımız vardı. Bizde bu gibi kişisel bağlar, kısa vadede de olsa, etkili olabilir...»

Bu sözlere katılmak gerek. Aradan geçen yarım yüzyıla yakın süre içinde dünyadaki devrimci hareketlerin tecrübesi, Türkiye gibi ülkelerde proletaryanın yanında yoksul köylülüğün de devrimin temel gücü olarak saf tuttuğunu açıkça göstermiştir. Hiç şüphe yok ki, Millî Kurtuluş Savaşı, şartlarında proleter devrimci liderler kadrosu, şehir proletaryasının örgütlenmesini ve mücadeleye yöneltilmesini ihmal etmemekle birlikte, karargâhını en çok güvenliği olan noktalarda, yoksul köylü yığınlarına en kolayca ulaşabileceği noktalarda kurmalıdır.

İzmir İktisat Kongresinde, birçok iç ve dış etkenler yüzünden liberalizm yolunu tutan, müslüman Türklerden bir millî burjuvazi yaratarak kapitalist yoldan kalkınma hayaline kapılan Ankara hükümeti Şeyh Sait İsyanının doğurduğu bunalımla karşılaşınca, bir yandan irticai ezerken, öte yandan sosyalist fikri boğma yolunu tuttu. İşçi sınıfının siyasî ve meslekî örgütleri kapatıldı. Marksist yayın yasaklandı. Çağımızda sosyalist fikrin yasaklanması demek, bugünün hakiki sosyal biliminin yasaklanması demektir. Marksizm denen klavuzun yokluğunda Türkiye toplumunun rotayı şaşırması ve küçük burjuva radikal nitelikte birkaç ileri hamleden sonra yeniden karşı-devrim batağına saplanması kaçınılmaz bir şeydi.

Bundan sonra Şefik Hüsnü ve arkadaşları illegal devrimci eylem yolunu tutacaklardır. Bu çetin yol, işkence odalarından, hapishanelerden, sürgünlerden geçer. Şefik Hüsnü, bu çetin yoldan başı dik yürüyebilenlerdendir. Dostların ona karşı sevgi, güven ve saygısı, düşmanların da ona karşı duyduğu saygı ile karışık derin kin bundan ötürüdür.

Şefik Hüsnü iki Dünya Savaşı arasındaki dönemde, sorumlu bir proleter devrimcisi olarak hareketli bir yaşantı sürmüş, uluslararası proletarya hareketinin önemli tarihî anılarını mahallinde yaşamış ve bu hareketin en yüksek görevlerini yüklenmiştir. 1919'da Fransız sosyalistlerinin Tours Kongresine, Türkiye temsilcisi olarak katıldı ve Fransız proletaryasının gerçek sözcülerinin II. Enternasyonal oportünizmini bozguna uğratışlarının tanığı oldu. Bu tarihî kongreye Doğudan gel-

me bir başka yabancı da katılmıştı: Ho Şi Minh. 1933'te Almanya'da Nazilerin tertipledikleri ünlü Reischstag yangını provakasyonuna o da karıştırılmak istendi. Dimitrov ile birlikte tutuklanarak Muabit Cezaevine kapatılanlar arasında Şefik Hüsnü de vardı: Şefik Hüsnü III. Enternasyonalin Yürütme Komitesi (İKKİ) üyeliğine yükselmiş ve bu görevde yıllarca kalmıştır.

İnsan, devrimci sıfatına devrimci mücadele ile hak kazanır. Bir kimsenin devrimci olup olmadığının biricik ölçütü yaşantısıdır. Şefik Hüsnü yaşantısıyla devrimci sıfatına tam hak kazanmıştır. Hayatının kronolojisine bir gözatalım:

1912—1918 : Askerlik, Balkan Savaşı, ve Birinci Dünya Savaşı cephelerinde
1918—1925 : Legal devrimci eylem. (İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası, **Aydınlık**, vb..)
1925—1927 : İllegal devrimci eylem.
1927—1929 : Tutuklanma, yargılanma, hapis cezasına mahkûmiyet.
1929—1939 : Yurtdışında devrimci eylem.
1939—1946 : Yurda dönüş, illegal devrimci eylem.
1946 : 6 ay legal devrimci eylem (Türkiye Emekçi ve Köylü Sosyalist Partisi).
1946—1950 : Tutuklanma, yargılanma, mahkûmiyet,
1950—1952 : İllegal devrimci eylem.
1952—1957 : Tutuklanma, yargılanma, mahkûmiyet.
1957—1958 : Sürgün ve sürgünde ölüm.

Yani toplam olarak: 8 yıl cephede askerlik, 6 yıl legal devrimci eylem, 20 yıl illegal devrimci eylem (11 yılı yurtdışında). 11 yıl mahpusluk, ve sürgünde ölüm.

Şefik Hüsnü proleter devrimcisinin en yüksek vasıflarını özünde taşıyan kişidir. Bu vasıflardan biri yürekliliktir. Eylemden, eylemin en çetininden sözedildi mi, Şefik Hüsnü'nün gözleri parlardı. En çetin anlarda yürekliliğini belli ederdi.

Bu vasıflardan bir başkası davaya kayıtsız şartsız bağlılıktır. Proleter devrimci davayı her şeyin üstünde tutmaktır. Şefik Hüsnü, bunu yapabilen kişiydi. Onun kişisel meselelerinden, aile derdlerinden söz ettiği hemen hiç görülmezdi. Bir tek çocuğu olmuştur. Bu kızçocuğu, genç yaşında, Varşova'da, Alman Nazilerine karşı savaşarak hayatını vermişti. Şefik Hüsnü'nün hayatındaki bu dramı, kendisiyle birlikte aynı koğuşta yanyana yıllarca hapis yatan arkadaşlarından birçokları uzun süre bilmediler ve öğrendikleri zaman da doğrudan doğruya kendisinden değil bir üçüncü şahıstan öğrendiler.

Şefik Hüsnü'nün önde gelen devrimci vasıflarından biri de derin devrimci gururu idi. Çetin yaşantısı boyunca alçaklıkların, ihanetlerin çeşitleriyle karşılaşmıştı. Oportünistlere karşı, proleter devrimcisinin yaşantısında olağan olan çetin sınavlarda başını dik tutamayıp devrimci şerefine halel getirenlere karşı derin bir küçümseme duygusu taşırdı. Böylelerinin ve nankör işten kaçan bazı sansasyonel eylem meraklısı yarı-aydınların yıllarca boy hedefi olmuştur. Kendisine bu çevrelerden fırlatılan çamurdan habersiz gibi davranırdı. Bundan yakınmayı küçüklük sayardı. Hiç şüphe yok ki, bugün sağ olsaydı ve mahut «Bizim Radyo»nun ve onun arkasında duran sahte marksist-leninst çevrenin, Türkiye proleter devrimcilerine küfür ve iftiralarına, Şefik Hüsnü adını ağıza almadan Türkiye işçi sınıfı tarihini yazma çabalarına, oportünistlere, hainlere arka çıkmalara tanık olsaydı, tepkisi aynı olurdu. Küçümsemeyle başını onlardan çevirir ve proleter devrimcisinin yolunda ileriye doğru yürüyüşüne devam ederdi.

Sömürü düzeninin adamları karşısında, raslantı olarak saflarımıza girebilmiş değişik tipteki oportünistler, arivistler karşısında, devrimci gururuyla muhatabını ezebilen Şefik Hüsnü, emekçi ve aydın yoldaşları arasında insanların en alçak gönüllüsüydü. «Düşmanlara ağu, dosta şekerdik» sözü tam ona göredir. Onun bu tevazuu, kaynağını, proleter devrimci düşünür ve eylem adamı olarak büyük yetenek ve kendine güveninden almaktaydı.

Büyük proleter devrimci arkadaşımız Şefik Hüsnü Deymer'in anısı devrimci mücadelemize rehber olsun.

1971

TÜSTAV

Emekçi Halkımıza

Kardeşler,

Biz aşağıda imzası bulunan kuruluşlar, 1-6 Mayıs tarihleri arasındaki günleri FAŞİZME KARŞI SAVAŞ HAFTASI ilan ediyoruz.

Faşizm sermayenin kanlı diktasıdır.

Faşizm BAĞIMSIZLIK-DEMOKRASİ-SOSYALİZM uğruna mücadele eden halkların can düşmanıdır.

Faşizm işçi sınıfı ve tüm emekçi sınıfların en tabii hakı olan teşkilatlanma hakkının yok edilmesi demektir.

Faşizm, grev hakkının, toplu sözleşme hakkının yok edilmesi demektir.

Faşizm, her türlü gösteri, toplantı ve yürüyüş hakkının yok edilmesi demektir.

Faşizm, devrimcilerin, yurtseverlerin, hapishanelere doldurulması demektir.

Faşizm, ezen ulus şovenizminin azgınlaşması, ezilen uluslar üzerindeki baskıların hat safhaya ulaşması demektir.

Uluslararası işçi sınıf hareketi ve ezilen halkların kurtuluş mücadelesi karşısında günden güne geriliyen emperyalizm kendisine bağımlı ülkelerde gücü yeterse faşist rejimleri tezgahlamaktadır.

Çelişkilerin ve sömürünün gittikçe yoğunlaştığı ülkemizde de bu çelişkilere çözüm yolu bulamayan ve çıkmaza giren sermayenin ve emperyalist güçlerin baş vuracakları yöntem faşizan baskıları yoğunlaştırmak olacaktır.

Faşizan baskılara karşı sessiz kaldıkça bu girişimler yoğunlaşacaktır. Anti-emperyalist, demokratik ve yurtsever güçler her türlü yöntemi kullanarak faşizan girişimlere karşı etkin bir mücadele yürütmek ve kitleleri uyarmakla görevlidirler.

Son yıllarda bütün dünyada ve yurdumuzda binlerce devrimci faşizmin zorbalığına karşı canlarını vermişlerdir. Yurdumuzda da faşizmin kurşunlarıyla nice devrimci ölmüştür, devrimciler faşizmin kurduğu idam sehpalarında «Kahrolsun Faşizm» diyerek, yiğitçe, korkusuzca ölüme gitmişlerdir.

Biz anti-emperyalist, demokratik, anti-faşist güçler, işçi sınıfı ve emekçi halklar için emperyalizmin ve faşizmin karşısında canlarını veren devrimcilerin anısını faşizme karşı etkin bir mücadele vererek yaşatacağız.

KAHROLSUN FAŞİZM
YAŞASIN HALKIMIZIN BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİ
YAŞASIN TÜM EZİLEN HALKLARIN KURTULUŞ MÜCADELESİ

Not: 'Faşizme Karşı Savaş Haftasında' kuruluşlarca düzenlenecek her türlü eylemler sadece düzenleyen kuruluşların sorumluluğu altındadır.

İMZALAR

Türkiye Yazarlar Sendikası-Gen. Bşk. Yaşar Kemal
Töb-Der İstanbul Şubesi Bşk. Niyazi Demircan
Töb-Der Ankara Şubesi Bşk. Celal Yıldız
Ağaç Eşya İşçileri Sendikası Gen. Bşk. Canan Bıçakçı
İlerici Yapı İşçileri Sendikası Gn. Bşk. Uğur Cankoçak
Köy YSE-İŞ Merkez Şubesi Bşk. Erhan Erel
Türkiye Yeni Haber-İş Sendikası Ank. Bşk. Ali Kumbasar
İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (İYÖKD)
Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı (TMGT)
Emekçi Dergisi
İstanbul Devrimci Demokratik Kültür Derneği Bşk. Mahmut Çıkman
Ankara Devrimci Demokratik Kültür Derneği Bşk. Ali Taşar
Malatya Yüksek Öğrenim Derneği
Genç Hukukçular Derneği
İstanbul Orta Öğrenim Derneği
Ekonomik Araştırma Derneği
Toplum Bilimleri Araştırma Derneği
Bingöl Devrimci Kültür ve Dayanışma Derneği Bşk. Recep Bilgin
Giresun Yardımlaşma Derneği Bşk. Abdurrahman Akalın
Ağrı Kültür Derneği
Diyarbakır Yüksek Öğrenim ve Kültür Derneği Bşk. Y. Fevzi Karadeniz
Urfa Gençliği Kültür ve Yardımlaşma Derneği İst. Bşk. Ahmet Tan
Adıyaman Devrimci Kültür Derneği İst. Bşk. Şevket Fırat
Tunceli Devrimci Kültür Derneği Bşk. Musa Erdoğan

EUSTAV

6 MAYIS 1972 GÜNÜ

Bundan üç yıl önce, 6 Mayıs 1972'de üç devrimci arkadaş, Türkiyenin bağımsızlığı, halkımızın kurtuluşu ve mutluluğu uğrunda inandıkları yolda mücadele ettiler ve idam sehpasında can verdiler. 6 Mayıs, onların ölüme yiğitçe gidişlerinin yıldönümüdür.

12 Mart faşizmi halkımızın davasını güden devrimciler karşısına sadece insan avı ile, işkence ile, zindanla çıkmadı. İftira ve yalan faşizmin başlıca silâhlarından biri oldu. Ve faşizm bu iftira ve yalan silâhını özellikle en yiğit devrim savaşçılarına yöneltti. Halkımız yiğitliklerine, davalarına bağlılıklarına hayran kaldığı Denizleri, Mahirleri, Sinanları bağrına basmıştı. Bugün Anadolu'nun bir ucundan bir ucuna söylenen ağıtlar, bu bağıra basışın kanıtlarıdır. Emperyalizmin işbirlikçileri buna engel olmak için devrimcilere çamur atarak halkın gözünden düşürmek için ellerinden geleni yaptılar. Radyolar, televizyonlar, sansür altındaki basın bu işe koşuldu. Ama halkı kandıramadılar. Sonuç ortadadır. 12 Mart faşizminden daha da bilinçlenmiş olarak çıkabilen halkımız, bugün de devrimcilere düzülen ağıtları söylüyor ve hep söyliyecektir.

Deniz Gezmiş'in, Yusuf Aslan'ın Hüseyin İnan'ın ölümünün bu üçüncü yıl dönümünde, bu devrimci kardeşlerimizi ancak bir faşizmi teşhir etme, onu lanetleme, faşizme karşı omuz omuza karşı durma kampanyası içinde gerektiği gibi anabiliriz. Ancak faşizmi mücadele ile gerilere süre süre, ülkemizin bağımsızlığı uğruna inandığı yolda mücadele eden şehitlerimizin anılarına bağlı kaldığımızı kanıtlayabiliriz.

İLİŞTAV

DENİZ GEZMİŞ

Deniz Gezmiş, 1947 yılında Erzurum'un Ilca nahiyesine bağlı Özlük köyünde dünyaya geldi. Babasının öğretmen olması nedeni ile, ilk ve orta tahsilini yurdun çeşitli yerlerinde tamamladı. Çocukluk çağlarında başlayarak dinlediği Kurtuluş Savaşı ile ilgili anılar ve hikâyeler, onda «bağımsızlık» düşüncesinin filizlenmesini sağladı.

İstanbul üniversitesine girişinden itibaren tüm gençlik hareketlerinde yer aldı. 12 Haziran 1968 işgalinde önemli rol oynayan Devrimci Hukuklular Örgütü'nün kurucularındandı. 1968 ve sonrası demokratik gençlik hareketlerinde etkin yönlendirici role sahip Devrimci Öğrenci Birliği (DÖB)'ün başkanı idi. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının geliştirdiği gençliğin demokratik eylemleri, halkımızın özlemlerinin bir yansıması idi. Bu dönem işçilerin fabrika işgallerinin, topraksız köylülerin toprak işgallerinin, dar gelirlilerin ücretlerinin arttırılması için ve sosyal haklar sağlanması için giriştikleri toplu gösterilerin tüm ülkeye yayıldığı dönemdir.

Deniz Gezmiş, gerek gençliğin gelişen demokratik mücadelesi, gerekse kitlelerin gelişen sömürü ve zulme karşı mücadeleleri sonucunda hâkim sınıfların yıldırımlarını üzerine çekti, ve Deniz Gezmiş 1968-1970 arası üç yıllık dönemde, yaşamının iki haftasını içerde bir haftasını dışarda geçirdi.

Kamuoyunun bildiği, olayların gelişimi sonucunda tutuklandı ve sıkıyönetim mahkemelerinin karşısına çıkarıldı. Mahkemeyi, kürsüsünün, bile, faşizme karşı savaş alanı olarak kullanılabileceğini gösterdi.

YUSUF ASLAN

Yusuf Aslan, 1947 yılında Yozgat'ın Çekerek ilçesine bağlı Kuşsaray köyünde doğdu. İlk ve orta öğretimini Ankara'da tamamladı. ODTÜ'ye girdi. Devrimci fikirlerle ilk defa ODTÜ'de karşı karşıya geldi ve kısa süre sonra Sosyalist Fikir Kulübü'ne üye oldu. Bu oluşum içinde iken, Amerikan elçisi Commer'in makam arabasının yakılması eylemine katıldı ve tutuklandı. Bundan sonra birkaç defa daha tutuklandı, Devrimci gençliğin tüm demokratik eylemlerine katıldı.

Kamuoyunun bildiği olaylar sonucunda kırda ki arkadaşlarına katılmaya giderken ağır yaralı olarak ele geçti. Ağır yaralı iken zorla ifade almaya kalkıştılar. Aylarca tedavi gördükten sonra ölümü yendi, sıkıyönetim mahkemesi karşısına çıktı. İnançları doğrultusunda mahkemeyi de bir mücadele alanı olarak kullandı.

TÜSPAV

HÜSEYİN İNAN

Hüseyin İnan, 1949 yılında Kayseri ilinin Sarız ilçesinde doğdu. İlk ve orta tahsilini Sarız'da, liseyi Kayseri'de tamamladı. ODTÜ'ne girdiği zaman ilk işi TİP ve SFK'ne üye olmak oldu.

Hüseyin İnan, daha orta öğrenim çağında devrimci önderlerin kitaplarını okumaya başlamıştı. Lise çağında iken devrimci fikirlerle beslenmeye başlamış, kendi kendini yetiştirmişti, Üniversiteye geldiği ilk yıl kendini parti çalışmalarına verdi ve TİP'in vazgeçilmez bir üyesi oldu. TİP'in bazı seçim mitinglerinde yaptığı konuşmalardan dolayı zaman zaman gericilerin saldırılarına uğradı. TİP'in Çankaya İlçesinde görev alan İnan, Çankaya ilçesinin birçok köyünde uzun süre çalıştı.

1968'de TİP Kongrelerinde partinin sağ bir çizgiye saptığını görünce partiden ayrıldı, okulunu da terk ederek, hayatını devrimci mücadeleye adamaya karar verdi.

Gençliğin demokratik eylemlerinin tümüne katılan Hüseyin İnan, gecekondu semtlerinde ve işçi mahallelerindeki çalışmalara da katıldı. Anadolu'nun birçok köyünü dolaşarak, köylülere anti-emperyalist, demokrasi ve bağımsızlık bilinci vermeye çalıştı, kitlelerle bağ kurmasını öğrendi.

Sıkıyönetim Mahkemeleri karşısına çıktığında diğer arkadaşları gibi devrimci mücadeleyi mahkemede de kararlılıkla sürdürdü.

Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Deniz Gezmiş ve arkadaşları hakkında 9 Ekim 1971'de 18 idam karar verdi.

Mahkeme kararlarından sonra sürekli hücrede kapalı tutuldular ve ancak günde 15 dakika havalandırmaya çıkarıldılar.

Askerî Yargıtay'ın 18 idam kararından 15'ini bozup Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam kararlarını onaylamasından sonra arka hücrelere ayrı ayrı kapatıldılar. Kapatıldıkları hücrede mücadeleyi sürdürdüler ve meclislerde idamlarının biran önce gerçekleşmesi için yoğun çalışmalar sürerken 18 Nisan 1972 tarihinde hücrelerinde 'ölüm orucuna' başladılar.

Bu «ölüm orucu»na başlama nedenlerinden elde edilen maddeler şunlardır: (*)

1 — Son getirilen zamlar ve hayat pahalılığı ile fakir emekçi halkımızın zaten son derece güç olan hayat şartlarını, çıkarcıların menfaati uğruna daha da dayanılmaz hale getirmiştir.

(*) Bu belge Avukat Halit Çelenk'ten temin edilmiştir.

TÜSTAV

2 — Halka dönük olan 1961 Anayasası elbise değiştirir gibi değiştirilmiş, bununla da yetinmeyerek halkımıza Anayasamızca tanınan hakları tamamen ortadan kaldırmak için, yeni Anayasa değişikliğine gidilmek istenmektedir.

3 — Sıkıyönetim Mahkemelerinde, MİT ajanlarına mahkemelerin temsilcileri görüntüsü verilmek istenmiş ve «ANARŞİST» deyimi ile devrimcilerin katline gidilmiş ve aynı nedenle siyasi cinayetler işlenmiştir.

4 — Bizim bugün hücrelerinde kaldığımız Mamak Askerî Cezaevinde bulunan diğer tutuklu arkadaşlarımızdan bir veya birkaçı her gün «Mahkemeye götürüyoruz» denilerek MİT'in işkence odalarına götürülüp çağ ve insanlık dışı işkenceye tabi tutularak yapılan işkencenin bütün belirtileri üstlerinde olarak geri getirilmektedir.

5 — Bütün bu yasa dışı, çağ dışı ve insanlık dışı uygulamaların halkımız ve ilerici aydınlar tarafından bilinmemesi ve duyulmaması için basına sansür konulmuş, basın ancak, Sıkıyönetimin izin verdiği haberleri verebilecek duruma getirilmiştir.

Bütün bu nedenlerle 18.4.1972 tarihinden itibaren «ÖLÜM ORUCU»na başladık. Bu davranışımızın kötülükleri sona erdirmeyeceğini biliyoruz. Ancak, halkımıza ve onun haklarına cezaevi hücrelerinde sahip çıkıp ona savunacak tek hareketimiz «ÖLÜM ORUCU»nu sürdürmek olacaktır.

Deniz Gezmiş Yusuf Aslan Hüseyin İnan

Ölüme gitmeden birkaç gün önce, uçak kaçırılması ve Eken olayında Niyazi Yıldızhan'ın şehit edilmesinden de haberdar olmuşlardı. İnfaz için son hazırlıklarını tamamladılar. Yusuf ailesine ve köyü halkına, Hüseyin ailesine son mektuplarını hazırladılar. Deniz ise, son mektubunu infazın yapıldığı Ankara Merkez Cezaevinde, idam sehpasının dibinde cezaevi görevlilerine daktilo ile yazdırdı ve imzaladı. Son mektuplarını aynen yayınlıyoruz.

Deniz Gezmiş'in ailesine yazdığı mektup:

Merkez Cezaevi

Baba

Mektup elinize geçmiş olduğu zaman aranızdan ayrılmış bulunuyorum. Ben ne kadar üzülmeyin dersem yine de üzüleceğinizi biliyorum. Fakat bu durumu metanetle karşılamanı istiyorum, insanlar doğar, büyür, yaşar, ölürler, önemli olan çok yaşamak değil yaşadığı süre içinde fazla şeyler yapabilmektir. Bu nedenle, ben erken gitmeyi normal karşılıyorum ve kaldı ki

TÜSTAV

benden evvel giden arkadaşlarım hiç bir zaman ölüm karşısında tereddüt etmemişlerdir. Benim de düşmeyeceğimden şüphen olmasın, oğlun ölüm karşısında aciz ve çaresiz kalmış değildir, o bu yola bilerek girdi ve sonunun da bu olduğunu biliyordu, seninle düşüncelerimiz ayrı ama beni anlıyacağını tahmin ediyorum. Sadece senin değil. Türkiye'de yaşayan Kürt ve Türk halklarının da anlıyacağına inanıyorum. Cenazem için avukatlarıma gerekli talimatı verdim. Ayrıca savcıya da bildireceğim. Ankara'da 1969'da ölen arkadaşım Taylan Özgür'ün yanına gömülmek istiyorum. Onun için cenazemi İstanbul'a götürmeye kalkma, annemi teselli etmek sana düşüyor, kitaplarımı küçük kardeşime bırakıyorum, kendisine özellikle tembih et onun bilim adamı olmasını istiyorum, bilimle uğraşsın ve unutmasın ki, bilimle uğraşmak da bir yerde insanlığa hizmettir, son anda yaptıklarımdan en ufak bir pişmanlık duymadığımı belirtir, seni, annemi, abimi ve kardeşimi devrimciliğimin olanca ateşi ile kucaklarım.

Oğlun Deniz Gezmiş

Yusuf Aslan'ın köyüne yazdığı mektup, «suç unsuru taşıyor» gerekçesi ile verilmedi. Yusuf bu mektubunda; emperyalizme karşı bağımsızlık savaşının gerekliliğini, sömürücülere karşı halkımızın kurtuluşu için savaştığını anlatmaktadır. Faşizme karşı savaşın, bağımsızlık savaşının bir parçası olduğunu anlattığı mektubunu şu sloganlarla bitiriyor:

«Kahrolsun emperyalizm!»

«Kahrolsun Sunay, Erim, Tağmaç faşist koalisyonu!»

Yusuf Aslan'ın ailesine yazdığı mektup ise aynen şöyle:

Salı
2.5.1972

Sevgili Babacığım...

Bu mektubu aldığın zaman ben ebediyen bu dünyadan göç etmiş olacağım. Ne kadar sarsılacağını tahmin ediyorum. Bir buçuk seneden beri benim yüzümden nasıl üzüntü içinde olduğunuz malum. Bu son olayı da metanetle karşılamanızı sadece dileyebiliyorum.

Babacığım, bu olayda da Annemin ve Yücelin senin tesellilerine ve desteklerine ihtiyaçları çok. Bunun için ne kadar metin olursan, hem senin sağlığın için hem de onlar için o kadar iyi olur. Elbette ki, yıllarca emek verip yetiştirdiğin bir oğulun, bir günde öldürülmesi kolay göğüslenecek bir olay değil-

TÜSTAV

dir. Fakat siz benim ne için, kimlere karşı mücadele verdiğimi biliyorsunuz. Ben bu açıdan rahat ve vicdan huzuru içinde gidiyorum. Sizlerin de bu bakımdan rahat ve huzur içinde olduğunuzu ve olacağınızı biliyorum.

Babacığım, annemin ve Yücel'in senin desteklerine muhtaç olduklarını yukarıda söylemiştim. Onları rahat ettirmek için bütün gücünü kullanacağından zaten eminim. Babacığım burada şunu ilave edeyim ki, Yücel'in hastalığından kendimi sorumlu hissediyorum. Yücel için herşeyinizi ortaya koyacağınız konusunda da kuşkum yok. Ablamlar için söyleyeceğim; fazla üzülmesinler, olayın sarsıntıları geçtikten sonra normal hayatlarını devam ettirsinler. Mehtap'a ne diyeyim... Benim için her zaman bol bol öpün.

Babacığım cezaevinde kalan arkadaşları arasıra yoklarsan, hallerini hatırlarını sorarsan çok memnun olurum. Her birisi oğlun sayılır. Dışarda bizler için uğraşan dostlarımı ve dostlarını hiçbir zaman unutmayacağını biliyorum.

Mektubum burada biterken sizi, annemi, Yücel'i, ablamı, Aziz ağabeyi, Mehtabı hasretle kucaklarım babacığım... Sağlıcakla kalın.

HOŞÇAKALIN

T. YUSUF ARSLAN

Not: Akrabalara da bir mektup yazdım. Fakat belki vermeyebilirler.

Hüseyin İnan ise, şu kısa mektubu bırakıyordu:

Babama, Anneme, Kardeşlerime ve yakın akrabalarıma,

Söyleyecek fazla söz bulamıyorum.

Bir insanın sonunda karşılaşacağı tabii sonuç bildiğiniz sebeplerden dolayı erken karşıma çıktı.

Üzüntü ve acınızı tahmin ediyorum.

İleride durumu çok daha iyi anlayacağınız inancındayım.

Metin olunuz.

Üzüntü ve acılarınızı unutmağa çalışınız.

Bütün varlığımla hepinize kucak dolusu selamlar, sevgiler!..

Yazılacak çok şey var, fakat hem mümkün değil, hem de sırası değil...

Candan selamlar...

Hüseyin İnan

TÜSTAV

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan hakkında verilen ölüm cezaları infaz edildiği taktirde, bu infazlarda bulunmak üzere Avukat Halit Çelenk ve Avukat Mükerrem Erdoğan, Ankara İnfaz Savcılığına başvurmuşlar ve istekleri kabul edilmişti.

İnfazların yerine getirilmesi konusu Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte iken, 2.5.1972 ve 3.5.1972 tarihlerinde avukatlar, Askerî Yargıtay Başsavcılığına iki lâyiha ile başvurarak tashihi karar isteminde bulundular. Daha önce gerek Askerî Yargıtay İkinci Dairesi, gerekse Askerî Yargıtay Daireler Kurulunca davanın diğer sanıklar hakkındaki kararın cezanın uygulanması yönünden bozulduğu, bu bozma kararlarından idam hükümlüsü, üç sanığın da yararlanması gerektiği ileri sürülerek Ankara İnfaz Savcılığına müracaat edilmiş, infazların ertelenmesi ve bu hususta Ankara 1 nolu Askerî Mahkemesinden bir karar istenmesi talep edilmişti.

Kanun yollarından yapılan bu başvurmalar henüz karara bağlanmamış ve avukatlara bu konuda bir karar ve cevap tebliğ edilmeden, 6 Mayıs günü saat 0,30'da Avukat Halit Çelenk ve Avukat Mükerrem Erdoğan evlerinden ayrı ayrı alınarak infazda bulunmak üzere Merkez Cezaevindeki infaz mahalline götürüldüler.

Gece sokağa çıkma yasağı olduğu için caddeler ve sokaklar bomboştu. Sadece askerler ve devriyeler vardı. Mamak Askerî Cezaevinden Merkez Cezaevine kadar bütün yollar kuşatılmıştı. Hem Mamak Cezaevi, hem de Merkez Cezaevi tanklarla çevrilmiş, mevziler üç çember halinde kurulmuştu. Her yerde telsizli vasıtalar durmadan faaliyet halindeydiler. Tüm ordu birlikleri bir haftadan beri teyakkuz halinde tutulduğundan, orduda ve poliste tüm izinler de kaldırılmıştı. Yüksek rütbeli subaylar büyük bir gayretkeşlik içinde sağa sola koşturuyor, emirler yağdırıyorlardı.

İşte bütün bu olağanüstü tedbirler altında görevliler Deniz, Yusuf ve Hüseyin'i ipe götürmek üzere Mamak Askerî Cezaevine geldiler.

Bütün cezaevinde bir sessizlik hüküm sürüyordu. Kendilerine gidecekleri haber verildiği zaman, hazırlandılar ve zincire vuruldular. Zincir hareket etmelerini zorlaştırdığı için, zincirlerini görevliler taşıyarak yürütüldüler ve ayrı ayrı üç zırhlı arabaya bindirildiler. Son yolculukları için arabaya götürülürlerken teker teker, cezaevindeki diğer koğuşların kapılarının açıldığı koridora doğru «Allahaısmarladık arkadaşlar!» diye haykırarak, devrimci arkadaşlarına veda ettiler. Cezaevinde hüküm süren derin bir sessizlik altında gittiler.

Elleri arkadan bağlı ve ayakları zincirli olarak Ankara Merkez Cezaevine getirilen Deniz Gezmiş, başgardiyan odasına, Yusuf Aslan bir

başka küçük odaya ve Hüseyin İnan da avukatlarla görüşme odasına oturtuldular.

Başgardiyan odasındaki pencereden infazın yapılacağı avlu ve darağacı görünüyordu. Deniz Gezmiş, yüzü pencereye dönük, darağacını görecek şekilde oturtulmuş ve birkaç görevli kol ve omuzlarından tutmuş durumdaydılar. Odada tahminen 25 kadar yüksek rütbeli subay, emniyet memurları, cezaevi görevlileri ve Tevfik Türüng ile Merkez Komutanı vardı.

Üzerleri apış aralarına kadar aranan avukatlar, Deniz'in bulunduğu Başgardiyan odasına girdiklerinde Deniz, babasına hitaben bir mektubu zabıt kâtibine daktilo ile dikte ettiriyor ve bir görevlinin zaman zaman ağzına vererek aldığı bir sigarayı içiyordu.

Deniz Gezmiş, avukatlarını karşısında görünce, «Hoşgeldiniz» dedi. Avukatlar Deniz'le konuşurken, İnfaz Savcısı Sami Uğur Deniz'e sokularak «nasılsın?» diye sordu. Gezmiş savcıya «çok mutluyum ve rahatım» cevabını verdi. Mektup tamamlanıp infaz savcısına verildikten sonra, avukatları bir diyeceği olup olmadığını sordular. Deniz aynen şu cevabı verdi: **«Cezaevindeki bütün arkadaşları benim tarafımdan öpün. Onlara ve dışardaki bütün devrimci arkadaşlara selâm ve sevgilerimi söyleyin. Her ikiniz idam sehpasına nasıl gittiğimize tanık olun ve bunu anlatın.»**

Bu konuşmadan sonra, avukatlar Yusuf Aslan'ın bulunduğu küçük odaya girdiler. Aynı manzara bu odada da vardı. Yusuf, avukatlarını görünce rahat bir ifadeyle gülerek «hoşgeldiniz» dedi. Avukatlar, «nasılsın, bir arzun var mı?» diye sordular. Yusuf **«Çok iyiyim, ancak son bir defa Deniz Gezmiş'i görmek istiyorum.»** dedi. İnfaz Savcısının «buna ne lüzum var» diyerek olumsuz bir tavır takınması üzerine, avukatlar: «İdam hükümlülerinin bu son arzularının yerine getirilmesi bir gelenektir, ve bunda da bir sakınca yoktur, her üç hükümlünün birbirleri ile görüştürülmeleri gerekir» diye ısrar ettiler. Bunun üzerine Yusuf Aslan odasından alınarak Deniz Gezmiş'in odasına götürüldü. Her ikisi birbirlerini öptüler ve vedalaşarak ayrıldılar. Yusuf tekrar odasına götürüldü.

Avukatlar, Hüseyin İnan'ın bulunduğu avukatlarla görüşme odasına girdiklerinde, birkaç görevlinin kollarından tuttuğu Hüseyin gülen bir çehre ile avukatlarına «hoşgeldiniz» dedi. Kendisine, nasıl olduğu, bir arzusu olup olmadığı sorulduğunda: «bir arzum yoktur, sizlere çok teşekkür ederim» cevabını verdi.

Daha sonra, Hüseyin İnan da, avukatların isteği üzerine, Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan'la vedalaştırılarak odasına götürüldü.

Daha sonra avukatlar, Deniz Gezmiş'in bulunduğu odaya döndü-

TÜSTAV

ler. İnfaz Savcısı Sami Uğur idam kararının özetini elindeki basılı karardan okudu ve bir diyeceği olup olmadığını, bu kararın kendisine ait olup olmadığını Deniz Gezmiş'e sordu. Gezmiş buna karşı: «Karar bana aittir, bir diyeceğim yoktur» dedi. Savcı, ayağındaki zincirlerin çözülmesini emretti. Bir görevli elindeki anahtarlarla Gezmiş'in iki ayağındaki kilitleri açmaya çalıştı, açamadı. Ayağındaki kilitlere anahtar uymuyordu. Başgardiyan birkaç anahtar daha verdi, bunlar da kilidi açmadı, Zor bir durum meydana gelmişti. Bu kez infaz savcısı, kilitleri kim kilitlemişse onun çağırılmasını istedi. Adamı bularak getirdiler, kilit açıldı, zincirler çıkarıldı. Gezmiş'in ayağındaki postalların bağları çözük ve açık duruyordu. Gezmiş, zincirlerini çözen görevliye dönerek: «Postallarımın bağlarını bile bağlamaya vakit bırakmadan beni apar topar buraya getirdiler. Sehpada bu postallar bu haliyle ayağımdan düşecekler, onları bağla» dedi. Görevli postallarını bağladı. Bundan sonra, kendisine ayaklarına kadar uzanan beyaz bezden yapılmış bir gömlek giydirildi. Ayağa kalktı, avukatlarına «Allahaısmarladık» dedi ve avludaki idam sehpasına doğru metin adımlarla yürüdü. Sehpanın altında bulunan masanın üstündeki üç ayaklı taburenin üzerine çıktı. Soğuk gecenin karanlık sessizliğini yırtan ve gecenin boşluğunda dalga dalga yankı yapan gür bir sesle bağırarak şunları söyledi:

«Yaşasın Türkiye halkının bağımsızlığı, Yaşasın Marksizm-Leninizmin yüce ideolojisi, Yaşasın Türk ve Kürt halklarının bağımsızlık mücadelesi, Kahrolsun emperyalizm!»

Cellat çift ilmikli sabunlu bir ipi boğazına geçirdi. Gezmiş, ayağının altındaki sandalyeyi tekmelemek isterken cellat sandalyeyi çekti, masayı da aldı. Saat 01,25 idi. Göğsüne karar özetini içeren bir beyaz karton astılar. On dakika sonra, orada bulunan doktor gömleğini sıyırarak bilek nabzını yokladı, nabız atıyordu, beklendi.

On-onbeş dakika sonra nabız tekrar muayene edildi, nabız atışı durmamıştı, beklemeye devam edildi. Gezmiş asılı olarak ağır, ağır beyaz gömlegi içinde dönüyordu. Başı ve postalları görünüyordu. Alt dudağı aşağıya doğru sarktı. Böylece, saat 02,15'e kadar 50 dakika asılı kaldı. Sehpanın bulunduğu avluda, mahkeme başkanı Ali Elverdi, Tevfik Türüng, birçok rütbeli subay, gardiyanlar, Ankara savcısı Fazıl Alp, infaz savcısı Sami Uğur, imam ve daha birçok görevli ile avukatlar durumu seyrediyorlardı. Ali Elverdi'nin dışında, orada bulunan bütün insanların yüzünde buruk bir üzüntü okunuyordu. Özellikle imamın çok üzüldüğü, halinden açıkça belli oluyordu. Saat 02'15'de Gezmiş sehpadan indirildi.

Deniz Gezmiş sehpadan indirildikten sonra, Yusuf Aslan odasın-

dan alınarak Başgardiyan odasına getirildi ve Deniz'in daha önce oturduğu sandalyeye oturtuldu. Ayağındaki zincirler çözüldü. Kendisine avukatlarının verdiği iki sigarayı içti. Babasına yazdığı mektup ile köyündeki akrabalarına ve köy halkına yazdığı ikinci mektubu avukatlarına uzattı. Mektupları infaz savcısı aldı ve: «Mektupları babana veririm, yoksa itimat etmiyor musun?» dedi. Yusuf Aslan «size itimadım yoktur, mektubu vermezsiniz» deyince, savcı: «merak etme vereceğim» cevabını verdi. Karşısında oturan Emniyet Birinci Şube Müdürünü görünce, «yine işkencelere devam ediyor musunuz?» diye sordu. Memur: «bizde böyle usuller yoktur, öyle şeyler yapmayız» diye cevap verdi. Bu kez Yusuf Aslan aynı memura hitaben: «yine elektrik cereyanı ile işkence yapıyor musunuz?» dedi. Memur aynı cevabı verince, Yusuf memura, «sizin çocuğunuz var mı?» diye sordu. Memur da, «bir kızım var» dedi. Yusuf, «nerede okuyor?» dedi. Memur, «daha küçük» cevabını verdi. Sonra da memur Yusuf Aslan'a ODTÜ'de hangi bölümde okuduğunu sordu. O da, «Fizik bölümünde ikinci sınıfta idim,» dedi. Bu arada Yusuf tuvalete gitmek istediğini söyledi. İnfaz savcısının izni ile görevlilerce tuvalete götürüldü. O tuvalette iken infaz savcısı arkadan, «dikkat etsinler orada pencere vardır» diye seslenmekten kendini alamadı. Yusuf tuvaletten dönünce, karar kendisine okundu. Beyaz gömleği de giydirildi. Ve rahat, güler bir yüzle idam sehpasına doğru yürüdü, Sehpanın üzerine çıktı ve yüksek sesle şunları söyledi:

«Ben halkımın bağımsızlığı ve mutluluğu için şerefimle bir defa ölüyorum. Sizler, bizi asanlar, şerefsizliğinizle her gün öleceksiniz. Biz halkımızın hizmetindeyiz. Sizler Amerika'nın hizmetindesiniz.. Yaşasın devrimciler, kahrolsun Faşizm!»

Yusuf Aslan, ayağının altındaki sandalyeyi tekmelemeye çalışırken, cellat tarafından sandalye ve masa çekildi. Saat 02.25'i gösteriyordu. Aslan sehpada ağır ağır döndü, alt dudağı sarktı ve saat 02.50' de indirildi.

Yusuf Aslan sehpadan indirildikten sonra, avukatlar odasında bulunan Hüseyin İnan başgardiyan odasına getirilerek aynı yere oturtuldu ve zincirlerini çözdüler. Avukatları kendisine sigara vermek istediler, içmeyeceğini söyledi. Bu esnada infaz savcısı kendisine «Sarız'ın içinden mi, köyünden mi olduğunu sordu. Hüseyin İnan, «Sarız'ın içindenim, siz Kayseri'nin neresindensiniz?» diye sordu. İnfaz savcısı da «Ben de Kayseri'nin icindenim» dedi. Karar kendisine okundu. «Karar bana aittir, bir diyeceğim yoktur» dedi. Babasına yazdığı mektubu savcıya verdi ve avukatlarına dönerek: «Ayağımda bu beyaz lastik pabuçlar var, ayakkabımı giyemeden beni apar topar buraya

getirdiler, babama söyleyin bu lastikleri gördüğü zaman ayakkabısı yokmuş diye üzülmesin» dedi. Daha sonra beyaz gömleği giydirildi ve böylece sehpaya doğru yürüdü. Sehpanın altındaki masanın üzerine çıktı, gecenin sessizliğinde bağırarak şunları söyledi:

«Ben şahsi hiç bir çıkar gözetmeden halkımın mutluluğu ve bağımsızlığı için savaştım. Bu bayrağı bu ana kadar serefle taşıdım. Bundan sonra bu bayrağı Türkiye halkına emanet ediyorum. Yaşasın işçiler, köylüler ve yaşasın devrimciler, kahrolsun faşizm!»

Bu sözlerden sonra ayağının altındaki sandalyeyi iki üç defa tekmeledi ve devirdi. Böylece infazı kendi kendine yapmış oldu.

İnfazlardan hemen sonra tutulan infaz zaptı ise şöyledir:

ÖLÜM İNFAZ ZABIT VARAKASI

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını kısmen veya tamamen tebdil ve tağyir etmek ve bu Anayasa ile kurulmuş olan Türkiye Büyük Millet Meclisini ıskata cebren teşebbüs etmek suçlarından sanık olup Askeri Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 10. 1. 1972 gün 1971/157-1972/1 esas 1972/1 karar sayılı ilam ile kesinleşen ve Yargıtay Askeri Başsavcılığının 3. 2. 1972 tarih 1972/187-98 sayılı kararı ile tashii karar talepleri reddedilen Sıkıyönetim Komutanlığı 1. Nolu Askeri Mahkemesinin 9. 10. 1971 tarih 1971/13 esas 1971/23 karar sayılı hükmü ile TCK'nun 146/1 maddesi ile ölüm cezasına mahkum edilmiş bulunan Erzurum Ilıca Nahiyesi Özlük köyünden Cemil oğlu Mukaddesten doğma 1947 doğumlu Deniz Gezmiş ile Yozgat iline bağlı çekerek İlçesi Kuşsaray köyünden Beşir oğlu Nebihadan doğma 1947 doğumlu Yusuf Aslan hakkında ve Sarız ilçesi Bahçe mahallesinden Hıdır oğlu Selverden doğma 1949 doğumlu Hüseyin İnan hakkında ölüm cezalarının yerine getirilmesi Resmi Gazetenin 5. 5. 1972 günlü nüshasında neşredilen 1586 sayılı kanunla kabul edilmiş olmakla bugün sanıklar saat 0.01'de bulundukları Askeri Cezaevinden Kapalı Cezaevimize getirilmişlerdir.

Bunlardan Deniz Gezmiş ilk olarak gardıyanlar odasına alınmış, cezaevi müdürü Selahattin Eren bu hükümlünün daha evvelce kapalı cezaevinde bulunduğunu, hükmün buna ait olduğunu bildirdiği gibi, mahkeme heyetinden Başkan Tuğgeneral Ali Elverdi ile Mahkeme zabıt katibi İsmet Ok dahil mahkum edilen Deniz Gezmiş'in bu şahıs olduğunu beyan etti. Deniş Gezmiş de mahkumiyet hükmünün kendisine ait olduğunu beyan etmesi üzerine kendisine dini telkinat yapılmayı arzu edip etmediği sorulduktа dini telkinatı istemediğini bildirdi, müteakiben adli tabip Dr. Sait Altay ile Cezaevi Tabibi Cahit Ünlüsoy tarafından bu sanığın muayenesi yapıldı, şuurunun yerinde olduğunu

infaza mani herhangi bir hastalıkları bulunmadığını beyan etmeleri üzerine hüküm fıkrası kendilerine okundu hiçbir diyeceği olmadığını bildirmesi ve başkaca söyleyecek bir sözü de olmadığını sadece yaptığı bu işten nadim olmadığını pişmanlık duymadığını beyan etmesi üzerine beyaz gömlek giydirildi ve son söz olarak da birşey söylemeyerek bilahare saat 01.25'de sehpaya çıkarken de (suç unsuru bulunduğundan 16 kelime yazılmadı) dedi ve ip boynuna geçirildi, müteakiben de ipi boynuna geçiren cellat tarafından da altındaki sehpa çekildi böylece doktorların arada sırada muayeneleri ile hükümlü Deniz Gezmiş 2.15'e kadar askıda kaldı, bu arada hüküm fıkrasını ihtiva eden yazılı levha da boynuna takıldı, 2.15'de sehpadan indirildi, daha sonra diğer odada beklemekte bulunan Yusuf Aslan Başgardiyanlar odasına alındı ve Deniz Gezmiş'in 2.15'de tamamen ölmüş, hayatiyetini kaybetmiş olduğunu doktorlar beyan ettiler. Bu arada Deniz Gezmiş babasına sehpaya çıkmadan evvel bir mektup yazarak burada ölümünü metanetle karşılamasını, kendisinin Taylan Özgür'ün yanına gömülmesini istediğini, kitaplarının küçük kardeşine verilmesini istediğini, annesini, ağabeysini, kardeşini devrimciliğinin ateşiyle karşıladığını beyan eder bir mektup da bıraktı.

Daha sonra Başgardiyan odasına alınan Yusuf Aslan, cezaevi müdürü Selahattin Eren'e sorulduğunda Yusuf Aslan'ın daha önce cezaevimizde yattığını beyan etti. Mahkeme Başkanı Tuğgeneral Ali Elverdi ile zabıt katibi İsmet Ok'tan sorulduğunda mahkemece ölüm cezasına hükmedilen şahsın bu kişi olduğunu beyan ettiler. Yusuf Aslan tarafından daha önce babasına ve bütün akrabalarına hitaben yazdığı iki adet mektup savcı yardımcısı Sami Uğur'a verildi ve bunların babasına her ikisinin de teslimi istendi. Kendisine dini telkinatta bulunulması istenip istenmediği sorulduğunda dini telkinat istemediğini beyan etti. Adli tabip Dr. Sait Altay ile cezaevi tabibi Cahit Ünlüsoy tarafından yapılan muayenesinde kendisinde infaza mani bir hastalık olmadığını, şuurunun yerinde olduğunu beyan ettiler. Hükümlü dahi şuurunun yerinde olduğunu infaza mani hali bulunmadığını beyan etmesi üzerine, üzerine beyaz gömlek giydirildi. Rigi marka bir kol saati ile üzerinde bulunan 17 lira 50 kuruşu savcı yardımcısı Sami Uğur'a teslim etti. Bilahare hüküm özeti kendisine okundu. Bir diyeceği olmadığını hükmün de kendisine ait bulunduğunu beyan etti. Bilahare sehpaya çıkarken (suç unsuru bulunduğundan 26 kelime yazılmadı) dedi. Bilahare daha önceden temin edilen cellat tarafından saat 2.25'de daha evvelden temin edilen cellat tarafından ip boynuna geçirildi altındaki masa sandalye çekildi sanık boşlukta kaldı saat 2.50'ye kadar askıda kaldı. 2.50'de cesedi muayene eden tabipler ölümün vukua geldiğini beyan etmesi üzerine sehpadan indirildi.

Daha sonra diğer odada bulunan Hüseyin İnan gardiyanlar odasına alındı. Kapalı Cezaevi müdürü Selahattin Eren'den sorulduğunda bu hükümlünün de daha evvelden kapalı cezaevinde kaldığını kendisinin Hüseyin İnan olduğunu beyan etmesi üzerine kararı veren mahkeme başkanı Tuğgeneral Ali Elverdi mahkeme zabıt katibi İsmet Ok'tan soruldukta hükmün bu şahsa ait olduğunu bildirdiler. Son arzuları soruldukta bir diyeceği olmadığını daha evvelden babası Hıdır İnan'a yazdığı baba, anne, kardeşlerime, yakın akrabalarıma başlıklı bir mektubu savcı yardımcısı Sami Uğur'a 21 lira 95 kuruş parasıyla teslim etti. Hükümlüyü muyene eden adli tabip Dr. Sait Altay ile cezaevi ta bibi Cahit Ünlüsoy infaza mani sanığın hiçbir hastalığı olmadığını infazın yapılabileceğini beyan etmeleri üzerine beyaz gömlek giydirildi, hüküm özeti kendisine okundu. Bu mahkumiyet hükmünün kendisine ait olduğunu beyan etmesi üzerine sehpa yerine getirildi ve saat 3.00'-de daha evvelden temin edilen cellatlar tarafından ip boynuna geçirilmeden evvel hiç bir menfaat gözetmeden halkımın mutluluğu için çalıştım ve bu bayrağı taşıdım. Bundan sonra bunu Türkiye halkına emanet ediyorum Yaşasın Türkiye'nin bağımsızlığı, Yaşasın devrimciler, Kahrolsun faşistler dedi ve ip daha evvel temin edilen cellatlar tarafından saat 3.00'de boynuna geçirildi. 3.25'e kadar askıda kaldı, hükümlüyü muayene eden yukarda isimleri yazılı tabipler ölümün vukua geldiğini beyan etmeleri üzerine 3.25'de sehpadan indirildi. Cesetler bilahare Ankara Belediyesi Mezarlıklar Müdürlüğüne teslim edildi. 353 sayılı askeri mahkemeler kuruluşu ve yargılama usulü kanunu 244, 467 sayılı cezaların infazları hakkındaki kanun 2. Ceza infaz kurulları ile tevkif evlerinin yönetimine ve cezaların infazına dair tüzüğün 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70 ve TCK'nun 43. maddesi gereğince usulü dairesinde infazın tamamen yapıldığı anlaşılmış olmakla cesetlerin Belediye Mezarlıklar İşleri Müdürlüğüne yazılan bir müzekkere ile aileleri kabul ettikleri takdirde cenazelerinin merasim yapılmadan kendilerine verilmesi kabul etmedikleri takdirde defnedilmesi için emniyet müdürlüğüne teslim edilerek mezarlıklar müdürlüğüne gösterildi. Bu zabıt usulü dairesinde cezaevi müdürünün odasında aşağıdaki imzaları yazılı şahıslar huzurunda tekrar okunarak imza edildi. 6. 5. 1972

Ankara Savcısı: Fazıl Alp, Sıkıyönetim 1 Nolu Ask. Mah. Başk.: Tuğgeneral Ali Elverdi, Ankara Savcı Yard.: Sami Uğur.

Kapalı Cezaevi Müdürü: Selahattin Eren, Mahkeme Zabıt Katibi: İsmet Ok, Adli Tabib: Dr. Sait Altay.

Cezaevi Tabibi: Cahit Ünlüsoy, Sanık Müdafii: Av. Halit Çelenç, Sanıklar Müdafii: Mükerrem Erdoğan.

TUSTAV

BİR TÜTÜN İŞÇİSİ ÖLDÜ

Devrimci tütün işçisi İbiş Aydınlatan öldü. Onun hayat öyküsü, savaşların, iktisadi bunalımların birbirini izlediği bir sömürü toplumunda, hep sömürülmüş, ezilmiş ve horlanmış göçmen tütün işçisi saflarından çıkan sosyalist militanın öyküsüdür.

İbiş arkadaşın memleketi, bugün Yunanistan'da kalmış olan Doğu Makedonya idi. Balkan Savaşı yıllarında doğdu. 1925'de, mübadil göçmen olarak Türkiye'ye geldi. Daha çocuk denecek yaşta kapitalizmin dişlilerine yakalandı. İşçi oldu. Babası gibi o da tütün işçisi. Bir gün işte iki gün boşta.. Tütün işçisinin kaderi onun da kaderi idi artık. 1929-1933 İktisadi bunalımı gelip çattığında işsizlik işçi yüreklerine tak edecek raddeye geldi. Tek parti yönetimi her türlü işçi direnişini yasaklıyordu. Sendika kurmak yasaktı. Grev yasaktı. İşte böyle koşullarda 1930 yılında tütün işçileri iş istemek için toplu halde

TÜSTAV

İstanbul Vilâyetine yürüdüler. Bu işsizliği protesto yürüyüşünde başı çekenlerdendi İbiş Aydınlatan.

1933'de fabrika önünde illegal bildiri dağıtırken tutuklanma, poliste işkence, ardından, zindan. İbiş için proleter devrimcinin çetin yolu başlamıştı. Dağıttığı bildirinin başlığı anlamlıydı: **«İşçi sınıfının kurtuluşu ancak birlikte gerçekleşir».** Bu slogan 1933'de doğruydu. Kırkiki yıl sonra bugün, en azından o zamanki kadar doğrudur.

1946'da Şefik Hüsnü Değmer Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisini kurduğu zaman, İbiş arkadaş da çalışmalara katıldı. Partinin Genel Yönetim Kurulu üyesi oldu. TSEKP hızla gelişti. Egemen çevreleri korkutacak ve onları provokasyonlara da baş vurarak Partiyi kapatmaya sevkedecek kadar. Parti yöneticileri tutuklandı. İbiş de içlerindeydi. Yargılandılar. İbiş beş yıl hapis cezasına mahkum edildi. Aydın'a sürüldü. 1950 genel affı ile zindandan çıktı. Ve ardından on yıl süren karanlık DP iktidarı dönemi. İbiş Aydınlatan arkadaş yaşlandığı yıllarda da, her zaman tütün işçileri içinde sosyalist düşüncenin yayıcısı olmuştur.

İbiş Aydınlatan bir tiptir. 1930'lar, 1940'lar, 1950'ler Türkiye'sinin sosyalist tütün işçisi tipi. Genç devrimci kuşakları bu tipi tanımalıdırlar. Sosyalist hareketimizin yarım yüzyılı aşan tarihinden söz ediyoruz. Bu hareketin tarihî temsilcisi olduğumuzu söylüyoruz. Göçmen tütün işçisinin bu harekette önemli yeri vardır. Egemen güçlerin sosyalist hareketi geniş ölçüde tecrit edebildikleri, sosyalizmin (S) sinin bile küfür sayıldığı uzun yıllar boyunca, Kasımpaşa'nın, Ortaköy'ün tütüncü semtleri karanlıklar denizinde sosyalist düşüncenin adalarını oluşturdular. Tütün işçisi kahvelerinde, tütün depolarında sosyalizmin sorunları tartışılırdı. O en çetin dönemde, en çok ezilen, en çok zorlanan bu emekçi çevrelerinde bir sosyalist gelenek kurulabilmişti.

Burada Mehmet Atılal (Mehmedaki) arkadaşın adını anmadan geçemeyiz. Tütün işçisi içinde sosyalist geleneğin kurulmasında en büyük katkısı olanlardandır, Mehmedaki. 1930'larda Türkiye'de aydınlar arasında yabancı basını izleyen, hele Marksist yayınları okuyabilenler pek azdı. Tek parti düzeni ile basın yayın özgürlüğü bağdaşan şeyler değildi. Ama öyle bir ortamda, tütün işçilerinin çalıştığı depolarda zaman zaman şu manzara ile karşılaşırlırdı: Kırk elli işçi salon çevresinde yerde tütüncü bağdaşı kurmuş, tam bir sessizlik içinde yaprak tasnif ediyor. Bir köşede çocuk denecek yaşta bir genç işçi önünde Fransız Komünist Partisinin organi **«L'Humanite».** Okuyor ve okuduğunu Türkçeye çeviriyor. Genç işçi musevi asıllı Edirneli David'dir. Alliance okulunda öğrendiği Fransızcadan yararlanarak, dünyada olup bitenlerden arkadaşlarına haber vermektedir. Çeviri

bitiyor ve arkasından Mehmedaki'nin yorumu başlıyor. Bu yorum kapitalizmin zindanlarında edinilmiş marksist formasyonu yansıtan özlü bir yorumdur. Ve yorumu da konu üzerinde tartışmalar izliyor. Tütün işçisinin sosyalist geleneği böyle sürdürülmüştür.

Sosyalist aydınlar içinde tütün işçilerine ısınamıyanlar oldu. Cezaevide karşılaşmışlardı tütüncülerle. Bu aydınlar romanlarda okuyup hayallerinde canlandırdıkları proleter tipi ile hayatın karşılarına çıkardığı bu canlı insan arasında önemli farklar görüyorlardı. Tütün işçiliğinin, özellikle o dönemde, gittikçe alanı daralan bir çeşit mevsim işçiliği oluşu, bu alandaki birçok emekçinin, ekmeğini kazanabilmek için küçük esnaflığa kendini atmak zorunda kalması ve bunun, onun bilincinde yansıması gibi durumlar bir yana. Burada şu gerçek gözden ırak tutulamaz. Bağımlı kapitalizmin bataklığında sömürülen ve horlanan emekçi kesimin bir bireyi olarak yaşıyorsan, elbette ki o bataklığın çamurundan birazı üstüne sıçrayacaktır. Elbette ki eksikliklerin olacaktır. Ama mesele emekçiyi olduğu gibi anlamaktadır. Ayağı yerden kesik her türlü romantik hayallerden uzak, onu bütün eksikliklerivle bağrına basabilmektedir.

Göçmen tütün işçisinin eksikliği mi ağır basar, yoksa onun sağlam yanı mı? O sağlam yanının, proleter devrimci yanının ağır bastığını tarih önünde ispat etmiştir. Bir örnek: 1953'de, 169 sanıklı TKP davasında sanık sandalyalarında elli kadar tütün işçisi vardı. İşbirlikçi sermaye ve feodal mütegallibenin politika alanında baş temsilcisi durumunda olan Demokrat Partinin egemen bulunduğu parlamento 141 inci maddeyi bir kez daha ağırlaştırmış ve bu maddeye bir yedinci fıkra eklemişti. Bu fıkra pişmanlık fıkrasıydı. Devrimci eyleme katıldığına pişman olan ve kovuşturmayı yürütenlere yardımcı olan bir sanığın cezası dörtte bire indirilebiliyordu bu fıkraya göre. Davaya bakan askerî mahkeme bu yedinci fıkrayı en geniş anlamıyla yorumladı ve uyguladı. Öyle ki sorgusu sırasında «hakkımdaki iddia doğrudur. Ama ben bunan sonra böyle işlerde yokum» diyen sanık derhal tahliye ediliyordu.

Bu pişmanlık fıkrasına sığınmanın davaya ihanet olduğu görüşü benimsendi. Ama gene de, sayısı az olmakla birlikte, bazı aydın sanıklar yedinci fıkraya sığındılar ve serbest bırakıldılar. Bunlar genellikle küçük burjuva kökenden genç ve bekâr kimselerdi. Tütün işçilerinin hemen hepsi evli çoluk çocuk sahibi idiler ve aileleri dışarıda açtı. Ama hiçbiri pişmanlık fıkrasına sığınma durumuna düşmedi. Dişlerini sıktılar ve davalarına sahip çıkarak zindanda kaldılar. O yıllarda devrimci bilinç sınavını alnının akıyla atlatmıştır tütün işçisi.

Burada bir kıyaslama akla geliyor: Tütün işçileri emekçi yığınların en çok horlanan katını oluşturur. Öte yandan Yassıada davasında yar-

gılananlar Filipin demokrasisinin siyasi elitini, kremasını oluşturuyorlardı. Eğer Yassıada Mahkemesi, sanıklara pişmanlık beyan edip evlerine gitme olanağını tanısaydı ne olurdu? Sanırız sanık baylar bu konuda hiç nazlanmazlardı ve Yassıada tutuklu koğuşları bir anda boşalırdı. Bu kıyaslama sosyalist ile sömürü düzeni savunucusunun insan olarak çap farkını göstermesi bakımından önemlidir.

Tek tük de olsa, tütün işçisi içinde de patronun adamları, muhbirler, provokatörler çıkmıştır. Ama bunların maskesi düşünce, çevrelerinde barınamaz olmuşlar ve kayıplara karışmışlardır. Bu çevrenin kötüyü içinden atabilme niteliğini, bu çevrede hâlâ sürdüğü iddia edilen klan ilişkilerine bağlıyanlar oldu. Klan ilişkileri bir ölçüde sürebilir. Ama biz çevrenin bu niteliğinin daha çok tütün işçisinin ezilmesinden, horlanmasından doğan devrimci bilincinden ileri geldiğine inanıyoruz.

M.B.

Bundan böyle Saygon'un adı Şi MİNH'dir

UUlusal Kurtuluş Kuvvetleri Saygona girdiler. Vietnam'da Amerikan emperyalizminin ve onun uşaklarının, varlığına son verilmiştir. Bundan böyle Vietnam'ın tümünde, Kamboçya'da özgürlüğün bayrağı dalgalanacaktır.

Güney-Doğu Asya'nın öteki ülkelerinin de kurtuluşu yakındır.

İlk başarılı ulusal kurtuluş savaşını vermiş olan bir halkın çocukları olarak bizim yüreklerimiz sevinçle doludur.

Türkiye'de kapıdan kovulan emperyalizm bacadan geri dönebildi. Ama Vietnam'a, Kamboçya'ya dönemiyecektir.

Vietnam zaferi emperyalizmin tüm dünyadan yokolacağı günün yakın olduğunun kanıtıdır.

Bundan sonra Saygon'un adı Şi Minh olacaktır. Emperyalizmin at oynattığı yoksulluğun, fuhuşun, uyuşturucu madde kaçakçılığının, her çeşit ahlaksızlığın merkezi Saygon bundan böyle çağımızın büyük devrimcisi Vietnam halkının medar-ı iftiharı Ho Şi Minh'in adını taşıyacak ve ona layık bir kent olacaktır. Mutluluğun, başı dik, insanca yaşayan emekçilerin kenti.

Aşağıda Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesinin Programını sunuyoruz. Bu program eksiksiz uygulanacak ve Güney Vietnam toplumu sosyalist kuruluşun'un eşiğine vardırılacaktır. Ve o eşik en yakın bir gelecekte aşılacaktır.

VİETNAM MİLLİ KURTULUŞ CEPHESİ PROGRAMI

TÜSTAV

- **Halk savaşı azimle yoğunlaştırılacak, ABD saldırganları temizlenerek son zafere ulaşılacaktır.**
- **Güney Vietnam halkının milli kurtuluşu için temel amaç ve görevler şunlardır:**

Tüm halkı birleştirmek; ABD'nin açtığı emperyalist istila savaşını kazanma azminde olmak; kukla rejimi devirmek; demokratik milli bir devlet gücünü kurmak; bağımsız, barışçı, demokratik, tarafsız ve mutlu bir Vietnam yaratmak, ve anayurdu bir bütün haline getirmek için barışçı yolda ilerlemek!

1960 yılında ABD emperyalizmi ve yerli uşaklarına karşı tüm halkı birleştirmek amacıyla Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi kuruldu.

O zamandan bu yana halkın büyük bir kesimini, siyasî partileri, çeşitli kuruluşları, değişik milliyette azınlıkları, din kuruluşlarını ve yurtsever kişileri, ABD saldırısına karşı, milli kurtuluş için ortak bir mücadele safında topladı.

Cephe, kuzeyli ve dışardaki yurttaşların sürekli olarak yürekten destek ve yardımlarını memnuniyetle karşıladı.

Milli Kurtuluş Cephesi önderliğinde, güneydeki halkımız zaferden zafere koştu. Cephenin prestiji içerde ve dışarda yükseldi. Bu cephe kahraman Vietnam halkının gerçek temsilcisi oldu.

Bu büyük başarılar, Cephenin doğru bir politik hat tuttuğunu ve halkımızın müşterek gücünün yenilmez olduğunu ispatladı.

ABD emperyalistleri büyük yenilgilere uğratılmalarına rağmen, Vietnam'a karşı saldırganlıklarını bırakmamaktadırlar. Savaşın hızını gittikçe artırıyorlar, güneye insafsızca saldırıyorlar, kuzeye bombardımanı yoğunlaştırıyorlar. Onların işledikleri bu canavarca cinayetler, halkımızın nefretini derinleştiriyor, baş eğmemek isteklerini arttırıyor.

Ulusumuz, tarihinde, düşmanı süpürüp atmak ve vatanımızı kurtarmak için, böylesine hırslanmamıştı. Halkımız zafere ulaşmak için insiyatifi ele almıştır. ABD emperyalistleri ve yerli uşakları pasif ve şaşkın bir duruma sokulmuştur. Şimdi, düştükleri bu çıkmazda yenilgilerini bekliyorlar.

Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi bu büyük milli birliği daha da genişletmek, halkın tümünü ABD saldırganlarına karşı sonuna kadar savaşmaya teşvik etmek, ve saldırganları yenmek amacıyla bağımsız, demokratik, barışçı, tarafsız ve mutlu bir Vietnam için, eski proğramını daha da genişletmiş ve geliştirmiştir.

Bütün Vietnam ulusu! Amerikan emperyalistlerini yenmek için, birleşiniz!

TÜSTAV

Amerikan emperyalistleri, Cenevre anlaşmasını çiğneyerek, Güney Vietnam'da kukla bir rejim kurdular. Ülkemizin bölünmüşlüğünü sürdürmek, ve daha sonra Vietnam'ı tümüyle almak ve Çin Hindinde ve Güney Asya'da hüküm sürmek için Güney Vietnamı yeni bir koloni haline, bir askeri üs haline getirmek istiyorlar.

Bu alçakça arzularını gerçekleştirmek için, hiçbir caniyane usulden kaçınmıyorlar.

Amerikan Emperyalistleri, bizleri öldürmek amacıyla en modern yolları deniyorlar. Stratejik uçaklar, napalm bombaları, zehirli gaz ve kimyasal maddeler... «Tümünü öldür, tümünü yak, tümünü tahrip et» politikasını gerçekleştirmek için sayısız girişimleri oldu.

Şurası apaçıktır ki, Amerikan emperyalistleri, tarihin en vahşi saldırganları, 1954 Cenevre anlaşmalarının, Çin Hindi, Güney Doğu Asya ve dünyanın barış ve güvenliğinin sabotörü, halkımızın ve insanlığın bir numaralı düşmanıdır.

Birkaç yıldır, Amerikan emperyalistleri savaşı sürekli olarak tırmandıkları halde, Amerikan halkını ve dünya halklarını aldatmak çabasıyla, hiç durmadan, «barış görüşmeleri» üzerine etrafı velveleye vermektedir.

Amerikan emperyalistleri ve onların uşakları, halkımızı kuvvet kullanarak yıldırabileceklerini ve hilelerle aldatabileceklerini sanıyorlar. Halkımız kuvvete asla boyun eğmeyecek ve aldatılmasına asla izin verilmeyecektir.

Güneyden kuzeye kadar, 31 milyon yurtaşımız, ulusumuzun geleneksel korkusuz inancını ortaya koyarak, tek bir insan gibi birleşip, Amerikan saldırganlarına karşı savaşmak ve ülkeyi kurtarmak üzere, azimle ayaklanmıştır.

1965'ten beri, Amerikn saldırganları Vietnam'a yüzbinlerce asker soktular. Ama bu bir milyondan fazla düşman kuvvetini halkımız ve silahlı kuvvetlerimiz defalarca bozguna uğratmıştır. Düşman elindeki alan gittikçe daralmıştır. Şimdi Güney Vietnam arazisinin 4/5'i, nüfusun 2/3'ü kurtarılmış bulunmaktadır. Kurtarılmış sahalarda, milli ve demokratik bir güç biçimlenmekte ve yeni bir hayat yeşermektedir.

Vatanımızın kuzey kesimindeki 17 milyon yurttaşımız, Amerikan emperyalistlerinin tahripkâr savaşını, kahramanca yenilgiye uğratıyor, üretimi koruyor ve ilerletiyorlar; güneyi kurtarmak davasını yürekten destekliyor.

Amerika Birleşik Devletlerinin ilerici insanları da dahil olmak üzere, bütün ülkelerdeki halklar, Amerikan emperyalistlerinin saldırgan savaşını şiddetle suçlamaktadır. Hepsi halkımızın Amerikan saldırısına karşı direnme, ülkeyi kurtarma davasına yakınlık duyuyor, destekliyor ve yardım ediyorlar.

Bugün halkımızın en tehlikeli düşmanları, emperyalist Amerikan saldırganları ve onun uşakları, yani hain kukla yönetimidir.

Bu milli kurtuluş mücadelesinde Vietnam halkının görev ve amaçları şunlardır: **Bütün halkı birleştirmek; Amerikan emperyalistlerinin saldırgan savaşını azimle yenmek; onların uşaklarınca kurdurulan kukla yönetimi devirmek; geniş bir milli birlik demokratik yönetimi kurmak, bağımsız, demokratik, barışçı, tarafsız ve mutlu bir Güney Vietnam yaratmak ve vatanın barışçı yollarla tekrar birleşmesine çalışmak.**

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi, Amerikan saldırısına karşı ve Milli Kurtuluş uğruna savaşmanın şerefli görevini yüklenmek, Güneyi kurtarmak, Kuzeyi savunmak ve vatanı barışçı yollarla tekrar birleştirmeye çalışmak üzere, Vietnam Vatan Cephesiyle omuz omuza savaşmaya kendini adamıştır.

Güney Vietnam halkı kutsal milli hakları uğruna savaşırken, uluslararası görevlerini de başarmaya gayret etmektedir. Amerikan saldırısına karşı verdikleri direnme savaşı, bütün dünya halklarının devrimci mücadelesinin tamamlayıcı bir parçasıdır.

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi, Amerikan liderliğindeki, yapısı gereği kavgacı ve saldırgan olan emperyalizme karşı, barış, milli bağımsızlık, demokrasi, ve sosyal ilerleme uğruna, bütün dünya halklarında verilen ortak mücadelede aktif bir yer almağa kararlıdır.

Bugün Güney Vietnam halkı devrim yapmak, ayaklanmak ve yurdumuzu ayakları altında insafsızca çiğneyen Amerikan saldırganlarını yok etmek, sınırlarımızın gerisine atmak, milli bağımsızlık ve egemenliğimizi zorla geri almak için bir halk savaşı vermektedir.

Hiçbirşey bağımsızlık ve özgürlük kadar değerli değildir. Gerçek barışa ancak gerçek bağımsızlığa ulaşıldığı zaman kavuşulacaktır.

Ulusumuzun düşmanı, zalim ve inatçıdır. Ama bütün halkımız Amerikan saldırganları ve uşaklarıyla savaşıp, onları yenmeğe kararlıdır. Halkımız Amerikan emperyalistleri saldırgan savaşlarına son verip, bütün Amerikan ve peyk birliklerini ülkemizden kovuncaya kadar, Güney Vietnamın iç işlerine yabancı müdahalesi olmaksızın kendi kendine çözmesine engel oldukları sürece, halkımız tam zafere ulaşıncaya dek, bu doğru yoldan sapmadan savaşacaktır.

Güney Vietnam halkının kurtuluş savaşı, uzun ve güç bir savaştır, ama mutlaka zaferle son bulacaktır.

Halkımız temel olarak, kendi güçlerine dayanır; bununla birlikte diğer dünya halklarının sempatisini, yardım ve desteğini de kazanmaya çalışır. Halkımız Amerikan saldırganlarını ve onların uşaklarını yenmek uğruna, bütün maddî kaynaklarını milli kurtuluş savaşına vermekten, her türlü fedakarlıktan çekinmeyecektir.

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi, yığınların politik güçlerini kurmak, ve geliştirmek, politik mücadele hareketini ilerletmek, silahlı mücadeleyi politik mücadeleyle birlikte yürütüp, düşmanı yenmek üzere, bir noktadan çıkma üç kol meydana getirme görevini üstüne almıştır.

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi, hala düşman kontrolü altında bulunan kasaba ve köy sahalarındaki nüfusun bütün tabakalarını birleşmeye ve Amerikan saldırganları ve onların uşaklarının kıskacını mümkün olan her biçimde mücadele ederek koparmaya teşvik etme görevini üstüne almıştır.

Cephe aynı zamanda, kurtarılmış alanlardaki bütün halk tabakalarını, halkın kendi kendini yönettiği bir düzen kurmak, adım adım bölgesel bir milli demokratik yönetim yaratmak, üst sahaları kurmak, üretimde, Amerikan saldırganlarına karşı savaşta ve milli kurtuluş için her gayreti göstermek, tarımsal sorunu doğru olarak çözmeğe devam etmek, kurtarılmış sahalarda yeni bir ekonomi ve kültür kurmak, cepheye malzeme temin etmek ve direnme savaşını tam bir zafere götürmek görüşüyle halkın fiziki yapısını kuvvetlendirmek görevini de üzerine almıştır.

Bağımsız, demokratik, barışçı, tarafsız ve müreffeh bir Güney Vietnam kuralım.

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi aşağıdaki kesin siyasî ilkelerini çizmiştir.

1 — Geniş bir demokratik ve ilerici rejim kurmak.

— Amerikan emperyalistlerince Güney Vietnamda kurulan gizli sömürge rejimini yok etmek, Amerika Birleşik Devletlerine satılanların kurduğu kukla yönetimi devirmek, Amerikan emperyalistleri ve uşakları tarafından hileyle toplanan «millet meclisi»ni kabul etmemek, Amerikan emperyalizmi ve kukla yönetiminin birlikte yürürlüğe koyduğu «anayasa»da dahil olmak üzere, ulusal çıkarlara ve demokrasiye aykırı bütün kanunları kaldırmak.

— Özgür genel seçimlere gitmek ve evrensel olarak, eşit, doğrudan doğruya seçim ve gizli oy ilkesine uygun olarak, gerçekten demokratik bir yolla «Millet Meclisi»ni seçmek.

— Milli Kurtuluş davasında bulunmuş çeşitli sosyal tabaka, milliyet, dini topluluk, vatansever ve demokratik partiler, yurtsever kişiler ve güçler arasındaki temsilcilerden meydana gelen milli birlik hükümetini kurmak.

2 — Bağımsız ve kendine yeterli bir ekonomi kurmak, halkın hayat seviyesini yükseltmek.

— Amerikan emperyalistlerinin ekonomik kölelik ve monopolcü

politikasını ortadan kaldırmak; Amerikan emperyalistlerinin ve zalim ajanlarının mallarına el koymak ve bunları devletleştirmek.

3 — Toprak politikasını uygulamak ve «Toprak onu işleyenindir» sloganını gerçekleştirmek.

— Amerikan emperyalistlerinin ve uşaklarının zalim ağaların topraklarına el koymak ve bu toprakları, topraksız ve az topraklı köylüye dağıtmak.

— Her bölgenin durumuna göre, belirli bir miktardan daha fazla toprak sahibi ağalardan topraklarının fazlasını satınalmak, topraksız ve aztopraklı köylülere dağıtmak üzere Devletçe görüşmeler yapmak. Alıcılar toprağa parasız sahip olacak ve hiçbir taahhüt altına girmeyeceklerdir. Toprak reformu için gerekli koşullara sahip olmayan sahalarda, toprak kirası indirimi uygulamaktır.

4 — Milli demokratik bir kültür ve eğitim kurmak, bilim ve teknolojiyi geliştirmek, halk sağlığını korumak.

5 — İşçilerin, emekçilerin ve memurların haklarını garanti altına almak ve yaşayış şartlarına dikkat etmek.

6 — (Temel güç birlikleri, bölgesel taburlar, milis ve gerilla birliklerinden ibaret olan) Güney Vietnam Silahlı Kurtuluş Kuvvetleri halkın öz evlatlarıdır. Yurdumuzun çıkarlarına sınırsız bir sadakat beslerler ve Güney'i kurtarmak, vatanı savunmak, Asya'da ve dünyada barışın korunmasına olumlu katkılar yapmak üzere, bütün halkla birlikte, omuz omuza savaşmayı bir borç bilirler.

— Amerikan saldırısına karşı verilen Milli Kurtuluş savaşının kesin zafere ulaşabilmesi için Milli Kurtuluş Kuvvetlerinin halk savaşını hızlandırarak kalitesini daha da yükseltmek gereklidir.

— Silâhlı Kurtuluş Kuvvetlerinin vatanseverliğini, savaşma ve kazanma kararlılıklarını şiddetlendirmek, disiplin duygularını derinleştirmek ve silahlı kuvvetlerle halk arasındaki, suyla balık arasındaki ilişkiye benzer bağı durmadan kuvvetlendirmek için politik faaliyeti kuvvetlendirmek.

7 — Sosyal yardım yapmak.

8 — Kadın ile erkek arasındaki eşitliği gerçekleştirmek, ana ve çocukları korumak.

9 — Milliyetlerin birliğini kuvvetlendirmek ve aralarında eşitlik ve karşılıklı yardımı geliştirmek.

10 — İnanç özgürlüğüne saygı göstermek, çeşitli dini topluluklar arasında birlik ve eşitlik sağlamak.

11 — Kukla subay ve erlerin, kukla memurların haklı davamıza geri dönmelerini hoş karşılamak, bize geçen subay, er ve harp esirlerine yumuşak davranmak ve insanca muamele etmek.

— Amerikan emperyalistlerinin fiilen ajanlığını yapan katilleri şiddetle cezalandırmak.

12 — Denizaşırı yerlerdeki Vietnamlıların çıkarlarını korumak.

13 — Güney Vietnamda oturan yabancıların meşru hak ve çıkarlarını korumak.

Kuzey ve Güney Vietnam arasında normal ilişkiler kurmak ve yurdumuzun barışçı yollarla tekrar birleştirilmesine çalışmak:

Vietnam bölünmez bir bütündür. Vietnam halkı da tek bir ulustur. Hiçbir kuvvet, yurdumuzu bölemez. Ülkemizin yeniden birleşmesi, bütün halkın kutsal amacıdır. Vietnam tekrar birleştirilmelidir.

1 — Vietnamın tekrar birleştirilmesi, barışçı yollarla ve iki bölge arasında hiçbir tarafın baskısı ve yabancı müdahalesi olmaksızın, adım adım gerçekleştirilecektir.

2 — Her iki bölgedeki halk, ülkenin tekrar birleşmesini beklerken, yabancı istilasına karşı koymak, yurdu savunmak ve aynı zamanda da ekonomik ve kültürel mübadelelerde bulunmak üzere, ortak çaba harcayacaklardır. Her iki bölgedeki halk, mektuplaşmakta, bir bölgeden diğerine geçmekte, ve ikâmet yerine değiştirmekte serbesttir.

Barış ve tarafsızlık politikası uygulamak:

Güney Vietnam **Milli Kurtuluş** Cephesi, barışçı ve tarafsız bir dış politika, ülkemizin bağımsızlık, egemenlik, birlik ve arazi bütünlüğünü garanti altına alan ve dünya barışının korunmasına yardımcı olan bir dış politika uygulamaktadır.

1 — Bütün ülkelerle, politik sistemlerine bakmadan, birbirinin bağımsızlık, egemenlik, ve toprak bütünlüğüne karşılıklı saygı, birbirinin arazisine tecavüz etmemek, birbirinin iç işlerine karışmamak, eşitlik, karşılıklı çıkar, barış içinde beraber yaşama ilkelerine dayanarak diplomatik ilişkiler kurmak.

Kukla yönetimin Amerika Birleşik Devletleri ya da öteki ülkelerle imzaladığı ülkemizin çıkarlarına aykırı bütün anlaşmaları kaldırmak.

Hiçbir askeri anlaşmaya girmemek ve Güney Vietnamda yabancı ülkelerin askeri personelinin ya da askeri üslerinin varlığını asla kabul etmemek.

2 — Vietnam halkının Amerikan saldırısına karşı Millî Kurtuluş Savaşına yakınlık duyan, destek olan ya da yardım eden bütün ülkelerle dostça ilişkileri kuvvetlendirmek.

3 — Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizm, sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğe karşı milli kurtuluş hareketlerini faal bir şekilde desteklemek.

4 — Dünya barışının korunmasına ve Amerikan emperyalizminin

başını çektiği kavgacı ve saldırgan emperyalistlere karşı verilen savaşa katkıda bulunabilmek için faal bir şekilde mücadele etmek.

Halkımızın, Amerikan saldırısına karşı Milli kurtuluş uğrundaki mücadelesi son derece zor, fakat şerefli bir davadır. Bu dava yalnız bu günkü halkımızın ve bütün gelecek nesillerimizin kaderi ile değil, barış, milli bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme uğruna mücadele eden bütün dünya halklarının çıkarlarıyla da ilgilidir. Bu şerefli davayı kazanmak için, zaten birleşmiş olan halkımız daha da sıkı bir biçimde ve daha geniş bir temel üzerinde birleşmelidir!

Halkımızın, Amerikan saldırısına karşı, milli kurtuluş uğrunda mücadelesi haklı bir davadır. Ülkemizin her yerinde halk, Amerikan saldırganları ve uşaklarına karşı savaşmak ve onları yenmek kararındadır. Zaferler kazanmaktayız, şüphesiz kesin zaferi de kazanacağız.

Amerikan emperyalistleri ne kadar çılgın, vahşi ve inatçı olurlarsa olsunlar, caniyane planlarında mutlaka başarısızlığa uğrayacaklardır.

Yurdumuzun yüce çıkarları uğruna bütün Güney Vietnam halkı milyonlarca kişi birlik olarak, dayanışmalarını kuvvetlendirecek, Amerikan saldırganlarını ve yardakçı yönetimi tamamen yenmek üzere, zaferlerimizin verdiği hızla, omuz omuza ilerleyeceklerdir.

Güneyi kurtarmanın, Kuzeyi savunmanın ve yurdumuzu barışçı yollarla birleştirmenin büyük ve şerefli davasını, Kuzeyli ve Güneyli yurttaşlar elele başaracaklardır.

Vietnam halkı mutlaka muzaffer olacaktır.

Amerikan saldırganları ve yardakçıları mutlaka yenilgiye uğrayacaktır.

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesinin programı mutlaka gerçekleşecektir.

Güney Vietnamlı savaşçı ve vatanseverler, Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesinin şerefli bayrağı altında, kahramanca ilerleyelim!

TÜSTAV

«Vietnam'a karşı saldırılarını yoğunlaştırmak için binlerce uçak kullanabilirler. Ama, Amerika'nın saldırılarına karşı, milli bağımsızlık uğruna döğüşen kahraman Vietnam halkının çelikten inancını kırmayı asla başaramayacaklardır... Savaş, daha beş yıl, on yıl, yirmi yıl sürebilir. Hanoi, Hayfong ve öteki şehirler, sanayi merkezleri tahrip edilebilir. Fakat Vietnam halkını yıldıramayacaklardır! Hiçbir şey bağımsızlık ve özgürlük kadar değerli değildir. Zafer günü gelince, halkımız ülkemizi yeniden kuracak ve onu daha güzel daha büyük eserlerle süsleyecektir.»

Ho Shi Minh

VİETNAM KURTULUŞ GENÇLİK FEDERASYONU BAŞKANININ KONUŞMASI

Sevgili Arkadaşlar,

Vietnam halkının 4000 yıllık bir tarihi vardır. Vietnam ulusunu kurma süreci, yabancı saldırısına karşı sürekli bir mücadele sürecidir. Bu yüzden Güney Vietnam gençliği, devrimci şevk, çaba ve çalışkanlık gibi içinde büyüdüğümüz ve yetiştiğimiz tarihsel şartlar tarafından daha da geliştirilen ulusal geleneklerin mirasçılarıdır.

Güney Vietnam'da özellikle 1940 Başkaldırmasından bu yana devrimci hareketin gelişmesi hiç durmamıştır. Şimdi ABD saldırganlığına karşı dövüşen genç erkek ve kadınlarımız, gerçekte onyıllarca önce Fransız kolonyalistlerine karşı savaşan devrimcilerin işçilerin, siyasî kadrolar, askerler ve gerillarlar - oğulları ve kızlarıdır. Doğuşu-

muzdan bugüne, tek bir barış günü görmüş değiliz. Tersine, bombardımanlardan ve uçaklardan korunmak için cengellerde veya yeraltında o kadar çok zaman geçirdik ki **«hiçbir şey bağımsızlık ve özgürlük kadar değerli değildir»** dediğimiz zaman neyi kastettiğimizi çok iyi biliyoruz. Bağımsızlık ve özgürlüğe kavuşmak için devrim yapmak, düşman hakkında hiçbir yanılgı besleme.mek, güçlüklere ve fedakârlıklara göğüs germek, sürekli mücadele etmek, her zaman iyimser olmak ve nihaî zafer güven duymaktan başka yol olmadığını da çok iyi biliyoruz. Duygularımız ve isteklerimizin özü budur. Mutluluğumuzun özü budur.

Sık sık, Güney Vietnam gençliğinin ve öğrencilerinin, bizde geleneksel olduğu üzere bir devrim yapmak zorunda olduklarını, bir devrim yapmakta olduklarını söyleriz. Bu toplantıdan yararlanarak neler yaptığımız hakkında bir şeyler söylememe izin veriniz.

1965 in başlarında ABD, birliklerini kitle halinde Güney Vietnam'a koşturur ve savaşı çılgınca Kuzeye tırmandırırken Güney Vietnam Kurtuluş Gençlik Federasyonu İkinci Kongresini - Mart 1965 - yaptı ve önüne şu görevi koydu: **«Bütün genç güçleri birleştirmek ve örgütlemek, yurtseverliklerini yükseltmek, saldırganlara olan nefretlerini derinleştirmek; onları, ABD emperyalistlerini ve onların uşaklarını yenmek, Güneyi kurtarmak, Kuzeyi savunmak ve ulusun yeniden birleştirilmesini sağlamak için verilmekte olan sebatlı ve yılmaz mücadelede bütün halka katılmaları için aktif olarak seferber etmek.»**

Bu ağır ve şerefli görevi yürütmek için kongre, bütün Güney Vietnam'da **«Beş-En Önde-Ol»** diye anılan kampanyayı açtı, yani:

1. **Düşman güçleri yoketmekte en önde ol.**
2. **Silâhlı kuvvetlere ve gerilla savaşına katılmakta en önde ol.**
3. **Hem şehirlerde, hem de kırda siyasî mücadelede en önde ol.**
4. **Cepheye hizmette en önde ol.**
5. **Tarımsal üretimde en önde ol.**

Bu kampanya, Gençlik Kurtuluş Federasyonunun büyümesinin ve Güney Vietnam gençlik hareketinin yeni bir gelişimin işaretidir. Kampanya, bütün tabakalardan gençleri çevresine toplamış ve onların bimez tükenmez yeteneklerinin tam olarak değerlenmesini sağlamıştır.

Silâhlı mücadele alanında - Federasyon üyeleri veya başkaları - milyonlarca gencin askeri faaliyetlerde görev almalarını ve kahramanlıklar göstermelerini sağlamıştır. Gençler büyük şevkle askerî eğitimden geçmekte ve herkes ev yapısı bir silâh imal etmek ve üç teknikte yani atış, patlayıcı maddelerin kullanılması ve istihkam kazmada uzman olmaya çalışmaktadır. Heryerde şampiyonluk festivalleri düzenlenmektedir.

Yaratıcılık ve cesaretle, genç erkekler ve kadınlar, **«uçak avlama gurupları», «tank-avlama gurupları», «gençlik cephanelikleri»** ve sabit pozisyonlarda kalmak zorunda olan düşman askerlerini o kadar korkutan ünlü tüfekçi gurupları kurmaktadırlar. **«Korkusuz savaşçı, Yankileri yenen»** ünvanlarını kazanmak için belli sayıda düşman askerlerini öldürmekte birbirimizle yarışmak günlük yaşantımızın bir parçası olmuştur. Bir savaşçının o ünvanı bir süre önce kazanmak için bir arkadaşı tarafından öldürülmüş bir veya iki düşman askeri ödünç aldığı ve daha sonra gerçekten bir veya iki düşman askeri öldürüp borcunu ödediği sık sık görülür. Şimdiyedek onbinlerce genç bu ünvanları kazanmıştır ve onların bir kaçı burada delegasyonumuz içindedirler. Bu seçkin savaşçıların, **«Beş-En-Önde-Ol»** kampanyasının güzel çiçekleri olduğunu söyleyebiliriz.

Aynı zamanda, bu kampanyanın bir parçası olarak yüzbinlerce genç silâhlı kuvvetlere katılmışlardır. Gençler, silâhlı kuvvetlerin % 80 ilâ 90 ını meydana getirir. Long An ve Quang Da vilâyetlerinde genç erkek ve kadınların % 100 ünün garilla faaliyetlerinde görev aldığı köyler çoktur. **Düşmanın «stratejik köylerini» bizim «savaşçı köylerimize» dönüştürmek,** sivri-uçlu tuzak sistemleri veya mayın tarlaları meydana getirmek ve Cu Chi, Long An, Ben Tre ve Batı yüksek platosunda olduğu gibi ünlü savunma-saldırı şebekeleri kurmak için gençlik, milyonlarca işgünü katkıda bulunmuştur.

Tay Ninh vilâyeti, Trang Bang bölgesi A.T. köyünde silâhlı kuvvetlerde 5 ilâ 8 çocuğu olan 40 aile vardır. Tra Vinh vilâyetinde M.L. pagodasını tahrip edip bir çok rahip ve mümini öldüren bir ABD hava akımından sonra içlerinde rahip ve rahibeler de olmak üzere 180 budist, gönüllü olarak silâhlı kuvvetlere yazıldı.

ABD, Güney Vietnam'a ne kadar çok asker getirirse Güney Vietnam gençliği silâhlı kuvvetlere o kadar çok katılmakta ve Yankilere karşı savaşmak için o kadar değişik biçimler bulmaktadır. ABD saldırganları Güney Vietnam'da ne kadar ağır suçlar işlerse, Güney Vietnam gençliği silâha sarılıp ülkemizi korumağa o kadar azimli hale geliyor. Silâhlı kuvvetlere katılmak için yaşlarını yükselten gençler saymakla tükenmez. Çünkü bir Kurtuluş Savaşçısı olmak her güney Vietnamlı gencin büyük özlemidir.

1968 Baharının Tet saldırısından bu yana binlerce şehir genci, Saygon'da, Hue'de ve özellikle Da Nag'da Halk Kurtuluş Ordusuna, yeraltı kendini koruma birliklerine veya silâhlı propaganda birliklerine katılmışlardır.

Şimdi dikkatinizi genç kadınların silâhlı mücadelede oynadıkları role çekmek istiyorum. «İstilâcı gelirse kadınlar da döğüşür» der bir

Vietnam atasözü. Şimdi Güney Vietnam'da kadınlar da savaşmakla kalmıyor, aynı zamanda çok iyi de savaşıyorlar. Önceleri, kadınlar sadece lojistik sorunlarda yardımcı oldular; fakat gittikçe daha fazla sayıda kadın karmaşık silâhları büyük ustalıkla kullanan tecrübeli savaşçılar haline gelmişlerdir. Kız topçu birlikleri kurulmuş, ve mükemmel olduklarını ispatlamışlardır. Örneğin Raoh Gia'nın on kadın topçusu bir Amerikan taburunun tuttuğu Xa Xiem mevkiini imha ederek 400 kişinin kurtuluşuna yardım etmişlerdir. Delegasyonumuz üyelerinden Bayan Ugoc Lien birçok kahramanlıklar göstermiş bir kız topçu birliğinin kurucusudur. Bayan Thu Ha'nın kumanda ettiği 'Nguyen Thi Dinh' müfrezesi düşmanı yıldırmıştır. Aynı vilâyette «Sekiz Tüfekçi Kızkardeş» ismini herhalde herkes bilmektedir.

Üniformalarında o kadar çok yıldız, ellerinde öylesine modern silâhlar bulunan Amerikan generalleri 18-20 yaşlarındaki kadın gerillalara yenilmeyi küçültücü bulmuş olabilirler. Örneğin Tra Vinh vilâyetindeki «To Thi Huynh» kadın gerilla gurubu 200 muharebede döğüşmüştür; bunların arasında tabur büyüklüğündeki Amerikan birliklerine karşı başarıyla yürütülmüş mücadeleler de vardır. Bir defasında Tay Ninh vilâyeti Trang Bang bölgesinde bir kadın gerilla müfrezesi, Bayan Le Thi Coi'nin kumandası altında bütün bir gün bir tabur düşman askerinin 6 saldırısına karşı koydu ve bu arada 60 düşman askerini hareket dışı bırakıp bir de helikopter düşürdü. Hue şehrinde 11 kızdan ibaret bir gurup, 24 saat sürekli olarak makinalı tüfek ve el bombalarıyla bütün bir düşman taburunu püskürttü ve bu arada 120 düşman askerini öldürdü ve yaraladı. Bu ve benzeri hikâyeler, kızkardeşleri ve kızlarından gurur duyan Vietnamlılar arasında çok iyi bilinmektedir.

Dostlarımız sormak isteyebilirler: Nasıl olur da Güney Vietnam gençliği böylesine kahramanca işler başarabilir? Cevap basittir: **Gerçek özgürlük ve bağımsızlığın sadece kendi mücadelemizle başarılabileceğinin tam olarak bilincindeyiz** ve parolamız «Anavatanın yaşaması için ölmeye hazır» dır. Bu bilinç ve azim, bütün bir eğitim sürecinin, Kurtuluş Gençlik Federasyonunun eğitim işine verdiği büyük önemin sonucudur. Biz gençlerimizi yursever mücadelemizin gerçekleriyle, kendi gençliğimizin ve başka ülkeler gençlerinin kahramanca örnekleriyle eğitiriz.

Siyasî mücadele alanında Güney Vietnam gençliği ve öğrencileri en atılgan vurucu kuvveti meydana getirir. Şehirlerdeki birçok mücadelede onlar «fitil» durumunda olmuşlar ve kukla rejimi birçok defalar kelimenin tam anlamıyla sarsmışlardır. Gençler, tabancalara ve gözyaşartıcı gazlara meydana okuyarak Saygon'un göbeğinde John-

son'un sözlerinin okunduğu ve resminin yakıldığı meşaleli gösteriler düzenlemişlerdir. 1966 İşçi Gününde Saygon gençliği ve öğrencileri sokakları **«Yanki evine dön»** sloganlarıyla boyayıp ABD elçiliğinin tam önünde Amerikan işçi ve gençliğine İngilizce yazılı bir mektubu okudukları bir toplantı düzenlediler. 1968 Noel arifesinde Vietnam'da barış için nümayiş yaptılar. Düşmana yakın yaşamanın şehir gençlerinin ve öğrencilerinin, onun gerçek doğasını açıkça görmelerine ve ne kadar tehlikeli olursa olsun eylemlerinde azimli olmalarına yardım ettiği ortadadır. «Nguyen Van Troi gibi yaşayın» birçoğunun parolasıdır.

Şehir gençliği ve öğrencilerinin geniş ve yoğun hareketi onların öğrenci veya vatandaş olarak, hergünkü haklarını aramak için yürüttükleri birçok dağınık eylemden kaynak almaktadır. Şehir gençliği ve öğrencilerini bilinci günbegün gelişmektedir ve düşmana karşı giriştikleri ölüm-kalım savaşı içindedir ki çeşitli mücadele biçimleri geliştirmişlerdir. Bir örnek: Saygon öğrencileri kukla rejimi kınamak amacıyla bir basın toplantısı düzenlemişlerdi. Bulunlukları yerden polis tarafından zorla çıkartılınca bir sokak köşesine gittiler ve bir «ayakta basın toplantısı,» yaptılar. Gene dağıtıldıklarında toplantıya yürüyerek devam ettiler. Saygon'da şimdiye kadar böyle bir çok «ayakta basın toplantısı» yapılmıştır.

Mücadelede birçokları Tran Van On ve Bayan Quach Thi Trang gibi hayatını yitirmiş, başkaları ise uzun yıllarını hapishanelerde geçirmiştir. Son zamanlarda ABD'nin ve Thieu-Ky-Houng rejiminin zulüm ve inatçılığına karşı özellikle kukla rejimin «genel seferberlik kararnamesi», «sivil savunma programı» ve «10-68 sayılı Kanun» a karşı güçlü bir hareket doğmuştur. Hepsi de şehir gençliğinin, savaşçı Thieu-Ky-Houng yönetimini devirmek, barışın yeniden getirilmesi, Ulusal Kurtuluş Cephesi ile ciddi müzakerelere girişilmesi ve ABD birliklerinin çekilmesini taleb etmekteki kararlılığını gösteren kitle gösterileri, okul grevleri ve sınav boykotları örgütlenmiştir.

Siyasî mücadelenin bu alanında genç kadınlar da önemli bir rol oynamaktadırlar. Özellikle, mantıki ve makul tartışmalarla kukla rejiminin birçok asker ve işçisini uyandırmışlar ve onları halkın tarafına kazanmışlardır.

Halk Kurtuluş Silâhlı Kuvvetlerinin adımlarını yakından izleyen ve bir sevgi anlatımı olarak «demir ayaklı ve demir omuzlu yardımcı güç» adını alan yeni bir «hizmet» doğmuştur. Bu hizmet, vurucu gençlik birliklerinin onbinlerce tam-zaman ve kısmî üyesini içermektedir. Onlar, pirinç tarlalarını ve okulları geçici bir süre için geride bırakarak bomba ve mermilere karşı durarak, güçlükleri ve mahrumiyetleri ye-

nerek, savaş cephelerini ikmal eder, yaralılara bakarlar. Sırtında yaralı bir askerle yüzlerce kilometre yürüyen Saygon-Gia Dinh'den Bayan Dieu Linh gibileri çoktur. Onlar, Vahşi, savaşın ortasında yaralıları aramak veya ganimet toplamaya yardım etmek için ortalarda dolaşırlar. Savaşın başında silâhsız iken sonradan ele geçirdikleri silâhlarla sık sık kahramanlık göstermişler ve birçoğu «Korkusuz savaşçı, Yankileri yenen» gibi ünvanlar kazanmıştı.

Parlak bir fedakârlık örneği, bir hava akını sırasında yaralı bir askeri kendi vücuduyla örtüp onu kurtaran, fakat bu arada kendi hayatını kaybeden Bayan Doan Thi Lien'dir. Eskiden söylemiş olduğu sözler vurucu gençlik birliklerinde hâlâ hatırlanır: **«Yaralı yoldaşların yeni yaralar almamalarına çalışalım.»** Öldükten sonra ona 'Halk Kurtuluş Silâhlı Kuvvetlerinin kadın kahramanı' ünvanı verilmiş ve Güney Vietnam Kurtuluş Gençlik Federasyonu Merkez Komitesi bütün gençlerin onun cesaret ve fedakârlığını öğrenmeleri için bir hareket başlatmıştır. Onun izinden yürüyen birçok yeni örnekler görülmüştür. Bayan Vo Thi Ram, Bayan Nguyen Thi Dep, Le Kim Ho ve Phan Huu Thien gibi.

Vurucu gençlik birlikleri dışında binlerce genç ön saf işçisi, lojistik işçisi ve irtibat ajanı olarak çalışmaktadır. Örneğin, bir kız irtibat ajanının düşünce ve duyguları, zorla çalışması ve iyimserliği hakkında bilgi edinmek isterseniz, bunu buraya delegasyonunuzdan birinin getirdiği «Vahşi Çiçek» adlı, kısa hikâyelerden meydana gelmiş bir kitapçıkta bulabilirsiniz.

Tarımsal üretimde çalışan gençlerin daha az cesur olmaları gerekmez. «Herşeyi öldür, herşeyi yak, herşeyi yoket» politikasını izleyerek ABD saldırganları ve Thieu-Ky-Huong kukla rejimi ürün ve sebzeleri yoketmek için hummalı çabalar göstermişlerdir. Bu yüzden, biz Güney Vietnam gençliği cephede olduğu kadar cephe gerisinde de mücadele etmek zorundayız. Kelimenin tam anlamıyla, her bir pirinç tanesinin elde edilmesi için vahşi bir mücadele gerekmektedir. «Bir santimetre bile gerilememek» sloganı altında gençler, pirinç tarlalarından ve meyve bahçelerinden ayrılmamakta ve hem kendi tüketimleri hem de cephe için daha fazla üretmeye çalışmaktadırlar. Yağan bombalar ve mermiler altında yoğun çiftçilik uygulamakta, tekniklerini geliştirmekte ve ismini Nguyen Van Troi'den alan 'bol ürün' almaktadırlar. Alçak bölgelerde pirinç dışında mısır ve tatlı patates de yetiştirilmektedir. Yüksek bölgelerde gençler bitmez tükenmez bir yedek gıda kaynağı teşkil eden koca koca ormanları ekmişlerdir. Eğitim, kültür ve halk sağlığı alanlarında da gençlik itici güç olarak hizmet etmektedir.

Sevgili arkadaşlar,

«Beş-En-Önde-Ol» kampanyası, çabaların Gençlik Federasyonu Merkez Komitesi tarafından başlatılan ve **«Beş-En-Önde-Ol sancağını yüksekte tutma: Yankileri yenmek için Dört En İyi'yi başarmak için kararlı»** diye anılan yarışma kampanyası üzerinde teksif edildiği bu dönemde zirvesine ulaşmıştır. Bu Dört En iyi şunlardır:

1. **Silâhlı kuvvetlere ve berilla savaşına katılmakta en iyi.**
2. **Cepheye hizmette en iyi.**
3. **Kukla rejimin askere yazmasına karşı savaşta en iyi.**
4. **Güçlerini eğitmek, seferber etmek ve devrim için kurmakta en iyi.**

Yukarıda da belirtildiği üzere Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Kurtuluş Cephesi ve Kurtuluş Gençlik Federasyonu gençliği seferber etmek, eğitmek ve yetiştirmek işine büyük önem vermektedir. Gençliğin ABD saldırganlığına karşı, ulusal kurtuluş savaşı için şu anda bir vurucu kuvvet teşkil etmekle kaldığını fakat aynı zamanda devrimi ileriye, geleceğe taşıyacak halefler olduğunu düşünerek onları eğiterek, ulusun hedeflerine mutlak bir sadakat gösterecek, engin bilgi ve cesaret sahibi, yüksek erdemli ve devrimci kahramanlığına sahip yeni bir insan yapmak için büyük çabalar gösteriyoruz.

Tarih, Güney Vietnam'ın genç kuşağını zorlu bir görevle görevlendirmiştir: ABD saldırganlarını yenmek, Güneyi kurtarmak, Kuzeyi savunmak ve ulusun yeniden birleştirilmesine doğru ilerlemek.

Güney Vietnam gençliği bütün olarak tüm güçlükleri yenmeyi ve kararlılıkla ileriye koşarak düşmana, ABD saldırganları ülkeyi terkedene ve kukla rejim devrilene kadar sürekli saldırı durumunda bulunmayı taahhüt ederler. **Biz, Başkan Ho Chi Minh'in «Güney Vietnam gençliği ne güçlükten ne de fedakârlıktan korkmayan ve savaşıp kazanmaya azimli bir cesur ve akıllı genç insanlar kuşağıdır»** şeklindeki sözlerine lâyık olmağa çalışacağız. Biz, Ulusal Kurtuluş Cephesi tarafından Güney Vietnam gençliğine verilen birinci sınıf «Demir Kale Nişanı»na da lâyık olmaya çalışacağız.

Aziz arkadaşlar,

Biz, büyük başarılarımızın Ulusal Kurtuluş Cephesinin ve Geçici Devrimci Hükümetin doğru devrimci çizgisinin ve Güney Vietnam gençliğinin ve tüm halkının ortaya koyduğu büyük çabaların sonucu olduğunu biliyoruz. Fakat biz her başarımızda Kuzeydeki 17 milyon yurttaşımızın ve ABD'nin ilerici gençliği, öğrencileri ve halkıda dahil olmak üzere bütün dünyadaki dostlarımızın oldukça büyük bir katkısının

TÜSTAV

bulunduğunun tam olarak bilincindeyiz. Dostlarımız sık sık bizi, ABD emperyalizminin başını çektiği emperyalizme karşı ortak mücadelede bir öncü bayrak olarak anarlar. Bu büyük onur için her zaman minnettar ve kavgamızın uluslararası anlamını her zaman bilincinde olarak güveninize lâyık olacağımıza emin olabilirsiniz.

Dinlediğiniz için teşekkürler.

1968

KAMBOÇYA KAZANDI DÜNYA HALKI KAZANDI

17 Nisan günü Kamboçya Ulusal Kurtuluş Kuvvetleri başkent Pnom Penh'e girerek beş yıldır savaşan Kamboçya halkının kesin zaferini bütün dünyaya ilân ettiler. Kamboçya devriminin zaferi olağanüstü önemde ve tarihsel çığır açacak nitelikte bir olaydır. İkinci dünya savaşından bu yana en güçlü emperyalist devlet olarak belirmiş olan ve tüm dünya tarihinin en görkemli gücü olarak ortaya çıkan Amerikan emperyalizmi, ilk kez kesin bir yenilgiye uğramış, Amerika'nın yenilmezliği efsanesi tam anlamıyla yıkılmıştır. Devrimci Kamboçya'nın Devlet Başkanı ve Kamboçya Millî Birleşik Cephesi lideri Prens Norodom Sihanuk 20 Nisan'da yaptığı açıklamada dünyada ilk kez Kamboç ulusunun, siyasi taviz vermeden ABD emperyalizmine karşı yüzde yüz zafer kazandığını söylemiştir. Gerçi Amerikan emperyalizmi ve emperyalist siyaset, dünyanın çeşitli köşelerinde yıllardır yenilgi üstüne yenilgi almıştır ama bu yenilgilerini belirli geçici uzlaşmalarla ge-

çiştirmesini bilmiş ve yeni bir düzeyde bir etkinlik sürdürmeyi başarmıştı. Örneğin, 1950-1953 yılları arasında, o tarihlerde kontrolü altında tuttuğu Birleşmiş Milletleri de âlet ederek Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı yürüttüğü savaş tam bir başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Ancak, savaş sonucunda savaş öncesi duruma geri dönülmüş, Sosyalist Kore nasıl altedilememişse Kore ulusunun ve ülkesinin birleşmeside Amerika'nın Güney Kore'deki askeri varlığı yüzünden süründemede bırakılmış, günümüze kadar Amerikan emperyalistleri Güney Kore'deki askeri varlıklarını sürdüregelmişlerdir. Tarihin en vahşi savaşını sürdürmelerine, rağmen, yiğit Vietnam halkının bağımsızlık, ulusal kurtuluş, ve ülkenin birleştirilmesi amacıyla yürüttükleri destansı direniş karşısında yenilgiden yenilgiye uğramış ve Paris barış görüşmelerine oturmak zorunda kalmışlardır. Bununla birlikte, ABD emperyalizmi, uşağı Van Tiyö rejiminin Paris anlaşmasının hükümlerini uygulamaması sayesinde, bugünlerde sona ereceği anlaşılan hakimiyetini, Güney Vietnam topraklarının bir bölümünde sürdürmeyi sağlamıştı. Kamboçya devriminin zaferi bu bakımdan, Amerikan emperyalizminin sonunun başlangıcını simgeleyen olağanüstü önemde tarihi bir olaydır. Kamboçya devriminin zaferinin dünya sosyalist hareketi, ulusal kurtuluş savaşları ve bir bütün olarak dünya siyasetine getireceği sonuçları ele almadan önce, Kamboçya halkının yakın mücadele tarihine bir göz atmakta yarar vardır.

FRANSIZ HİMAYESİNDEN AMERİKANCI FAŞİST DARBEYE

Kamboçya İkinci Dünya Savaşına kadar, Fransa'nın himayesinde bir krallıktı. 12 Mart 1945'te Japon işgalinin devam etmesine rağmen, o tarihte kral olan Sihanuk Kamboçya'nın bağımsızlığını ilân etti. Savaştan sonra Fransa Kamboçya'yı yeniden himayesi altına almak istedi. Sihanuk Fransızlara karşı mücadele etti. Vietnam savaşının içine batmış olan Fransa, 9 Kasım 1953'te Kamboçya'nın tam bağımsızlığını tanıdı. Vietnam halkının zaferi ile sonuçlanan Dien Bien Fu muharebelerinden sonra imzalanan Hindiçini üzerine Cenevre anlaşmaları ile Kamboçya'nın bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğü kabul edildi.

Kamboçya'nın bundan sonraki tarihi, kendisini sürekli olarak SEATO'ya girmek için baskı altında tutan Amerikan emperyalizminin baltalamalarına ve komplolarına karşı direnmekle geçti. Amerika, Kamboçya'yı NATO ve CENTO'nun Asya'daki uzantısı olan SEATO'ya sokmak ve böylece Vietnam ve Çin'e karşı bir saldırı üssü olarak kullanmak istiyordu. Sihanuk yönetimindeki Kamboçya, günümüzdeki

anti-emperyalist Tarafsızlar Bloku'nun temelini atan 1955 Bandung Konferansının kararlarına ve Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinin dayanışmasına bağlı kaldı. 1960 yılında Amerikan yardımının geri çevrilmesine karar verildi. Vietnam'a saldıran Amerikan emperyalistlerinin Kamboçya-Güney Vietnam sınırını bombalamalarından sonra, 1965'te Amerika ile diplomatik ilişkiler kesildi. 1966 Eylül'ünde Kamboçya tarihinin ilk genel seçimleri oldu. Seçimlerde bir yığın siyasî ahlâksızlık oldu. Sonuç olarak sandıktan Kamboçya'nın Amerikalılarla işbirliğinden yana zenginleri ile toprak ağaları çıktı. Genel seçimden çıkan gerici Meclis Lon Nol hükümetini başa getirdi. Yeni hükümetin izlediği politikanın sonucu olarak, bir eyalette topraksız ve yoksul köylüler ayaklandılar. Ayaklanmanın bastırılmasından sonra bütün ülkede gerici terör estirildi. Siyasî cinayetler birbirini kovaladı. Komünistler Kuzey Kamboçya ormanlarında bulunan eski Vietminh üslerine sığınmaya başladılar. 1966 seçimlerinde seçilen üç devrimci milletvekili **Kiyö Samfan, Hu Yun, ve Hu Nim**, Pnom Penh'i terkedip direnme kuvvetlerine katıldılar. Kiyö Samfan ile Hu Yun 1963'te bakanlık yapmışlardı. Her üçü de daha sonra yurt içindeki direnme hareketine önderlik ettiler. Kraliyet Millî Birlik Hükümetinde yer aldılar. Kiyö Samfan Kraliyet Millî Birlik Hükümeti'nde Başbakan Yardımcısı idi ve Kamboçya Halk Kurtuluş Kuvvetleri'nin Başkomutanı olarak Kamboçya kurtuluş mücadelesinin fiili önderi oldu. 1967'den sonra, Lon Nol ve Sirik Matak önderliğindeki gericilerle solun desteğinden yoksun kalan Sihanuk arasında alttan alta süren sıkı bir mücadele cereyan etti. Lon Nol ve Sirik Matak ekibinin emperyalizmi güçlendirmeyi hedef alan ekonomik tedbirlerine karşı Sihanuk ve Sihanukçular mücadele verdi. Bu arada, 1969 yılında kurulan Güney Vietnam Geçici Devrim Hükümeti'ni Sihanuk tanıdı. 1970 Ocağında Sihanuk uzun bir dış geziye çıktı. Amerikan emperyalizminin işbirlikçisi gericiler Sihanuk'un yokluğunda, Mart ayında Kuzey Vietnam ve Güney Vietnam Geçici Devrim Hükümeti aleyhinde gösteriler tertipettiler. Elçiliklere saldırıldı. Kamboçya'daki Vietnam'lı azınlığa karşı katliamlar düzenlendi. 18 Mart 1970 tarihinde bu provokasyonları takiben düzenlenen bir faşist darbeyle Sihanuk Devlet Başkanlığından uzaklaştırıldı. Darbeyi izleyen günlerde, Kamboçya halkı darbecilere şiddetle karşı koydu.

TUSTAV

DARBEYE CEVAP: KAMBOÇYA MİLLİ BİRLEŞİK CEPHESİ VE HALK KURTULUŞ SAVAŞI

Darbe günü Moskova'da bulunan Sihanuk Pekin'e hareket etti. 23 Mart tarihinde bir çağrı yayınlayarak bir Millî Birlik Hükümeti

kurulacağını, bir Millî Kurtuluş Ordusu kurulacağını ve Millî Birlik Hükümeti, Millî Meclis ve Millî Kurtuluş Ordusunun halkla birleşerek Kamboçya Millî Birleşik Cephesi oluşturacağını ilân etti. Kamboçya halkına silâha sarılması için çağrı da bulundu.

Sihanuk'un girişimiyle 24-25 Nisan tarihlerinde, Çin, Laos ve Vietnam sınırlarının kesiştiği bir yerde tarihi Hindiçini Halkları Zirve Konferansı toplandı. Konferansa katılan Kuzey Vietnam Başbakanı Pham Van Dong, Güney Vietnam Millî Kurtuluş Cephesi lideri Nguyen Huu Tho, Laos Yurtseverler Cephesi lideri Prens Sufanuvong ve Kamboçya Millî Birleşik Cephesi lideri Prens Norodom Sihanuk halkları adına birbirlerinin mücadelelerini kararlılıkla desteklemeye ve dayanışma içinde yürütmeye karar verdiler. Pnom Penh'deki kuklalarını Kamboçya halkının kısa süre içinde yükselen mücadelesi karşısında korumak için Amerikan emperyalistleri önce Saygon birliklerini Kamboçyaya saldırttılar. Daha sonra 30 Nisan günü kendileri Kamboçya'yı istilâya başladılar. Kamboçya halkının beş yıl sonra zaferle taçlanacak şanlı mücadelesi yeni bir aşamaya yükselmiş oldu.

ZAFERİN GETİRDİKLERİ

Kamboçya'nın Amerikan emperyalizmi için, Hindiçini savaşının kazanılması bakımından büyük önem taşıdığı, Kamboçya'nın bağımsızlığını, kazanmasından beri Amerika'nın komplo üstüne komplo düzenlemesinden belliydi. Nitekim, Amerikan uşağı Sirik Matak 3 Aralık 1971'de Fransız Le Monde gazetesi muhabirinin Kamboçya'daki darbe ve Amerikan müdahalesi ile ilgili olarak «Böylece Vietnam'daki savaş, Kamboçya'ya aktarılmış olmuyor mu?» biçiminde sorduğu soruya şöyle cevap veriyordu: «Evet, gerçekten öyle. Böyle olcağını ilk günden beri biliyorduk. Komünistler direncimizi kırmayı başaramazlarsa, 1 milyon 300 bin kişilik bir askerî güçle karşılaşacakları Güney Vietnam'da da başarıya ulaşamayacaklardır. Hindiçini savaşının asıl anahtarı da buradadır.» Görüldüğü gibi, Vietnam devrimi ile Kamboçya devriminin, Kamboçya'nın kurtuluşu ile Vietnam'ın kurtuluşunun kaderi birbirine dişle dudak gibi kenetlenmiştir. Sirik Matak'ın sözleri, Amerikan emperyalizminin 1954'den bu yana Kamboçya üzerinde giriştiği çabaların nedenini açıkladığı gibi, Kamboçya devriminin zaferinin Vietnam'ın kurtuluşu ve tüm olarak Hindiçini devrimi bakımından taşıdığı büyük önemi de ortaya koymaktadır. Esasen, birkaç koldan Saygon'a ilerleyen Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Kuvvetlerinin karşı konulmaz yürüyüşü Pnom Penh'in düşmesinden sonra hızlanmıştır.

Kamboçya'nın kurtuluşuyla Amerikalıların ünlü domino teorisi

çökmüştür. Domino teorisi, Amerikan emperyalizminin egemenliği altında bulunan bir ülkenin kurtulması halinde bölgedeki diğer ülkelerinde birbiri ardına Amerikan kontrolünden çıkacağını, bunun giderek bütün dünyadaki Amerikan egemenliğinin sarsılmasına yol açacağını belirtmiştir. Amerikan emperyalist doktrinlerinin en önemlilerinden olan Domino teorisi bu yüzden, Amerika'nın egemenliği altında bulunan herhangi bir ülkede bu egemenliğini her ne pahasına olursa olsun terketmemesi gerektiğini şart olarak koşmuştu. Amerikan emperyalistleri Kamboçya toprağının kimyasal bileşimini değiştirecek ölçüde vahşice bombaladılar Kamboçya'yı. Beş yıl süren savaş boyunca Kamboçya nüfusunun yüzde onbeşini oluşturan 500.000 kişinin ölümüne yol açtı. Amerikan emperyalistleri işbirlikçileri aracılığıyla Domino teorisinin gereklerini tam olarak yerine getirdiler. **Kamboçya halkının şanlı kurtuluş savaşını yöneten Kamboçya Millî Birleşik Cephesi de Millî Demokratik Devrim teorisinin gereklerini tam olarak yerine getirdi.** Kamboçya devrimi kazandı. Kamboçya halkı kazandı. Amerikan emperyalizmi ve yerli işbirlikçileri yenildi. Domino teorisi çöktü.

Çöken yalnız domino teorisi değildir. İkinci dünya savaşının bitiminden ve özellikle Çin devriminin zaferinden bu yana Güneydoğu Asya'da Amerikan politikası sosyalist Çin'i kuşatmak ve Hindiçini'yi Çin'e karşı girişilecek muhtemel bir savaşta sıçrama tahtası olarak kullanmak üzerine kurulmuştu. Ho Şi Minh'in ve Vietnam İşçi Partisi'nin önderliğinde kurulan Vietnam Demokratik Cumhuriyeti bu politika için ilk engeli meydana getirdi. Daha sonra, gerek Kuzey gerekse Güney Vietnam halkının kahraman direnişi bu politikayı uygulanamaz duruma soktu. Bugün, Kamboçya devriminin zaferiyle bu politikanın iflâsı kesin olarak noktalandı.

Kamboçya'nın emperyalist boyunduruktan kurtuluşu ve Güney Vietnam'da zaferin yakınlaşması Asya'nın tümünde Amerikan emperyalizminin tasfiyesi yönünde bir sıçramadır. Pnom Penh'in düşmesi ve Saygon'un sallanması üzerine Güney Kore'deki Amerikan kuklası rejimin ufukları kararmaya başlamıştır. Amerikan Emperyalizmi Kore'nin bölünmüşlüğünü perçinleyen, BM'de Kuzey - Güney şeklinde ikili temsili önerisiyle ortaya çıkmıştır. Ve bu önerisi için SSCB ve Çin Cumhuriyetinin desteğini sağlamak çabasındadır. Bu öneri Asya'da birleşmiş güçlü bir Kore istemiyen Japon emperyalistlerincede, desteklenmektedir. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti lideri Kim il Sung önerinin reddini sağlamak için Pekin'e gitmiştir. Bu önerinin stratejik nedenlerle Çin ve SSCB'nce desteklenmesi olasılığı Kore halkının birleşme mücadelesini güçleştirecektir.

Kamboçya halkının büyük zaferi ve Vietnam halkının zafer yolundaki muzaffer ilerleyişi, yalnız Hindiçini'de ve Asya'da değil, bütün

dünyadaki Amerikancı rejimleri korku ve telaşa sevketmiştir. Amerika'nın arkasına baka bak Kamboçya'yı terkedip gitmesi ve Vietnam'da da aynı şeye hazırlanması Amerika'nın bütün müttefiklerini şaşkına çevirmiştir. Amerikan uşaklığında başı çekmiş olan, kendi ulusunun çıkarlarını Amerikan emperyalizminin çıkarlarına peşkeş çeken bazı kişiler, Amerika'nın uşakları, Lon Nol ve Van Tiyö'yü terkedip gitmiş olmasından duydukları hayal kırklığını gizleyememekte ve kendi sonlarından duydukları kuşkuyla Amerika'nın güvenilmez bir dost olduğundan dem vurarak sızlanmaktadırlar. Amerikan emperyalizmine dayanmadan varolması mümkün olmayan siyonist İsrail'in Amerikan uşaklığı ile ünlü eski savunma bakanı Moşe Dayan bile 23 Nisan'da bir açıklama yaparak Amerika'nın Hindiçini'deki tutumundan ibret almak gerektiğini ve millî savunmanın Amerika'ya terkedilemeyeceğini söylemiştir. Kamboçya'nın kurtuluşu ve Vietnam'ın zaferin eşiğine gelmesi böylece dünya emperyalist sistemi içinde ciddi çatlaklar açmıştır. Bu, Hindiçini'de devrimin zaferinin dünya çapındaki en önemli siyasî sonuçlarından biridir. Dolayısıyla, emperyalizmin nüfuz alanı, kontrolü ya da boyunduruğu altındaki tüm ülkelerdeki devrimci hareketler ve kurtuluş mücadeleleri için mükemmel ufuklar açılmıştır. Dünya gericilerinde, panik. Dünya devrimcilerinde coşku. İşte Kamboçya'daki zaferin sonucu!

KAMBOÇYA'NIN ÖĞRETTİKLERİ

Eğer 7 milyonluk bir ulus dünya tarihinin en güçlü emperyalist ülkesini beş yıllık bir kurtuluş savaşı sonunda dize getiriyorsa bu deneyden çıkacak önemli dersler olmalıdır. Kamboçya'nın kurtuluşunun getirdiği dersleri esaslı bir biçimde kavramak için, silâhlı mücadele öncesine dönmek yararlı olacaktır. Şüphesiz, 1970 öncesi Kamboçya siyasi hayatının en belirgin olgusu Amerika'nın Kamboçya'yı kendi yörüngesine çekme çabasıyla Norodom Sihanuk'un başında bulunduğu rejimin buna karşı direnmesiydi. Sonuç olarak, 18 Mart 1970 tarihinde yapılan bir darbeyle Sihanuk devrildi. Amerikan emperyalizmine karşı bu tarihten sonra yürütülen mücadele darbe öncesinden farklı siyasî kuvvetlere dayandı. Başka yöntemler ve araçlarla, değişik koşullar altında yürütüldü. Ve kesin zafere ulaştı. Gerek darbe öncesi gerekse darbe sonrası, Sihanuk Amerikan emperyalizmine karşı mücadelesinde Kamboçya halkının ulusal özlemlerini temsil etti. Öyleyse neden Sihanuk'un birinci mücadele dönemi yenilgiyle, ikincisi ise zaferle sonuçlandı: Sorunun cevaplarından biri yukarıda verildi. 18 Mart

darbesini izleyen günlerde yükselen Kamboçya halkının silâhlı kurtuluş savaşı, darbe öncesinden farklı siyasi kuvvetlere dayandı.

Darbe öncesi Kamboçya'da, gerçi Sihanuk Devlet Başkanıydı ama Amerikan emperyalizminin en aşağılık uşaklarından biri olduğunu kanıtlayan Lon Nol da başbakandı. Amerikan emperyalizminin iki numaralı uşağı Sirik Matak ise kilit mevkileri tutuyordu. Eğer devlet iktidarı emperyalist uşakları ile paylaşılıyorsa, emperyalist komplolarına karşı koymak çok güçleşir. Devlet cihazının emperyalizmin uşakları tarafından ele geçirilmesi kolaylaşır. CIA'nın faşist darbe girişimlerine kapı aralanmış olur. 18 Mart darbesi bu gerçeği gözler önüne sermiştir.

Kamboçya'daki CIA ajanı gerici devlet adamları, sürekli provokasyonlarla devrimci solu Sihanuk'un temsil ettiği yurtsever demokrat akımdan tecrit etmeyi başarmışlardır. Sihanuk, kendisinin de itiraf ettiği gibi çok kez bu oyuna düşmüştür. Emperyalizmin nüfuz alanında olan ya da emperyalizmin komplolar peşinde koştuğu yarı-feodal bir ülkede, kendi solu ile birleşip emperyalist uzantısı sağı ezmek yerine sağın sola karşı giriştiği saldırganlıklara karşı çıkamayan demokrat güçlerin, kendi kuyularını da kazmış olacağını Kamboçya'daki 18 Mart darbesi ortaya koymuştur. En tutarlı yurtseverlerin proleter devrimcileri olduğunu Kamboçya Ulusal Kurtuluş Savaşı bir kez daha kanıtlamıştır.

Üstelik Sihanuk'un Buda sosyalizmi adını verdiği ekonomik kalkınma anlayışı ve izlediği siyasî çizgi de pek tutarlı değildi. Sihanuk 15 Nisan 1970'de, darbeden bir ay kadar sonra yaptığı özeleştiride açık yüreklilikle geçmişteki zaaflarını ortaya koyuyor ve geçmişten aldığı derslerle kendisinin ve ülkesinin geleceğine aydınlık getiriyordu. Şöyle diyordu özeleştirisinde Sihanuk: «Benim için iktidarı yeniden ele geçirmek söz konusu değildir ve olamaz. Sihanuk'un zamanını doldurduğunu çok iyi bilmekteyim. Eğer o, Lon Nol ve hempaları tarafından iktidardan uzaklaştırıldıktan sonra da halkını sosyalizm ve kapitalizm, ilericilik ve gericilik arasındaki çıkmaza sevkederse, halkının ve ülkesinin yüksek çıkarlarına ihanet etmiş olacaktır. Solcu 'Sihanuk' taraftarlarını silâhlı direniş saflarına iten ve Pnom Penh'de Lon Nol taraftarlarının gerici diktatoryasının kurulmasına yol açan işte bu çıkmazdır. Benim 'Buda Sosyalizm'im başarısızlığa uğramış, iflâs etmiştir. Suistimaller, işsizlik ve sosyal adalet gibi hayati sorunların çözümünü engellemiştir... Artık geri dönüşü olmayan bir mücadeleye girdim. Bence bu mücadele yüce bir anlam taşımaktadır. Taraftarlarımla ve ilerici gençlikle birlikte, sosyal adalet ve sosyalizm (Çin Halk Cumhuriyeti ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'ndeki gerçek sosyalizm) ülküsünün gerçekleştirebileceği bir iktidarı yaratmak için

mücadele edeceğim... Bazı Batılı gazeteler beni uyarıyorlar. Diyorlar ki, bir gün başrıya ulaşırsam şimdiki dişli komünist müttefiklerine yardımlarının 'bedelini' ödemek zorunda kalacaksın. Bu uyarı tamamıyla yersizdir. Bu mücadeleye eski Sihanukçuluğu diriltmek için girmediğimi tekrar belirteyim. Bu mücadelenin tek amacı, Kamboçya'ya, ilerici yurtsever gençlerle komünistlerin yönetecekleri sosyalist bir halk rejimi kazandırmaktır.» Sihanuk'un özeleştirisinde yer alan bu sözler anti-emperyalizmi tutarsız, orta yolcu millî burjuva dünya görüşünün ve siyasetinin esaslı bir eleştirisi, aynı zamanda kurtuluştan sonraki Kamboçya'nın sosyal düzeni ve siyasî rejimin ne olacağına dair önemli bir ipucudur.

Sihanuk, ünlü «CIA ile Savaşım» adlı kitabında özeleştirisinde yer alan yukardaki hususlara daha da açıklık getiriyor. «Kamboçya Millî Birleşik Cephesi'ndeki liderler arasında Markistlerle birlikte Marksist olmayanlar da vardır ve bu programı birlikte hazırladıklarından, ileride de aynı iş ve anlayış birliğini sürdürmemeleri için hiç bir neden yoktur. Sosyalizm, darbeden önceki yıllarda uygulamaya çalıştığımız Budist sosyalizmin solunda olacaktır. Herşeyden önce sağcılar, soyguncular ve rüşvetlere, kısacası dolar karşılığında ülkeyi satmaya hazır hazır olanlara kamu hayatında yer verilmeyecektir. Bunlar bize iyi bir ders vermişlerdir... Tarafsızlığı sürdürebilmenin biricik gerçek garantisi, içteki gerici kuvvetleri etkisiz bırakmaktır, bunu yapmaya da kararlıyız. Tarafsızlığın, gerici grupların ve sayıca az fakat zenginliklerinden dolayı güçlü gerici kişilerin içinde bulunmadığı bir millî birliğe sahip olursak yaşayabileceği açıktır.» Sihanuk'un sözünü ettiği sosyalizmin, demokratik halk iktidarı olduğu, bir başka deyişle kesintisiz bir biçimde sosyalizme ilerlemek için Millî Demokratik Devrim programını uygulayacak olan devrimci iktidar olduğu anlaşılmaktadır.

KAMBOÇYA İŞÇİ SINIFI: DEVRİMİN ÖNDERİ

Amerikan emperyalizminin komplolarına darbe öncesi gücü yettiğince karşı koyan Sihanuk ve taraftarlarını yenik düştükleri emperyalist saldırıdan muzaffer çıkaran ve Sihanuk'un çizgisinde artan radikalliği sağlayan en önemli etken, hiç süphesiz, Kamboçya kurtuluş savaşının başına Kamboçya işçi sınıfının siyasi temsilcisi 'Kızıl Khmerler'in geçmiş olmasıdır. 1970 öncesi Kamboçya ile 1970 sonrası Kamboçya arasındaki en önemli fark buradadır. 1970 darbesi Sihanuk'u kesin olarak emperyalist uşaklarından koparmış, Kızıl Khmerlerin, Kamboçya toplumunun en tutarlı yurtseverlerinin yanına daha tutarlı bir yurtseverlikle itmiştir. Bilimsel sosyalizmin dünya görüşü ile donandıkları, gericilerle aralarında kesin bir çizgi çektikleri için

Kızıl Khmerler emperyalist saldırıya karşı en hazırlıklı durumdaydılar. 1970 Mart'ından hemen sonra Kamboçya halkının şanlı mücadelesinin en önüne geçtiler. Kamboçya halkının Milli Demokratik Devrim zaferinde ona önderlik ettiler.

Kızıl Khmerler devrimde önderliğin iddiacılıkla ya da masa başı pazarlıklarıyla elde edilmeyeceğini, tam tersine mücadele meydanında en önde bulunarak, en iyi örgütleyiciler olarak, en doğru, en gerçekçi, ilkelere şaşmaz bir biçimde bağlı kalan bir siyasi çizgiyi izleyerek kazanılacağını bilen devrimciler olduklarını gösterdiler. Sihanuk Milli Birlik Hükümeti kurulması için yaptığı çağrıya Kızıl Khmerlerin tepkisini «CİA ile Savaşım» adlı kitabında şöyle anlatıyor: «Beni en çok sevindiren gelişmelerden biri, Çağrı mesajımın radyoda yayınlanmasından üç gün sonra, 26 Mart'ta Kızıl Khmerlerin önde gelen üç liderinden, 1966 seçiminde Meclis'e girebilmiş, sonra ormandaki çekirdek üslerine çekilmiş üç namuslu milletvekilinden aldığım mesaj oldu. Bunlar ülkemizin sayılı aydınlarından üçüydü: İkisi Fransa'da profesör doktor ünvanını almış olan iktisatçı Kiyö Samfan ve Hu Yun, öteki de bir hukukçu olan Hu Nim idi. Geçmişte kendileriyle aramızda gergin ilişkiler bulunduğunu düşünerek benim safımda mücadeleye girmek için birtakım sorular soracaklarını, şartlar ileri süreceklerini, hiç değilse benimle önceden bir görüşme yapmak istiyeceklerini sanmıştım. Ama böyle bir şey yapmadılar. Çağrı'mı duymuşlar ve şu cevabı vermişlerdi: **«Son derece güzel bir hareket bu. Eğer Kamboçya halkının geleneksel lideri olan siz, bizimle birlikte savaşmayı kabul ediyorsanız, istiyebileceğimiz başka bir şey olamaz.»** ...Lon Nol, beni sol kanattan koparmak için gizlice ve sistemli bir şekilde çaba harcamıştı. Fakat sonradan Kızıl Khmerler bana şöyle dediler: 'Sizin yurtseverliğinizden ve halkınıza bağlılığınızdan hiç bir zaman şüpheye düşmedik. Lon Nol ve Sirik Matak gibilerden sizi her zaman ayrı tuttuk.' ...Bana karşı cephe almış olan -Lon Nol gibi sağcı- adamlarımın ellerine koz vermemek için ben de zaman zaman Vietminh, Vietkong ve Kızıl Khmerlere hücum eden konuşmalar yapıyordum. Ancak bunlardan ilk ikisi, benden bekledikleri asıl yardımın istilacılara karşı savaşlarında kendilerini politik, maddî ve diplomatik yönden desteklemem olduğunu, bunu da esirgemediğim için, yaptığım o konuşmalardan alınmamaları gerektiğini kavramışlardı. Fakat Kızıl Khmerlerin beni aynı şekilde yorumladıklarını bilmiyordum. 1970'te direniş hareketini örgütlendirmek için ortaya çıktığımda hemen benim yanımda yer almış olmaları, onlarında aynı anlayışı göstermiş olduklarını ortaya koydu.»

Kızıl Khmerlerin Kamboçya devrimine sağladıkları etkin önderlik, uygun şartlar doğduğunda bir halk hareketine önderlik edebilmek

için köklü bir siyasi hareket olmak, köklü bir mücadele ve örgütlenme geleneğine sahip olmak gereğini ortaya koyuyor. Kızıl Khmerler 1950'lerin başlarından bu yana mücadele içinde pişmişlerdi. O tarihlerde bir yanda başında Ho Şi Minh'in bulunduğu Vietminh ile öte yandan Sufanuvong önderliğindeki Pathet Lao birlikleriyle omuz omuza Fransızlara karşı savaşıyorlardı. Sihanuk şöyle diyor: «Silahlı direniş hareketimizin Vietnamlı dostlarımızı bile şaşırtacak kadar hızla gelişmesinin nedeni, elimizde daha önce Lon Nol'un baskın kuvvetlerine karşı kendi hayatlarını ve üslerini korumak için gerilla savaşını öğrenmiş tecrübeli kadroların bulunuşuydu.»

ZAFERİN GÜVENCESİ: ULUSLARARASI DESTEK

Kamboçya'da devrimin zaferinin ortaya koyduğu en önemli derslerden biri, uluslararası desteğin, bir devrimin zaferinin en gerekli koşullarından biri, en önde gelen güvencelerinden biri olarak, bir kez daha açıklıkla kanıtlanmasıdır. Günümüzde, bir milli kurtuluş mücadelesi sosyalist ülkelerin ve insanlığın büyük çoğunluğunu oluşturan Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinin aktif desteğine dayanmak zorundadır. 1917 Ekim devriminden bu yana emperyalizme karşı verilen tüm mücadeleler ve savaşlar, sosyalist ülkelerin doğal müttefikidir. Emperyalizm bir dünya sistemi olduğu için, emperyalizme karşı verilen mücadele dünyada çıkarları emperyalizm ile çelişen bütün güçlerin desteğini almak zorundadır. Düşmana yani emperyalistleri ve yerli işbirlikçilerine karşı yurt içinde bütün ulusal, yurtsever, demokrat güçleri ve uluslararası plânda düşman emperyalist güçle çelişmeleri olan -değişik sosyal sistemlere sahip olsa bile- bütün devletleri ve güçleri birleştirmek. Bunu sağlayabilmek, gerçekten, ulusunun en yüce çıkarlarını temsil edebilmeye, savaşın haklı bir savaş olmasına bağlıdır. Ancak, bu tek başına yeterli olamamaktadır. Dünya çapında bir güç olan bir düşmana karşı savaşmak, karmaşık ilişkilere sahip güçlere karşı mücadele etmek, politikada ve taktiklerde bu karmaşıklığa cevap verecek ölçüde esnek olmayı gerektirmektedir. Kamboçya Milli Birleşik Cephesi bu gerekleri tam olarak yerine getirmiştir. Ülke içinde çok kısa bir sürede, ülke topraklarının dörtte üçünü kurtaran ve Kamboçya ulusunun ezici çoğunluğunun desteğini sağlayan Milli Birleşik Cephe, uluslararası plânda daha zaferden üç yıl kadar önce altmıştan fazla ülkenin desteğini almış, bakanlarının yarısı ülke dışında, Çin Halk Cumhuriyeti'nde yaşayan Kamboçya Kraliyet Milli Birlik Hükümeti altmıştan fazla ülke tarafından resmen tanınmıştı. 1972 Ağustos'unda Guyana başkentinde toplanan Bloksuz Ülkeler Dışişleri Bakanları Konferansı Güney Vietnam Devrim Hükümeti ile birlikte Kamboçya Kraliyet Milli Birlik Hükümetinin örgütle tam

üye olarak alınmasını kabul etmişti. 1973'de Cezayir'de yapılan Bloksuz Ülkeler Devlet Başkanları Zirve Konferansı'na Sihanuk Kamboçya Devlet Başkanı sıfatı ile katılmıştı.

ULUSLARARASI DESTEĞİN ANAHTARI: SOSYALİST ÜLKELERİN DESTEĞİ

Emperyalizme karşı verilen her mücadele sosyalist ülkeleri birinci dereceden ilgilendirir. Sosyalizmin dünya çapında zaferi ile emperyalizmin toptan çöküşü arasında doğrudan bir ilişki vardır. Bu yüzden, halk kurtuluş savaşlarını desteklemek sosyalist ülkelerin vazgeçilmez enternasyonalist yükümlülükleri içine girer. Sihanuk'un Milli Birleşik Cephe'nin kurulduğunu ilân etmesiyle ve 5 Mayıs 1970'de Kraliyet Milli Birlik Hükümeti'nin kuruluşuyla birlikte, hemen başta Asya'daki sosyalist ülkeler, Çin Halk Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti olmak üzere sosyalist ülkeler Kamboçya'daki mücadeleyi azimle desteklediler. Sosyalist ülkelerin etkin desteğinin ışığında 24-25 Nisan 1970 tarihinde Vietnam, Laos ve Çin sınırında bir yerde, Hindiçini Halkları Zirve Konferansı toplandı. Kuzey Vietnam Başbakanı Pham Van Dong, Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi Başkanı Nguyen Huu Tho, Lao Yurtseverler Cephesi Başkanı Prens Sufanuvong ve Kamboçya Millî Birleşik Cephesi Başkanı Prens Sihanuk halklarının mücadelesini birleştirmeye karar verdiler. Sosyalist ülkelerin desteği ve Hindiçini Halkları Zirve Konferansı kararları Kamboçya devrimine dünya çapındaki desteğin yolunu açtı.

TAYİN EDİCİ UNSUR: KENDİ GÜCÜNE DAYANMAK

Devrimin zaferi için gerekli olan doğru bir siyasi çizgi temelinde, doğru bir önderlik altında halkın bütün kesimlerini, çıkarları emperyalizmle çelişen bütün sınıf ve tabakaları birleştirmektir. Keza, en geniş ölçüde uluslararası desteği alabilmektir. Bunlardan hangisi tayin edicidir? Birincisi olduğunu Kamboçya devriminin zaferi parlak bir biçimde ortaya koymuştur. Kamboçya devrimi Amerikan emperyalizmine ve yerli ortaklarına karşı mücadele ederken dünyanın her bakımdan en güçlü devleti olan Sovyetler Birliği'nin doğrudan doğruya desteğinden yoksun olarak zafere ilerlemiştir. Sovyetler Birliği Devrimci Kamboçya hükümetini zaferden çok kısa bir süre önce tanımıştır. Bazı güçlerin desteğini almadan başarı şansları olmadığını düşünen, be-

lirli güçleri sıralamadan siyasî mücadele yürütemeyeceklerini sanan siyasi akımların köksüzlüğünü Kamboçya devriminin zaferi sergilemiştir. Kendi gücüne dayanmak: Zaferin tayin edici güvencesi budur.

Bununla birlikte, Sihanuk, her sorumlu devrimci gibi, Amerikan emperyalizmi ile uzlaşmaz çelişmeleri olan Sovyetler Birliği'nin desteğini sağlamak için çalışmıştır. Sovyet liderlerinin darbenin olduğu gün Moskova'da kendisini destekleyeceklerine dair verdikleri sözlere dayanarak Sovyet desteğini elde etmek için uğraşmıştır. «CIA ile Savaşım» kitabında bu çabalarını şöyle naklediyor: «Pekin'deki ilk resmî davranışlarımdan biri, Sovyet maslahatgüzarını kabul etmek oldu. Kosigin'le yaptığım görüşmeyi kendisine anlattım ve Çinlilerin desteğini sağladıktan sonra, Sovyetler Birliği'nden de Kosigin'in resmî olmayan teminatına paralel olarak resmî bir açıklama yapılmasının beni çok memnun edeceğini söyledim... Beni resmen desteklediklerini önce Sovyetler Birliği'nin açıklamasına fırsat vermekle, Çin'den daha önce resmi olmayan destekleme kararını bana bildirmiş olmalarının bir karşılığı olarak kendilerine politik bir avantaj vermiş olacağımı düşünmüştüm. Fakat Sovyetler Birliği bunu kullanmadı... Ayrıca, yine aynı mesajda Başbakan Kosigin'den Sovyetler Birliği'nin 'Anayasa dışı, gayri milli, halka karşı, anti komünist, faşist ve emperyalistlerden yana bir cumhuriyet haline gelmiş yeni Kamboçya rejimi ile diplomatik ilişkilerini tamamen kesmesi ve Kraliyet Milli Birlik Hükümetini resmen tanıdığını açıklaması için yardımını rica ettim. Buna ek olarak, eğer hükümetmizi resmen tanımak şimdiki halde Sovyetler Birliği için 'henüz imkânsız' ise, bunun mümkün olacağı 'mutlu günü' beklerken, hiç değilse silahlı müdahalenin durdurulması için Sovyet Hükümeti'nin ABD ve Saygon rejimine baskı yapması ve Kamboçya Halk Silâhlı Kuvvetleri'ne mümkün olduğu kadar çabuk askerî ve başka çeşit yardım bağışında bulunmasını istedim. Bundan da bir şey çıkmadı.»

Uluslararası desteği almanın da tayin edici unsurunun kendi gücüne dayanmak ilkesi olduğunu, bir sosyalist ülkenin desteğini kazanmanın yolunun bir başka ülkenin desteğini almaktan geçmediği Sihanuk'un kitabında naklettiği aşağıdaki olayda açık seçik görülmektedir. «Pyongyang'daki Sovyet temsilcileri Kuzey Kore Dışişleri Bakanı'na diplomatlarını Pnom Penh'den çekmekle yanlış bir iş yaptıklarını söylemişler. 'Diplomatlarınızı bir kere geri çektikten sonra oraya tekrar göndermeniz zor olacak' demişler. Dışişleri Bakanı bunu Başbakan Kim İl Sung'a aktarınca onun tepkisi şöyle olmuş: 'Lon Nol'lu bir Kamboçya'da kalmaktansa, Sihanuksuz bir Kamboçya'dan ayrılmak çok daha iyidir.'

Bu arada bir kurtuluş mücadelesine hem Sovyet desteği ve hem

de Çin desteği sağlamanın çelişkili olduğunu sananlar, hatta bunun oportünistçe bir tavır olduğunu düşünenler var. Gene Sihanuk'un kitabında yer alan şu satırlar böyle düşünenler bakımından ibret vericidir: «Bu arada şunu da söyleyeyim ki, Çin bizim davamıza Sovyetler Birliği'nin de yardımcı olmasına hiç itiraz etmemişti. Hatta Çu En Lay böyle bir yardımın Çin-Sovyet ilişkilerini de biraz olsun düzeltecek bir etken olabileceği umudunda olduğunu belirtmişti.»

KAMBOÇYA ZAFERİNİN BÜYÜK KATKISI

Kamboçya devriminin zaferi, dünya politikasında getirdiği sonuçlar ve dünyadaki devrimci hareketlere kazandırdığı siyasi derslerden başka dünya sosyalist hareketine teorik bakımdan çok önemli bir katkıda bulunmuştur. Kamboçya devriminin zaferini salt, bir anti-emperyalist kurtuluş savaşının başarısı olarak selamlamak, bununla yetinmek, ister istemez, devrimin asıl büyük katkısını hasıraltı etmek olur. Kamboçya'daki zafer dünya sosyalist hareketinde yıllardan beri varolan bir tezin geçerliliğini iptal etmiştir.

İkinci dünya savaşından sonra, nükleer silahların yapımı, nükleer silahlara sahip devletlerin varlığı, dünya çapındaki sınıf mücadelesinin yeni bir evreye girdiği biçiminde yorumlanmış ve Bilimsel Sosyalizmin bazı temel tezlerinin yeniden gözden geçirilmesine yol açmıştı. Bu yoruma ve anlayışa sahip teze göre, dünyadaki baş çelişme kapitalist kamp ile sosyalist kamp arasındadır. Sosyalist kamp ile emperyalist kampın elinde nükleer silahlar bulunması, dünyada bir nükleer dengeye yol açmaktadır. Bu denge devrimini gerçekleştirmemiş ülkelerde sınıf mücadelesi için olumlu şartlar yaratmaktadır. Sosyalist sistemin dünyadaki ağırlığı ve nükleer denge nedeniyle empryalizmin saldırganlığını muhafaza etmesine rağmen savaşın önüne geçilmez niteliğini kaybetmesi, kapitalist sömürünün bulunduğu ülkelerde klâsik anlamdaki devrimi gerektirmeden barışçı yollardan sosyalizme geçişi mümkün hale getirmiştir.

Bu tezin ortaya atılmasından bu yana neredeyse yirmi yıl geçmiştir. Ama bu tezi doğrulayan tek bir sonuç alınmamıştır. Tersine bu tez bir çok ülkedeki sosyalist örgütü ve hareketi emperyalizmin plânlarına karşı gevşekliğe sevketmiş, uyanıklılığını kaybetirmiş ve yenilgiye sürüklemiştir. Dünya sosyalist hareketi içinde sosyalistliğin geleneksel militan ruhunu yokeden, uzlaşmacı, bir «sağ kanat» akımının çıkmasına yol açmıştır. Her ülkede bu tezden kaynaklanan akımlar, son tahlilde, düzenle uzlaşan, parlâmentarist çizgilerin temsilcileri olmuşlardır.

Yukarıdaki teze karşı çıkan teze göre ise, dünyadaki baş çelişme yani tarihin itici gücünü sağlayan, bir sosyal sistemden daha ileri bir sosyal sisteme geçişe olanak veren, çelişme emperyalizmle ezilen uluslar arasındaki çelişmedir. Devlet iktidarının sınıfsal anlamda el değiştirmesinin yoluna ilişkin, Bilimsel Sosyalizmin temel tezlerinin yeniden ele alınmasını gerektiren bir durum yoktur. Bu tezi izleyen Kamboçya devrimi zafere ulaşmış, dişinden tırnağına kadar çağdaş teknolojinin ürünü olan en gelişmiş silahlarla silahlanmış, yenilmez sanılan Amerikan emperyalizmini «hiç bir siyasî taviz vermeden yüzde yüz yenilgiye uğratmıştır.» Bu tezi izleyen Vietnam devrimi kesin zaferin kapısını aralamıştır. Elbette ki bu iki çelişme birbirinden kopuk, birbirine karşıt şeyler değildir. Bu iki çelişme arasındaki dialektik bağı görmezlikten gelemeyiz. Sosyalist ülkeler, kapitalist dünyadaki devrimci hareket ve ezilen halkların emperyalizme karşı Ulusal Kurtuluş mücadelesi dünya ölçüsünde sosyalizme yönelik devrimci hareketin unsurlarıdırlar. Emperyalizmin karşısına en azından onunkine eşit iktisadi ve askeri güçle dikilen bir sosyalist dünya olmasaydı, bu sosyalist dünyanın Ulusal Kurtuluş Savaşı veren halklara doğrudan doğruya ya da dolaylı yardımları olmasaydı, emperyalizmin Güney-Doğu Asya'daki bugünkü yenilgisi mümkün olmazdı. Evet iki çelişme arasında bir dialektik bütünlük vardır ama, içinde yaşadığımız bu çağda emperyalizm ile ezilen halkların çelişmesinin tarih sahnesinin ön planında yer aldığı da kesindir.

Bu tez, ezilen ülkelerde sosyalizme geçişin şartı olarak emperyalizmin ve tüm feodal kalıntıların tasfiyesini, Milli Demokratik Devrimin zaferini, Milli Demokratik Devrimin tamamlanmasını öngörmüştür. Kamboçya devriminin zaferi, emperyalist dünya sisteminin ezilen ülkelerinde Milli Demokratik Devrimin sosyalizme ilerlemenin birinci adımı olduğu yolundaki tezin doğruluğunu «nükleer çağ»da sınamış ve kanıtlamıştır.

Kamboçya devriminin zaferi, kapitalizmin eşit olmayan gelişme kanunundan kaynaklanan devrimin hangi ülkede daha önce zafere ulaşacağının kestirilemeyeceği, emperyalizmin en zayıf halkasından kopacağı yolundaki ünlü Leninist tezin geçerliliğini de berraklıkla ortaya koymuştur. Hindiçini halkları içinde Kamboçya halkı silâha en son sarılan halktır. Buna rağmen, emperyalistler ve işbirlikçilerin her türlü uzlaşma çabalarını reddederek tartışmasız kesin zafere ilk önce ulaşan da Kamboçya halkı olmuştur.

Kamboçya halkının bu zaferi bizlere de, dünyanın tüm devrimcilerine de gurur veriyor. Umut veriyor. Kamboçya kazandı. Dünya halkı kazandı.

ABD'li Marxsist yazar Viktor Perzo tarafından 1971'de yazılan bu yazı ABD ekonomisinin savaş yıllarındaki durumunu sergilemesi bakımından önemlidir.

TEKELLERİN SALDIRISI

Birleşik Amerika tekelleri, şimdiye dek hiçbir zaman, geçtiğimiz son on yıl içindeki kadar hızlı çoğalmamıştır. Bu ülkenin ekonomik hayatında şu süreçlere tanık olmaktayız:

— Üretimin gittikçe daha az sayıda büyük korparasyonlar elinde yoğunlaşması;

— Bu korparasyonlar üzerindeki kontrolün gittikçe daha az sayıda bankanın ve bunlara sahip milyarder ailelerin elinde merkezleşmesi;

— Genel merkezleri Birleşik Amerika olan dünya sanayi-finans imparatorluklarının genişlemesi ve kuvvetlenmesi;

— Finans oligarşisinin devlet makinasıyla birleşip örülmesi ve devlet-tekel kapitalizmi ortak kurumlarının yayılması;

— Ekonominin militarizasyonu ve gerici politik eğilimlerin egemen olması...

Bütün bu süreçler, V. İ. Lenin'in emperyalizm hakkındaki teorisinde ortaya koyduğu sonuçları doğrulamaktadır.

Korparasyonların birleşmesi

Korparasyonların tarihinde görülen en büyük birleşme süreci, sermayenin yoğunlaşmasında (1) rekor tempolara ulaşılması sonucunu doğurdu. Sanayi alanında büyük birimlerin sayısı 1949-1963 döneminde 54'ten 1964 - 1965 döneminde 646'ya çıktı. Birleşme ile meydana gelen aktiflerinin miktarı, bu birinci dönemde 1.4 milyar dolarken, ikinci dönemde 31.6 milyar dolara yükseldi.

Birleşme süreci özellikle bu son üç yıl içinde hızlandı ve birleşmelerin sayısı harp sonrası yirmi yılın göstergelerini aştı. Birleşik Amerika'da bu birleşmeler sürecinin 19. ve 20. yüzyılların sınırında ve yirmi yılları içinde ulaştığı en yüksek nokta artık birkaç defa aşılmış bulunuyor.

Sermaye yoğunlaşması tempolarını şu örnek de elle tutulurcasına gösterir: 1948 yılında imalat sanayinin bütün aktifinin yüzde kırk sekizi en irilerinden 200 korparasyonun elindeyken 1967'de bu oranda aktif en iri 100 kadar korparasyonun elinde toplanmıştır.

Aşağıda 1 numaralı çizelgedeki istatistik veriler, maden çıkarma ve işleme sanayiinde korparasyonların birleşme sürecini açık olarak göstermektedir. Ekonominin öteki kollarında, özellikle finans alanında da buna benzer bir süreç yaşanmıştır.

Çizelge 1

Birleşik Amerikada 1949-68 yılları döneminde imalat ve maden üretimi sanayiinde korparasyonların birleşmesi.

Beş yıllık süreler	Birleşmelerin genel sayısı	Büyük birleşmeler sayı	aktif (milyon dolar
1949-1953	1.163	54	1.447
1954-1958	2.917	249	8.416
1959-1963	4.347	325	10.882
1964-1968	7.008	646	31.622
yıllara göre			
1966	995	101	4.078
1967	1.496	169	8.246
1968	2.655	192	12.600

TÜSTAV

Konglomerat Birleşmeler

Geçmişte, aralarında şu veya bu şekilde bağlantı bulunan şirketler birleşiyordu. Örneğin otomobil üreten iki veya daha çok şirket birleşiyor, ya da bir demir çelik şirketi demir madeni ocaklarını ve metal işleme fabrikalarını satın alıyordu. Bu 'yatay' ya da 'dikey' birleşmeler, şimdi yerini, bir derecye kadar 'konglomerat' tipi birleşmeye, yani zayıf bağlantılı veya tamamen bağlantısız şirketlerin birleşmesine terketti. Son on yılda konglomerat meydana getiren birleşmelerin oranı hızla büyüdü ve 1968'de birleşmeye dahil bütün şirketlerin aktifleri toplamının yüzde doksanını buldu. Evvelce birçok konglomerata, uzaktan uzağa ilişkili şirketler katılırken, son zamanlarda, çoğu defa, herhangi bir iç bağı olmayanlardan 'katkısız' konglomeratlar meydana gelmeğe başladı.

Sanayi imparatorluklarının yaratıcıları en değişik ve çeşitli korparasyonları yutmak peşindedirler. Örneğin yeni konglomeratların en iri ve ünlülerinden biri olan «Lieton Industries» 1961 yılında 250 milyon dolar olan satış hacmını 1969 mali yılında boyuna yeni yeni şirketler satın almak sayesinde yaklaşık olarak 2 milyar dolara çıkardı. Yalnız 17 ay içinde (Ağustos 1966-Aralık 1967) 15 tane yeni şirket satın aldı. Bunlar arasında, İngilterede yazı makinası üreten bir işletmeyi, İlinois eyaletinde elektrik donatımı üreten bir şirketi, Los Angelos'ta konveyrr şeritler üreten bir firmayı, Avusturyada büro araç ve gereçleri üreten bir tröstü, Cleveland'da büyük bir besin endüstri korparasyonunu Pensilvanya eyaletinde alet takımları üreten bir şirketi, New York'ta büyük bir makina yapım şirketi ile birkaç yayınevini sayabiliriz. Bu konglomerat görüldüğü gibi küçük ve büyük, yerli ve yabancı birçok işletmeye sahip. 1967 yılı ortalarında bu konglomeratın yöneticileri 25 yabancı ülkede ve Birleşik Amerikanın çeşitli eyaletlerinde toplam 1900 işletmeye sahip olduklarını açıklayarak övünüyorlardı.

Bu firma, Yunanistan'da faşist albaylar rejimini ayakta tutmak amacını güden Amerikan yatırımlarının örgütlenmesinde baş ajan rolünü oynamakta ve Portekiz'de de aynı işin kotarılması olanaklarını yoklamaktadır. Amerikan gençliği için, güya yoksullukla mücadele, aslında daha çok silâhlı kuvvetlere teşvik için kurulmuş sözüm ona eğitim merkezlerini, ABD hükümeti adına, yöneten de bu konglomerattır.

Diğer pekçok benzeri gibi bu firmanın da başlıca uğraşı silah ve donatım üretimidir. Çalışmalarına zaten bu alanda başlamıştır. Birbirini izleyen yeni yeni sipariş ve satışlar onun askeri üretim potansiyelini genişletmiştir. Hatta şimdi sivil ihtiyaç üretimi yönünde çalışan birçok büyük korparasyonu satın almış olmasına rağmen üretim

kapasitesinin 1/3'ünü askeri siparişler oluşturmaktadır. Aslında bu siparişlerden elde ettiği kârlar diğer şirketleri satın almaya girişmesini sağlamıştır. Askeri siparişlerden çok büyük kârlar beklemesi hisse senetleri fiatlarının da kat kat artmasına yol açmaktadır. Amansız borsa oyunları ve finans yardımları mekanizması alabildiğine işlemiştir. Böylelikle artık sözkonusu şirketler geleceğin çokluk astronomik kârlarına göre hazırlanmış bir avuç kağıtla satın alınabilmektedir.

Borsa kantoralarından birinde çalışan bir memur şirket satın almanın şimdilerde geçerli olan üç yöntemini şöyle özetlemiştir:

1 — 'Abartılmış değerler'in kullanılmasıyla

2 — Vergilerin iadesiyle

3 — Çin doları yönteminin uygulanmasıyla.

'Abartılmış değerler' yöntemi bir şeyin değerinin, sizin ona ödemiş olduğunuzdan çok daha yüksek olduğu intibaını uyandırmaktan uzak olan kaynakların kullanılmasıdır. Şimdi finans aleminde bu suretle büyük servetler yapılmaktadır. Ve «Liemann Brothers» 'Bernheim' vb. bankalar bu abartılmış değerleri yaratan Wall Stret kurumlarından bazılarıdır.

Vergilerin iadesi sistemi ise kayıpları karşılama bahanesine dayanmakta, yani ABD Maliye Bakanlığı, vergi iade etmek suretiyle «birleşmenin finansmanı için gerekli ödeneğin önemli bir kısmını» kendisi sağlamaktadır.

Çin dolarına gelince, bu da hesaplı bir alıcının herhangi bir şirketi alırken gözönünde tutabileceği «normlara kıyasla fiatları alabildiğine artırılmış» hisse senedidir. Herhangi bir şirketi almaya karar veren bir kimse kontrolündeki bu gibi esham paketlerini kullanmaktadır. Buna rağmen ancak Fon Borsasının yüksek fiatları sayesinde sürüm olanağı bulabilmektedir.

Tabiidir ki ara yerde ellerindeki paraları kumpanyaların alaverelerini ödemek için çıkarılan ve değerleri şişirilmiş olan eshama yatırma cazibesine kapılan küçük sözde 'halk kapitalistleri' için de okkanın altına gidenler çoktur. Bazan girişim sahiplerinin kendileri de hatalara düşmektedirler. Örneğin konglomeratların aktif kurucularından biri olan Luis Wolfson yenilgiye uğramış ve imparatorluğu çökmüştür. Bunun üzerine sözüm ona 'dürüst' kapitalist örneği olmaktan çıkarak kanun ihlalinde gözünü kırpmaz hale gelmiş ve bu yüzden de esham spekülatörü olarak cezaevine atılmıştır. Çukura düşerken de, büyük bir rüşvet karşılığında kendini kurtarmaya yeltenmiş olan Yüksek Mahkeme üyesi Abe Fortas'ı da beraberinde sürüklemiştir.

Gerçekte birkaç eski dev korparasyon yıllar boyunca değişik şirketler satın alma sonucu olarak konglomerat haline gelmişler. 'General Electric' konglomeratı değişik türde üretim yapan son ana kola

sahiptir, pazara sürdüğü mallar da aşağı yukarı birbirine eşit dört bölümden (askeri amaçla üretilen, büyük donatımlar, sanayi levazımı, tüketim malları) oluşur. «Union Carbide»'ın yalnız on ana kolu vardır ve kimyasal maddeler, tüketim eşyası, elektronik donatımlar, maden cevheri, renkli madenler, besin maddeleri gibi çeşitli mallar üretmektedir.

Yeni konglomeratların öncekilerden nitel farkı, kuruluş süratlerinin başkalığında, bunların üretilen malın ya da üretim teknolojisinin türü bakımından herhangi bir birleştirici çizgiden büsbütün yoksunluğunda, fonksiyon halindeki bireylerin herbirine finans şarlatanlığında alınıp verilebilir bir değiş-tokuş figürü gözüyle bakmalarındadır.

Finans oligarşisinin sözde düşüşü, mali sermaye ile sanayi sermayesinin sözde ayrılması burjuva propagandasının hep konusu olmuştur. Askeri üretime yönelen yeni konglomeratlar, ekonomik hayatta güya tekelci yoğunlaşma kanunlarının değil yeni ve başına buyruk gruplar olarak gösterilmektedir.

FİNANS OLİGARŞİSİ VE ASKERİ SANAYİ KOMPLEKSİ

Gerçekte, yeni konglomeratların meydana getirilmesi de dahil, bütün birleşmeler süreci, ekonomik kuvvetin ve egemenliğin tarihsel gelişmenin türettiği finans gruplarının elinde merkezleşmesine hız vermiştir. Askeri sanayi kompleksi, bütün tarihi boyunca Amerikan emperyalizminin egemen gücü olan finans oligarşisinin doğrudan doğruya ve her zamankinden fazla kontrolü altındadır.

Banka kredileri olmadan, bankaların ve sigorta şirketlerinin sağladığı uzun vadeli istikrazlar olmadan, korparasyonların birleşmesi sadece finans oyunlarıyla gerçekleşemez. 'Leiton Industries'in borçları; 1964 yılları ortasında, yani Vietnam harbinde tırmanmanın başlamasından ve bu konglemeratın çarçabuk genişletilmesi döneminden önce on dört milyon dolarken, 1968'de 275 milyon dolara çıktı; 1969 yılı ocak ayının sonunda da 474 milyon doları buldu. «Ling-Tenko-Vout» konglomeratının (bu da askeri üretim yapmaktadır) gelişmesi daha belirgin bir örnektir: Bu konglomeratın satışları 1959'da 48 milyon dolardan, 1968'de 2.770 milyon dolara çıktı. Borçları 1968 sonunda bir milyar altıyüz elli bir milyon gibi muazzam bir yekuna ulaştı. Aksiyoner sermayesi 176 milyon dolardan ibaretti, ya da borcun 1/9'unu teşkil ediyordu. Geçen yıl, aksiyoner sermayesi azıldığı halde, borcu dört misli arttı.

Sözün kısası, bu muazzam konglomerat, finans yedeğinde bulunması sayesinde ayakta ve eylemdedir. Bu yedeğin ucu, onu finanse eden büyük bankaların, yani muazzam 'Bank of America' (san-Fran-

sisko) ve Wall Street bankalarının elindedir. Sahne önünde baş rolde görülen Teksaslı biri vardır. Fakat kontrol yetkisi paraları verenlere aittir. 'State Street Bank and Trust C°' (Boston) adi eshamın % 9.8'ini; 'Morgan Guaranty Trust' (New York) ise imtiyazlı eshamın % 5.6'sını elinde tutmaktadır. Boston bankası, gelenek olarak Morgan finans imparatorluğu çerçevesi içinde faaliyet göstermiştir. Aynı bankalar «L. Industries'in baş hissedarlarıdır; Birincisi adi eshamın % 9.2'sine, ikincisi ise imtiyazlı eshamın % 6.2'sine sahiptir.

Merkezi Cleveland'de bulunan ve silah üretimine yönelen 'T.R.W. Incor parated' kombinasına gelince, yukarıda sözü geçen iki banka ve 'Melon National Bank' (Pitsburg), bu kombinanın adi senetlerinin % 1.1'ini elinde tutmakta buna karşılık değişik serileriyle imtiyazlı senetlerinin % 12.8'i Fidelity Bank of Phledlphia'nın, % 6.2'si de «First National City Bank of New York»un elinde bulunmaktadır. Elektronik donatımlar üreten en büyük üç kumpanyadan biri olan 'Texas Instruments' in adi eshamının % 8.9'una Chase Manhatten'bankası sahiptir.

Silah üreten en eski kombinalarla dev bankalar arasında da buna benzer ilişkiler vardır. 'Chase Manhatten'bankası, 'Boeing kumpanyasının hisse senetlerinin % 8.7'sine sahiptir; Buna karşılık 'First National City Bank of New York' ve 'Morgan Guaranty Trust' bu kumpanyanın direktörler kurumunda temsilci bulundururlar. 'Bankers Trust' bankası, 'General Dynamics', 'Chemical Bank New York Trust' ve Gerard Trust of Phledelphıa bankaları ise kendi direktörleriyle şirketlerin yönetimine katılmaktadırlar.

BAŞLICA FİNANS GRUPLARININ ÇOĞALIŞI

Ekonominin askerileştirilmesi ve sermayenin hızla yoğunlaşması finans oligarşisinin memleket ekonomisi üzerindeki egemenliğinin güçlenmesine yol açtı. Temsilciler Meclisinin Bankalar ve Para Dolaşımı Problemleri Komisyonu tarafından hazırlanan «Ticaret Bankaları ve onların banka emanetindeki kıymetli mevduat ve yaptıkları işlemler; Birleşik Amerika ekonomisi üzerinde artan etkileri» başlıklı rapor bunu göstermektedir. Kongrenin Teksaslı üyesi ve tekellere karşı mücadele ateşinde çelikleşmiş emektarlardan olan R. Petman bu komisyonun başkanıdır.

Söz konusu raporda, otuz yıldır ilk defa olmak üzere, büyük Amerikan korparasyonlarının esham kontrol paketlerine sahip olanlar hakkında sistemli veriler ortaya konmaktadır. Kaldı ki, bu veriler, sadece, büyük banakların tröstler şubelerinde bulunan ve eshamın % 5'ini ya da daha fazlasını ihtiva eden paketleri kapsamaktadır. Ya-

ni, kontrol paketinde esham tutarının % 5'inden azının bulunduğu veya her biri senetlerin % 5'inden azını ihtiva eden birkaç paketten ya da bankalara, sigorta kumpanyalarına ve özel kişilere ait bir küme paketten ibaret olduğu haller gözönüne alınmamaktadır. Bu yetersizliğine rağmen, rapor büyük bir önem taşımaktadır.

Raporun giriş bölümünde belirtildiğine göre, 1900 yılından 1950 yılları ortasına kadarki dönemde, «mali şirketlerin aktifi kırk defa, finans-dışı korparasyonların aktifi de 18 defa büyümüştür. Demek ki, finans kurumlarını ... nisbi rolü son altmış yıl içinde önemli dercede artmıştır. Yine rapora göre en büyük bankalara ve diğer finans kurumlarına korparasyonların kredi finansmanının % 85'i düşmekte, ve bunlar tröst şubeler vasıtasıyla, finansmanın daha büyük ve çabuk artan kısmını esham ile yapılan işlemler hesabına ellerinde tutmaktadırlar. Pazara sürülen bütün eshamın yarısı, bir kaç yüz büyük banka ve sigorta kumpanyasından geçmektedir.

Bankaların tröst şubelerinin elindeki aktif miktarı kesin kontrol unsurudur. 1967'de 253 milyar doları aşan bu aktif, esas itibarı ile korparasyonların esham kontrol paketlerinin tutarından ibaretti. Bu yekun, 15 yıl önceki banka aktifleri toplamının 4 mislinden fazladır. Artışın büyük kısmı, 1967'deki değeri 163 milyar doları bulan eshamdan ileri gelmektedir. Bu da Amerikan korparasyonlarına ait hisse senetleri toplam değerinin 1/5'ini ve fiatı New York borsasında tesbit edilen eshamın 1/4'ünden fazlasını teşkil etmektedir.

Büyük bankalar, birlikte hareket ederek Birleşik Amerika korparasyonlarının faaliyetini tamamen kontrol altına alabilirler. Tröst şubelerinin sahip bulunduğu aktiflerin muazzam ölçülerde yoğunlaşması kuvetlerin birleşmesi olanağını kolaylaştırmaktadır.

Herbirinin mevduatı 5 milyar dolardan fazla olan en büyük bankalardan 10'u birarada doksaniki milyar dolarla veya aktifler toplamının % 36.8'i ile işlem yapmaktadır. Yine büyük çapta 20 banka 129 milyar dolara, ya da bütün aktifler toplamının % 51.5'ine sahip bulunmaktadır. Ve bunlar Birleşik Amerika ekonomisini önemli ölçüde kontrol etmektedirler.

En büyük beş banka Wall Street'in çekirdeğidir. Bu bankalar Morganlara, Rokfeller'lere bunlara bağlı milyarder ve mültimilyoner ailelere aittir. İlk beşlerden sonra gelen üç banka, yine Wall-Street çerçevesinde faaliyet gösteren Hannover Trust (New York), 'Melin'ler (Pitsburg) ve Dupont'lar (Delaver) bankalarıdır. Bunlardan sonra Şikago grubunun en büyük bankaları gelmektedir. Onuncudan yirmiye kadarkiler de, Wall Street'in ve Şikagonun nisbeten küçük bankaların, merkezleri Cleveland, San-Fransosco ve Boston olan diğer bölgesel banka gruplarının ana bankalarını, Detroit ve Filadelfiya'nın büyük bankaları-

nı teşkil eder. Ve bunların hepsi de, bir bakıma, Wall Stret finans kurumlarının uydusu durumundadır.

Şunu da önemle belirtelim ki, Teksas petrol krallarını ve Kaliforniya'nın silâh üretimi yapan kodaman kapitalistlerini dile dolayan büyük gürültülere rağmen, Amerikan ekonomisini kontrol altında bulunduran ana merkez, istikrarını nisbeten korumaktadır. Son 15 yıl içinde büyük bankalar sisteminde esaslı bir değişiklik olmamıştır.

Tröst şubelerinin aktifleri, gerçekte, büyük bankaları ve dostları ile ortaklarının paketlerini kontrol eden alabildiğine zengin ailelere ait eshamdan meydana gelir. Bu ailelerin durumları, son yirmi yıl içinde, bankaların kontrolü altındaki emekli fonlarının hızla artması dolayısıyla da daha çok sağlamlaştı. Sendika birlikleri ile anlaşma sonucunda kurulan emekli fonları gerçekten hızla artarak, 1967 yılına doğru 72,9 milyar doları bulmuştu. Böylelikle, yaşı ilerlemiş işçilerin ihtiyaçlarını sağlamak düşüncesiyle meydana getirilmiş bulunan fonlar, finans oligarjisinin Birleşik Amerika ekonomisi üzerindeki egemenliğinin kuvvetlenmesine yarayan çözümleyici bir araç oldu. İşçiler, kendi mücadeleleri sonucunda meydana getirilen bu fonlardan ödenek almakta olsalar da, sendika yönetimlerinin zayıflığı yüzünden, emekli fonlarının dev bankalar tarfından kontrol altına alındığı bir gerçektir.

Mülkiyetin birbirine örülüp gitmesi, sanayi korperasyonları, üzezerinde kontrol işleminde bankaların işbirliği yapmasını kolaylaştırıyor. Bankalar ve öteki finans kurumları, 225 kadar büyük korparsyona ait eshamın % 27,4'ünü dolaysız olarak, ya da tröst şubeleri vasıtasıyla ellerinde tutuyorlar. Temsilciler Meclisi komisyonunun raporunda, Wall Street'in 6 büyük bankasının elleri altındaki mülkiyetin birbirine örülüp gitmesi apaçık gösteriliyor. Çoğu kez,, en büyük esham paketi bankanın kendi tröst şubesinde yatsa'da, önemli bir kısım Wall Street' in öteki bankalarının benzer şubelerine ait bulunmaktadır.

BİRLEŞİK AMERİKA FİNANS OLİGARJİSİNİN ENTERNASYONALLEŞMESİ

Amerikanın dış ülkelerdeki yatırımları hızla artmakta, merkezi, Birleşik Amerika olmak üzere kurulan çok uluslu (birkaç ülkenin katılması ile) sanayi korporasyonları türemektedir. Bunlar bilinen şeylerdir. Birleşik Amerika'nın dış ülkelerde kendi başına ve dirket yatırımları tutarı 1967 yılında 59 milyar doları, yani 1950 yılındaki dış yatırımların 5 katını bulmuştur. Bu resmi rakamdır. Gerçekte, bu miktar 100 milyarın üstündedir. Bu alanda yılda % 10 artış normu gözönünde tutulursa, yabancı ülkelerdeki sermaye yatırımları, ülke içindeki aktif-

lere oranla, çok daha büyük bir hızla artıyor demektir. Amerikan kumpanyalarının yabancı ülkelerdeki şubeleri, her yıl tutarı 100 milyar doları aşan, yani Birleşik Amerikanın ihracat hacminin üç katı kadar mal üretmektedir. Büyük korporasyonlardan her biri, dış ülkelerdeki mülkiyetleri ile, yıllık kazançları toplamının üçte birini sağlamaktadır. Amerikan işletmelerinin dış ülkelerdeki faaliyeti, emperyalist devletlerin uluslararası bankaları tarafından finanse edilen enfrastürüktür, yol yapımı komünal kuruculuk temeline dayanmaktadır. Bunun için, bütün bu süreç, Amerikan emperyalizmini halklara musallat bir soyguncu ve talancıya çevirmiştir. Ve tarihte soyguncu ve talancının böylesi de görülmüş şey değildir.

Yakın geçmişe kadar, Amerikan bankalarının uluslararası yayılışı, yabancı ülkelerdeki sanayi yatırımlarının artışından geride kalıyordu. Ama son birkaç yıl içinde, dev bankalar, bu geri kalışı gidermek için canlı bir faaliyet gösterdiler. Bunlar, bütün kapitalist alemindeki yerli banka kuruluşlarının yaptıkları işin hemen hemen aynını yapan finans-sanayi grupları ihraç ettiler.

Ve Amerikan bankalarının yabancı ülkelerdeki aktifi, 1964'de 6,9 Milyar dolarken 1967'de 15.7 milyar dolara çıktı. Ve 1968 yılında da 22 milyar doları buldu. Şu da unutulmamalı ki, bu 22 milyar rakamı, büyük Amerikan bankalarının yurt dışı aktiflerinin gerçek düzeyini ve gücünü ifade etmekten uzaktır. Öyleki, New-York'un 9 büyük bankası, yurt dışı aktifler toplamının % 75'ini ellerinde tutmaktadır. Böylece, en büyük Amerikan korporasyonlarına ait aktiflerin kontrol paketlerine sahip olan aynı Wall Street finans merkezleri, birgün yurtdışı Amerikan (büyükbiznes) faaliyetine daha büyük ölçüde hakim olmaktadır.

Son yıllarda bu yayılışın en önemli hedefi, kapitalist dünyadaki başlıca bankaların kontrol paketlerini satın almaktır. Nitekim, 'Çhase Manhattan Bank' dış ülkelerdeki şubelerine ek olarak, şimdi, çogu şu veya bu memleketin yada bölgenin esas bankası olan bir düzineden fazla 'birleştirilmiş' büyük bankanın faaliyeti üzerinde kontrol veya büyük ölçüde nüfuz sağlamış bulunmaktadır. Bunların en önemlisinin de, Barklays Bank ile birlikte, Afrika'da Sahra güneyinde kalan kesimin banka sistemine hakim olan 'Standard Bank Limited' (Londra) olduğu söylenebilir. Öteki 'birleştirilmiş' bankalar, Arjantin, Honduras, Peru, Kolombiya, Brezilya, Venezüella, Belçika, İrlanda, Hollanda, Avusturya ve Arap yarımadasında bir petrol prensliği olan Dubai'de bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Amerikan emperyalizmi her nerede askeri üsse sahipse, her nerede müdahale ve işgal harbi yürütüyorsa, orda, Chase Manhatten mutlaka özel bir askeri banka şubesi açmaktadır. Tek sözle, 'birleştirilmiş' bankaların şubeleri ile Chase Manhatten Bank'ın as-

keri şubeleri, Birleşik Amerika dışında 600'den fazla müesseseye sahiptirler. First National City, Morgan Guaranty Trust ve Bank of Amerika da, biraz dah küçük çapta olsa da, böyle ağlar meydana getirmişlerdir.

Amerikan bankaları, son yıllardaki olaganüstü yayılmaları sonucunda, geleneksel görevlerinin, yani Amerikan sanayii korporasyonlarının sınır ötesi işlemlerine hizmetin çerçevesinden dışarı çıktılar. Onlar artık kapitalist dünyasının diğer memleketler ve bölgeler finans sisteminin bütün alanlarına sokulmaktadır. Bu bankalar, şimdi Euro-doların, yabancı bankaların hesabına yatırılan dolarların ana kaynağı olmuşlardır. Euro-dolar istikrazları yardımı ile, amerikan bankaları, uluslararası hesaplarda rekabet aracı gözü ile baktıkları altını mevzilerinden iterek, dünya dolar standardını sağlamlaştırmaya gayret etmektedirler. Amaçları, amerikan emperyalizmine bütün kapitalist dünyası üzerinde tam bir finans kontrolü sağlamak, öteki kapitalist memleketlere, amerikan emperyalizminin bütün sınır ötesi alevere ve askerî faaliyetinin finansmanında, Birleşik Amerika hükümeti ve özel bankaları tarafından yaratılan kâğıt dolarları kabul etmek zorunda bırakmaktır.

EKONOMİNİN TEKELLEŞMESİNDE YENİ AŞAMANIN SOSYAL SONUÇLARI

Ekonominin biteviye tekelleşmesi, emeğe karşı mücadele sermayenin mevzilerini kuvvetlendirmektedir.

Birleşik korparasyon, yani konglomerat çerçevesinde çok değişik ve çeşitli müesseselerin biraraya gelmesi koşulları içinde, bütün işçilerin yada onların önemli bir kısmının işverenlere karşı ortak mücadelede birlik olmaları alabildiğine zorlaşamaktadır.

Örneğin, iki yıl önce, «Union Corbrayd» konglomeratında maden işleme bölümünün 9 fabrikasında çalışan işçiler sürekli ve israrlı bir greve geçtiler. Bu grevcilerin esas isteklerinden biri de, kumpanyanın, işçilerle toplu sözleşme imzalamak üzere 9 fabrikanın da işçileri ile görüşmelere girişmesi idi. Ne var ki «Union Corbrayd»ın maden işleme dışındaki diğer 9 bölümden elde ettiği kazançlarla varlığını sürdürme olanağı sayesinde bu konglomeratın sahipleri grevcilerin isteğini kabule yanaşmadılar. Ve onları yenilğiye uğratabildiler.

Devlet-tekel kapitalizminin çok çeşitli işlemleriyle ahenkli olarak, sermayenin artan bir hızla yoğunlaşması süreci, özellikle Vietnam'da harbin sürdürüldüğü koşullar içinde, tekellerin fiyat oyunları ile halkı soyma olanaklarını alabildiğine genişleti. Öyle ki, 1957-1959 yıllarına kıyasla tüketim malları fiyat endeksi 1968'de ortalama 121.2'ye,

perakende fiyatlarında ise 108.7'ye çıkmış bulunuyordu. Toptan fiyatları gurubunda, hammadde fiyatları endeksi aynı dönemde sadece 101,1'e, hazır mamuller fiyatları endeksi ise 111,3'e kadar yükseldi. Demek oluyor ki, emekçilerin ödediği mal ve hizmetlerin fiyatları ile toptan fiyatları arasında ki fark önemli derecede artmış ve bu da tekellerin kazançlarını yükseltmelerine yardım etmiştir. Gelişme halindeki memleketlerin soygun ve talana tabi tutulması da aynı biçimde, fiyat mekanizmasının işletilmesi ile alıp yürümüştür. İhracat fiyatları endeksi 112'ye yükselmişken, ithalat fiyatları endeksi sadece 104'e çıkmıştır.

Bütçede askeri masraflar payının kabarması, vergilerin hızla arttırılmasını gerektiriyordu. Şöyle ki, 1923 yılında millî gelir içinde vergi gelirleri payı % 13 iken, bu pay 1967'de % 37'ye çıktı. Kontrolleri her zamankinden daha sağlam olan tekeller, vergi yükünü emekçilerin sırtına aktardılar. 1951 yılında Federal Hükümet vergilerinin % 55'ini kapitalistler, % 45'ini emekçiler ödemişti. 1970 yılında ise, kapitalistler bütün vergilerin % 32'sini, emekçiler de % 68'ini ödeyeceklerdir. Yalnız 1969'da emekçilerin sırtına yığılan vergi yükü 45 milyar doları bulmuştur.

Tekellerin genişlemesinde şimdiki aşamanın en ciddi sonuçlarından biri, memleket hayatının büsbütün askerileştirilmesi eğilimdir. Gerçi harp ve militarizm eğilimi finans oligarşisi için yeni bir şey değildir. Fakat şimdi onun kazancı, her zamankinden farklı olarak, askeri sanayie ve yabancı memleketlerin talan edilmesine bağlıdır. Muazam ölçülerde silâhlanmaya ayak uyduran üretim, yatırıma elverişli koşullar yaratmaktadır. Yabancı ülkelerde meydana getirilen müesseseler, askerî üretim için gerekli stratejik materyalin gittikçe daha büyük kısmını sağlamakta ve yabancı topraklarda bulundurulan askerî kuvvetlerin ihtiyaçlarının giderilmesini garanti etmektedirler.

Memlekette hayatın militarizasyonu aşağıdaki çizgilerde kendini göstermektedir:

— Geçmişte yalnız kısa süreler içinde bir miktar arttırılan silâhlı kuvvetler sayısının rekor bir seviyeye çıkarılması;

— Harp bütçesinin yine rekor denebilecek kadar arttırılması ve bilimsel araştırmaların askeri maksatlara bağlanması;

— Sınıfsal düşünce ile konulmuş olan ve işçi sınıfını tekellerin çıkarları için savaşmaya zorlayan askerlik mükellefiyetinin barış döneminde devam ettirilmesi;

— Üniversitelerin militarizasyonu ve sivil sanayide askeri sektörler meydana getirilmesi;

— Ordunun yüksek komuta heyeti ile korporasyonların rekor derecede sarmaş-dolaş oluşu;

— Memleket içinde halk yığınları üzerindeki baskı uygulamalarında silâhlı kuvvetlerin ve polisin daha geniş ölçüde kullanılması ve bu arada silâha ve askerî taktiğe de başvurulması:

— Kendi halkına karşı açık bir savaşa hazırlanması:

— Bütün dünyada halk hareketlerini bastırmak hükümetler indidirip bindirmek için, büyük ve sistemli yarı askerî aksiyonlara girişilmesi;

— Yabancı memleketlerde askeri müdahaleciliğin gittikçe artan ve genişleyen ölçülere vardırılması;

— 'Üç harp', yani iki harbi ve 'orman yangınlarını söndürmek' harbi aynı zamanda birlikte yürütme hazırlığı için temel hazırlamayı öngören askerî doktrinlerin geliştirilmesi;

— Bunun yanı sıra, sosyalist dünya ile 'hesaplaşma' üzere bir nükleer harbi öngören silâhlanma yarışına alabildiğine hız verilmesi;

Ekonominin tekelleşmesinin bir diğer sosyal sonucu da, ırkcılığın ve millî şövenizmin alıp yürümesidir. Tekeller, ek kazançlarının büyük bir kısmını, ezgi altında ki milliyet gruplarının emeğini daha geniş ölçüde sömürerek elde etmektedirler. Öyle ki, kombina ve fabrikalarda, eyaletlerde ve askeri üslerde, millî azınlıklardan işçilere, Birleşik Amerikada norm olarak kabul edilmiş iş ücretlerinin çok altında gündelik ödenmektedir. Millî grupladan çoğu Amerikayı yöneten beyazlardan daha koyu yada siyah derilidir. Emperyalist çevrelerde ordu mensupları ve her iş yerindeki nezaretçiler arasında ırkçı görüşler yayılmakta ve bunlar ayrım yapmaya, millî azınlıklaları ezmeye, zorbalığa ve insan kırımına sevkedilmektedir.

Silâhlı kuvvetlerin top ağzına sürülerek üniformalı kişilere ihtiyacı ne kadar artıyorsa, tekellerde, gitgide daha büyük zenciyi ve latin amerikalı diğer vatandaşları cepheye ve çalışma tugaylarına yollama çabalarını o nisbette artırmaktadırlar. Beyaz işçiler ücretlerin daha yüksek olduğu askerî üretim alanına aktarıldığından, tekeller, sanayide daha ziyade millî azınlıklara mensup vatandaşları çalıştırmak zorunda kalmaktadırlar. Emek ücretlerinde bu farkı korumak ve işçi sınıfının böylece bölünmesini derinleştirmek için, memlekette ispanyolca konuşan zencilere ve halk gruplarına karşı ırkçılık teşvik edilmektedir.

DİRENİŞ

Tekellerin doymazlığı ve küstahlığı arttıkça, Amerikan halkının geniş yığınları da onların gerçek karakterini o nisbette açıklıkla öğrenmektedirler. Milyonlaca insanda, amerikan iş âlemi kodaman elebaşılarının, harp kundakçılarının ve devlet makinasındaki bürokratların hep aynı gruba, yani halkı soyan, onu tehlikelere sürükleyen sal-

TÜSTAV

dırı ve ırkçılık yolunda rezil ve kanlı eylemleriyle millî şerefi ayakları altına alan, burjuva demokrasisinin bütün 'gelenkesel' değerlerini yok eden toplumsal sistemin çekirdeğini teşkil eden gruba mensup oldukları kanısı kuvvetlenmektedir.

Halk, Rokfellerin yönetici oligarjisini aralarında sıkı bağlar bulunan çeşitli rollerde yani iki eyalette valilik rolünde, cumhurbaşkanlığının Latin Amerika üstün yetkili valisi rolünde, Wall Street'in en büyük bankasının başkanlığı rolünde, Güney Afrika'dan gelen kazançlarla kasalarını dolduranlar rolunda, yerli petrol sanayiinin ırkçı işletmecileri rolünde, Vietnam Harbinin ve Birleşik Amerika topyekûn saldırganlık ve militarizminin ateşli taraftarları rolünde açık seçik görüp tanımaktadır.

Milyonlarca insan, artık tekellerin ve çağdaş emperyalizmin emekçiler için ne büyüklükte bir tehlike teşkil ettiğini anlamıya başlıyorlar. Ve anti-monopolist duygular temeli üzerinde yeni bir direniş harektei gelişiyor. Bir buçuk milyondan fazla Amerikan üniversite öğrencisi, mevcut sitemeve özellikle militarizme, ırkçılığa ve üniversitedeki ahlâk bozukluğuna karşı yapılan gösteriler ve diğer eylemlere katıldılar. Milyonlarca zenci ve ispanyolca konuşan halk grupları temsilcileri, kurtuluş ve eşitlik uğrundaki savaşta gereken yerlerini aldılar. Bunlar yürüttükleri savaşla dış ülkelerde halkların Amerikan emperyalizmine karşı direnişi arasındaki bağlantıyı gitikçe daha açık olarak görmektedirler.

Amerikada tekellere karşı en ilkel ekonomik menfaatlerini savunma, emeğini ve sağlığını koruma mücadelesi vermekte olan işçi sınıfının aktifliği ve savaş yeteneği artmaktadır. Bunun yanı sıra, sendikal harekette büyük yığınları kapsayan kolların, Amerikan emperyalizminin ajanlarıyla her türlü ilişkiyi kesmesine tanık olmaktayız. Otomobil sanayii ve oto yük nakliyatı sendikaları gibi en büyük iki işçi örgütünün ve diğer bir çok örgütün eylem birliği hareketi, harbe ve ekonominin militarizasyonuna karşı mücadeleyi geliştirmek, üniversite öğrencileri ve zencilerle güçbirliği olanakları aramak, en karmaşık iç sorunlar üzerinde tekellere karşı harekete geçmek eğilimindedir.

Finans oligarşisi, uzun yıllardan beri, 'yeni', 'adil' ve hatta 'büyük' toplum programı sologanlarını gevelediği, izbemsi evlerin sefaletine. ırk ayrımına ve sefalete karşı 'savaş' açmayı vadettiği sosyal demagojilerle emekçilerin direnişini kırmaya çalışmıştır. Ama çağdaş mücadelenin mantığı, sözün eylemle tamamlanmasını istemektedir. Bunun için, yönetici sınıf demir yumruğa başvurmaktadır. Memleketin dört bucağında ve her şeyden önce zenci halka ve üniversitelere, ve işçilere karşı baskının binbir türlüsü uygulanmaktadır.

Bu mücadelenin en yakın dönemde nasıl sonuçlanacağını kestirmek zordur. Yalnız şimdiden güvenle söylenebilir ki, bu mücadele daha da kuvvetlenecek ve sertleşecektir. Uluslararası alanda Amerika finans oligarjisi de, sosyalist ülkeler cephesinin, dünya ulusal kurtuluş hareketinin ve kapitalist ülkeler halklarının durmadan artan direnişleriyle yüzyüze gelmektedir. Bu oligarşi, aynı zamanda bir yandan kuvvet toplayan ve yeryer direnerek Wall Street'in nüfusunu reddeden emperyalist rakipleriyle çelişkiler içindedir.

Birlşik Amerikanın anti-monopolist güçleri, bütün dünyada Amerikan emperyalizmine karşı ayaklanmış savaşçıların hepsi ile eylem birliğini tedricen geliştirmektedir. Şüphe yok ki, Amerikan halkı finans oligarşisinin egemenliğini er geç yıkacak ve yurdunu, sosyal ve politik gelişme doğrultusunu değiştirecektir.

(1971)

TÜSTAV

(1) Daha zayıf sermayelerin tasfiyesi ve daha kuvvetliler tarafından yutulması yoluyla birikim sürecinin karakterini belirtirken Marks, «sermayenin santralizasyonu terimini kullanıyordu;

(2) Ticaret bankalarının tröst şubeleri (yada tröst kumpanyaları), kişilerin, korporasyonların çeşitli fonların ve örgütlerin güvenle emanet ettikleri tahvilat ve diğer çeşitli kıymetli mal ve eşyayı elaltında bulundurmakta ve bunları elverişli işlemlerde kullanmaktadırlar.

DEVRİMİMİZ VE EGEMEN SINIFLAR

Batıda kapitalizm gelişip, emperyalist aşamaya (en son aşamasına) vardığında, yani 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarına geldiğinde, dünyanın o zamana kadar kapitalist bir gelişmeyi yaşamamış ülkeleri için **kapitalist yoldan** gelişip kalkınabilmek, gerçek anlamda bir sanayi toplumu durumuna yükselebilmek hayal oldu. Artık dünya (kapitalist dünya) bir yanda bu gelişmeyi yaşamış sömürücü emperyalist ülkeler, diğer yanda bunlara bağımlı yada yarı-bağımlı sömürülen yoksul ülkelerden oluşuyordu.

Birincilerin (emperyalist ülkelerin) varlığı ikincilere (sömürülen ülkelere) bağlıydı. Sömürülen bağımlı ülkeler, olmadan emperyalizm olamazdı. İkincilerin sömürülme ve bağımlı olma durumları da, emperyalist sistem içinde kaldıkları sürece kalkınıp gelişmiş sanayi ülkesi» durumuna ulaşabilmelerinin olanağı yoktu. Bu ülkeler halkları için tek çare emperyalist sömürü sistemi içinden çıkmak, ne pahasına olursa olsun, sosyalizmin yolunu tutmaktı.

Nitekim öyle oldu. Düzenin değiştirilmesinde ilk kesin zafer Rusyada gerçekleşti. Sonra gördük ki bir çok bağımlı ve sömürülen ülke halkları kararlı uzun ve zahmetli mücadelelerle ardarda emperyalizmin en zayıf halkalarını kırmaya ve sosyalizm yolunda başarılı adımlar atmaya başladılar. Doğu ve Güney Avrupa ülkeleri, Çin, Moğolistan, Kuzey Kore, Küba, Kuzey Vietnam kapitalist dünyadan koparak sosyalizme yöneldiler. Ve bugün de Kamboçya halkının kesin zaferini müjdeliyor haberler. Güney Vietnamda ise zafer an meselesidir artık.

DÜNYADA SOSYALİZMİN ZAFERİNE GİDEN YOL: EMPERYALİZM İLE EZİLEN VE SÖMÜRÜLEN DÜNYA HALKLARI ARASINDAKİ ÇELİŞKİNİN ÇÖZÜMÜ

Bütün bunlar bize bir gerçeği anlatıyor, bir gerçeği somut olarak elle tutulacak kadar canlı bir biçimde gösteriyor. Dünyada, sosyalizmin kurulması işi, başta işçi sınıfları olmak üzere, bağımlı ülkeler halklarının emperyalizmi ve işbirlikçilerini yenmeleri ve sosyalizm yolunu tutmalarıyla adım adım gerçekleşiyor. Bu ülkeler halklarının sosyalizme geçebilmeleri için önce emperyalizmle aralarındaki çelişkiyi çözümlemekten başka çareleri yok; ve öyle de yapıyorlar.

Emperyalist ülkelere baktığımız da ise, işçi sınıfı hareketinde trade- unionizmin, işçi sınıfı kitlesini peşinde sürükleyen partilerde de oportünizmin egemen olduğunu görüyoruz. Buralarda, genel olarak bilimsel sosyalizm, devrimci özünü yitirmiş, reformizmin adı olmuş; ya da bir takım akademik çalışmaların adı.

Başka türlü de olamazdı zaten. Emperyalizm bizim gibi ülkelerden elde ettiği olanaklardan yararlanarak metropoldeki işçilerin sömürüsünü bir ölçüde azaltabiliyor ve onları pasifize edebiliyor; bu yoldan, işçi sınıfı içinden aristokrat bir tabaka yaratarak, işçi sınıfının devrimci ruhunu geçici olarak da olsa küllendirebiliyor. Bizim gibi ülkelere kıyasla, emperyalist ülkeler emekçi sınıf. ve tabakaları, dünya nimetlerinden daha fazla yararlanabiliyorlar. Sınırlı da olsa belli sosyal güvenlikleri var. Bu durum, o ülkeler işçi hareketine kaçınılmaz olarak yansıyor.

Bu yansımanın sonucu olarak görünüm, trade-ünionizm, oportünist partiler ve reformizm oluyor.

Bilindiği gibi, gelişmiş kapitalist ülkeler (emperyalist ülkeler) ekonomik altyapı olarak (tekelci kapitalizm) sosyalizme geçişe en uygun ülkedir. Bu ülkeler işçi sınıflarının önündeki görev emek-sermaye çelişkisini çözümlemekten ibarettir. Bu ülkeler kapitalizmin son aşamasındadırlar: emperyalizm. Sosyalizmin üzerinde yükseldiği büyük çaplı üretim birimleri egemendir buralarda. Yani, üretim ve sermaye son derece yoğunlaşmıştır. Sorun, üretim araçlarının özel mülkiyetine son verme sorunudur. Ama durum bu iken, ta 20. yüzyılın başlarından beri (70-80) yıldır emperyalist ülkelerden hiçbirinde sosyalizme geçiş gerçekleşmemiştir. Birinci Dünya Savaşını izleyen yıllarda (1917 Ekim devriminin etkisiyle) bazı devrimci atılımlar bertaraf edilebilmiş ve o günden bu yana kitleler yukarda değindiğimiz yollardan pasifize edilebilmişlerdir.

Büyük Ekim Devriminden bu yan, devrimler, birbiri ardı sıra hep bağımlı ve sümürülen ülkelerde gerçekleşmiş ve gerçekleşmektedir.

Çünkü sosyalizme geçiş, devrimci atılımların, emekçi kitlelerin devrimci mücadelesinin işidir. Ve bunun koşulları, emperyalizm tarafından sömürülen bağımlı ve yoksul ülkelerde vardır.

Bağımlı ve sömürülen ülkeler, bağımsızlık mücadelelerini kazanıp sosyalizmin yolunu tuttukça, bu yoldan emperyalist ülkelerin sömürü alanları daralıp, dış sömürü olanakları azaldıkça, emperyalizm, dış sömürüden bir parmak balı kendi emekçi sınıf ve tabakalarının ağzına çalamaz oldukça; emperyalizmin genel bunalımı içinden çıkılmaz hale geldikçe; bu ülkelerde de emekçi sınıf ve tabakaların devrimci patlamaları giderek yükselen ve yoğunlaşan bir çizgi izleyecektir. Ve sosyalizm o zaman emperyalist ülke işçi sınıfları için de, gündem meselesi olacaktır.

Ama bu noktaya gelmek için daha kaç tane bağımlı ve sömürülen ülkenin bağımsızlık mücadelelerini kazanıp sosyalizm yolunu tutması, gerekir gibi hesaplar yapmak fantaziden başka bir şey olmaz. Bizim işimiz, içinde yaşadığımız dönemde dünya devriminin izlediği yolu görmek ve bağımlı ve sömürülen bir ülke olan Türkiyede de, doğru devrimci yolu izlemektir. Yani ya emekçi halkın zaferi ya da bu zaferi mümkün ve zorunlu kılacak koşulların yaratılması için mücadele..

Görünen köy kılavuz istemez. Bugün dünya devriminin izlediği yol bağımlı ve sömürülen ülkelerin bağımsızlık mücadelelerinden geçmektedir. Yani ezilen ve sömürülen dünyanın emekçi halklarıyla ezen ve sömüren emperyalizm arasındaki çelişkinin çözümünden geçmektedir.

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM

Bağımlı ve sömürülen ülkeler halklarının, bağımsızlık ve kurtuluş mücadelelerine, başlangıcından sosyalizme geçiş aşamasına gelinceye kadar, yani başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkın emperyalizmle kendi arasındaki çelişkiyi çözümleyip, bu yoldan emperyalizmin işbirlikçisi sınıfların egemenliğine de son vermelerine; en son zafere (sosyalizme) giden yolda bu ilk aşamaya MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM deniyor, bilimsel sosyalizmin dilinde.

Emperyalizme bağımlı ve sömürülen bir ülke olan Türkiye'de de sosyalizme giden yolda geçilmesi şart olan bu ilk aşamanın adı Millî Demokratik Devrimdir. «Emperyalizmin işgali altında değiliz, ya da açık işgali altında değiliz. O halde, şu anda devrimimiz Millî değildir. İleride belki olur. O yüzden bu devrim Demokratik devrimdir. Ya da Demokratik Halk devrimidir. Veya Anti-Oligarşik devrimdir» gibi iddialar, sürece bir bütün olarak bakamamanın kısırlığını taşır.

Emekçi halkın, egemen güçlerin egemenliğine son verip iktidar

oluncaya kadarki sürecin bütününün adıdır Millî Demokratik Devrim. O noktadan geriye baktığımız zaman, kat etmiş olduğun yolun, verdiğin mücadelenin, kazandığın zaferin, adıdır. Şu anda sen emperyalizmle doğrudan doğruya çatışıyor olsan da, olmasan da Millî Demokratik Devrim sürecinin bir anını yaşıyorsundur. İçinde bulunduğun dönemi, sürecin bütününden soyutlayarak ve yalnızca içinde bulunduğun döneme bakarak, millî demokratik devrim kavramını bırakmak, hattâ reddetmeye kalkmak ne bilimselilk olur, ne de devrimcilik olur; hattâ buna akıllı adam işi bile denemez.

1970 öncesinde Millî Demokratik Devrim stratejisini benimsemiş olan proleter devrimci hareketten çeşitli kopmalar oldu. Bu gün bu kopmaların çoğu, kendi içinde yeni bölünmelere uğramış durumda. Bu kopmaların, bölünmelerin, haklı olup olmadığı tartışılabilir diyelim. Ama kopan her grubun koptuğu çizginin terimlerini kullanmamalıyım diye uyduruk yeni kavramlar yaratmak yoluna başurması kesinlikle yanlıştır. Bu durum sosyalist saflarda tam bir kavram karmaşasına neden olmuştur. Oysa bilimsel sosyalizmin dili açık ve kesindir. Devrimcilerin dili emekçi halkın anlayabileceği kadar açık ve yalın olmalıdır.

Başta işçi sınıfı olmak üzere, Türkiye'nin emperyalizm ve isbirlikçi sınıflar tarafından ezilen ve sömürülen emekçi halkı; (başta ABD Emperyalizmi olmak üzere) emperyalizm ile kendisi arasındaki çelişkiye son vermek zorundadır. İşbirlikçi sınıfların egemenliğine son vermek de ancak bu çelişkinin çözümüyle olacaktır. Ve bu çelişkinin çözümüne yönelen her mücadele (ne şekilde verilirse verilsin) millî bir mücadeledir. Çünkü emekçi Türkiye halkı ile yabancı bir emperyalist devlet (ya da devletler) arasındaki çelişkinin yabancı devlet aleyhine çözümünü sağlayan bir mücadeledir. Eğer mücadele sonuç olarak ülkeni, emperyalizmin zincirlerinden kurtaracaksa, emperyalizme bağımlı olan ülkeni bağımsız hale getirecekse, bu mücadelenin şu ya da bu şekilde kazanılmış olması onun niteliğini değiştirmez. Emperyalizme karşı kazanılan her bağımsızlık mücadelesi millîdir. Yani bu bağımsızlığı sen, sıcak bir savaşla da kazansan, soğuk bir savaşla da kazansan millî olmak niteliği değişmez.

Ama proleter devrimciler hayalci değildir. En iyi olasılıklara göre değil, en kötü olasılıklara göre hareket ederler. Ülkede ABD Emperyalizminin bilinen, bilinmeyen birçok askerî üs ve tesisleri vardır. Bunlar en modern donatımlarla donatılmış durumdadırlar. Buralarda binlerce ABD askeri bulunmaktadır. ABD Emperyalizmi ayrıca sivil uzmanlarıyla, CİA ajanlarıyla çeşitli kurumlara sızmış durumdadır. Bu bir gizli işgaldir. Bu durumun yanı sıra ülkemize komşu ya da yakın olan çeşitli ülkelerde de ABD Emperyalizminin gizli işgali vardır. Yani başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi Türkiye Halkının devrimci atı-

lımlarının karşısında yalnızca içindeki değil, çevre ülkelerdeki ABD askerî gücü de söz konusudur.

Öte yandan, bağımsızlık mücadelelerini kazanmış ve kazanmakta olan dünya halklarına karşı emperyalizmin, (özellikle ABD Emperyalizminin) saldırgan tutumunu hepimiz biliyoruz. Elbette ki en iyi olasılıkları değil, en kötü olasılıkları en güç koşulları göz önünde bulundurmak zorundayız.

Sorunumuz, bu değildir. Biz burada, emperyalizmle aramızdaki çelişkiyi çözümleyecek olan mücadelemizin, sonunda bize bağımsızlığımızı kazandıracak olan mücadelemizin hangi koşullarda ve hangi mücadele yöntemleriyle verilirse verilsin millî nitelik taşıyacağına bir kez daha işaret ediyoruz.

Gerçeği görmemezlikten gelmek ve 'millî midir? değil midir?' gibi tartışmalara yol açmak doğru bir tutum olmaz.

Bizim devrimimiz anti-emperyalist ve anti-feodal bir karakter taşır. Anti-emperyalist olduğu için millî, anti-feodal olduğu için de demokratiktir.

BİRAZ DA OLİGARŞİ ÜZERİNDE DURALIM

Sosyalist harekette, çeşitli fraksiyon ya da grupların, salt diğerlerinden ayrı bir dille konuşmak hastalığı yüzünden, bir başka deyişle ayrılıklarına ideolojik kılıf geçirirken, tam bir kavram kargaşasının içine düşünüldüğüne yukarıda işaret ettik. Bu kargaşa esas olarak, içinde bulunduğumuz devrim aşamasının niteliği ve egemen sınıfların değerlendirilmesi alanında ortaya çıkmaktadır. «Yerli finans kapital» ya da «yerli tekelci burjuvazi» gibi kavramların Türkiye koşullarına uygun düşmediğine «Emekçi» sütunlarında işaret edildi. (Emekçi sayı 5 «Finans Kapital Üzerine» başlıklı yazı).

Burada üzerinde durmak gereğini duyduğumuz konulardan biri de, ülkemizde egemen sınıflar iktidarının yani sömürü ve baskısının «oligarşi» olarak nitelenmesi konusudur. Bazan «malî oligarşi» bazan «yerli oligarşi» gibi terimlerle karşılaşıyoruz. Her ne olursa olsun «oligarşi» kavramı, bizim gibi ülkelerde devrimin hedef aldığı egemen güçleri halkın gözünde açık seçik belirtmez. Aynı zamanda, bu kavrama bilimsel içeriğinden farklı bir içerik, atfetmek de yanlıştır.

Bu yanlışa düşülmesinin nedeni, devrimimizin içinde bulunduğu aşamanın Millî Demokratik Devrim olduğu gerçeğini çeşitli zorlamalarla bulandırmaya çalışmaktır. Çünkü Millî Demokratik Devrim aşamasının hedef aldığı güçler emperyalizm —işbirlikçi burjuvazi— feodal mütegallibe üçlü itifakıdır. İçinde bulunduğumuz devrim aşamasının Millî Demokratik Devrim olduğu gerçeğine gözlerini kapayacak-

san devrimin hedef aldığı güçleri de ona göre değiştirmeye çalışacaksın. Böylece birinci yanlış, ardından ikinci yanlışı getirecek.

Gelelim «oligarşi» sözcüğüne. Oligarşinin Türkçe sözlük karşılığı «takım erk»i demektir. Erk iktidar sözcüğünün türkçe karşılığı olduğuna göre, bu, «takım iktidarı» demek oluyor. Bilimsel sosyalizmin terminolojisinde de oligarşi sözcüğü dar bir egemen zümrenin iktidarını açıklar. Bırakalım çeşitli sınıfsal güçlerin ortaklaşa iktidarını, bir sınıfın tümünün iktidarına bile oligarşi denmez bilimsel sosyalizmin dilinde. Örneğin Batıda 19. yüzyılın burjuva sınıfının iktidarı oligarşi olarak nitelenmez, nitelenmemiştir.

Ne zaman ki kapitalizm gelişmiş, tekelci kapitalizm halini almış, finans-kapital doğmuş, üretim ve sermaye son derece yoğunlaşmış, burjuvazi tekelci burjuvazi ve tekel dışı burjuvazi olarak ikiye bölünmüş; işte o zaman, eskiden olduğu gibi tüm olarak burjuvazinin değil, bir avuç finans kapital (mali sermaye) sahiplerinin egemenliği anlamında finans oligarşi (mali oligarşi) terimi kullanmıştır Lenin. Çünkü (emperyalist ülkelerde iktidarda egemen olarak tek bir güç vardır; bir avuç finans-kapital sahipleri. İşte bunların egemenliği oligarşi olarad adlandırılır; mali oligarşi ya da finans oligarşisi olarak. Uluslararası mali oligarşi, (uluslararası finans oligarşisi) deyimi kendi ülkelerinde egemen olmaktan başka işbirlikçisi sınıflar aracılığıyla bizim gibi bağımlı ve sömürülen ülkeleri de sömüren ve ezen bir avuç finans-kapital sahibinin emperyalist burjuvaların adıdır.

«Banka sermayesi sanayi sermayesi ile kaynaşmış ve bu 'mali sermaye' temeli üstünde bir **mali oligarşi kurulmuştur.»** (Lenin, «Emperyalizm») Bu alıntı, mali oligarşinin, hangi temel üzerinde ve hang ülkelerde sözkonusu olduğunu, bizce, kesin bir açıklıkla ortaya koyuyor. Her nedense, bizde 'yerli finans kapital' savunucuları 'yerli finans kapitalin' tek başına oligarşik bir egemenliğinden pek söz etmezler. Ve ülkede 'oligarşik' egemenlikten söz edenler ise yerli sermayenin 'finans kapital' olduğunu pek kabul etmiyorlar.

«Oligarşi» kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için bir de ilk çağlardan örnek verelim: köleci toplumdan.

«Sitelerin organizasyonu, iki yol izledi diyebiliriz. Birinci yolu izleyen sitelerde, **bütün köle sahipleri sınıfının iktidarı kurulmuştu:** köleci demokrasi denen düzen. Öteki sitelerde, **devlet yönetimi, küçük bir grup aristokratın elinde yoğunlaşıyordu: oligarşik denen iktidar,** (İlkel Toplum, Köleci Toplum, Feodal Toplum. Zubritski, Mitropolski, Kerokov. Sol Yayınlar, Sayfa 113-114 altını biz çizdik.

Burada da görüyoruz ki, 'oligarşi' terimi iktidarı başka bir sınıfla paylaşmadığı halde, bütün olarak köleci sınıfın iktidarı için değil, köleciler sınıfı içinden küçük bir aristokrat azınlığın tek başına iktidarı

anlamında kullanılmaktadır. Nasıl ki bir avuç finans kapital sahiplerinin tek başına iktidarı için kullanılıyorsa.

Bizim gibi ülkelerde tek başına bir egemen grup söz konusu değildir. Bir sınıfın, sınıfca tek başına iktidarı bile söz konusu değildir. Biz de egemen güçler söz konusudur. Bunlar; emperyalizm-İşbirlikçi burjuvazi - Feodal mütegallibe üçlü ittifakıdır. İster parlamenter görünüşlü olsun ister açık faşizm olsun bu üçlü ittifakın iktidarına biz oligarşi adını veremeyiz. Oligarşi, egemen olanlar kimler olursa olsun, 'dikta', demek değildir. Oligarşi ister parlamenter, ister açık faşizm olsun yalnızca ama yalnızca bir sınıftan çıkma bir zümrenin tek başına diktası, (iktidarı) anlamına gelir.

EMPERYALİZM — İŞBİRLİKÇİ BURJUVAZİ — FEODAL MÜTEGALLİBE ÜÇLÜ İTTİFAKI

Türkiyede (ve bizim gibi ülkelerde) egemen sınıfların iktidarını oligarşi olarak nitelemek, 'oligarşi' kavramının bilimsel içeriğini zorlamak, onun anlamını değiştirmek olacağına göre neden bu yola baş vuralım?

Biliyoruz ki ülkemizin ekonomik alt yapısı feodal ilişkileri de barındıran bağımlı kapitalizmdir.

Bağımlı kapitalizmdir çünkü, emperyalizmin güdümündeki bir ülkede kapitalist yoldan gerçek bir sanayileşme ile, gelişmiş kapitalizm durumuna, tekelci kapitalizm (=emperyalizm) düzeyine yükselinemez. Çünkü emperyalizm kendi güdümündeki bağımlı kapitalist gelişmeye, gerçek anlamda bir sanayileşme olanağı tanımaz; bu yolları tıkar. Çünkü işbirlikçi burjuvazinin çıkarları gerçek anlamda bir sanayileşmede değil, emperyalizmin empoze ettiği alanlarda onunla işbirliği yaparak gerçek sanayileşmenin engellenmesinde yatmaktadır. Çünkü bizim kapitalistler, isteseler bile emperyalizm ile rekabet edemezler. Bizim işbirlikçilerin en babalarından Vehbi KOÇ bunu açıkça ifade ediyor; ülkede motor sanayiini, ulusal harp sanayiini tek başımıza kuramayacağımızı söylüyor.

Bu noktada bir olguya yeniden işaret edelim. Bir kurtuluş savaşı eğer işçi sınıfının başı çektiği bir kurtuluş savaşı değilse (I. Millî Kurtuluş Savaşımızda olduğu gibi) yani sosyalizme geçmeyi amaçlamıyorsa, ne denli millî ve bağımsız tutum izlemeye kalkarsa kalksın, kapitalist yoldan sanayileşmede direndikçe emperyalizmin kucağına düşmek zorundadır. Çünkü emperyalist dünya sistemi içinde, kapitalizmi deneyen bir ülke, bu dünyanın diğer ülkelerinden kendini soyutlayıp, kendi kabuğuna çekilip geri bir teknoloji ve eksik bir sermaye birikimi ile sanayileşemez; kendi yağı ile kavrulamaz. Emperyalist ülke-

lerle rekabet edemez. İthalat-ihracat borç, kredi 'yardım', teknoloji ithali ve çeşitli yollardan emperyalizmin kucağına düşmeye mahkumdur.

Emperyalizmin kucağına düşmüş bağımlı ülke işbirlikçi burjuvaları emperyalizmle yalnızca işbirliğinde olmak için işbirliğinde bulunmazlar; ona muhtaçtırlar da. Emperyalizm ülkenin gerçek anlamda sanayileşmesini engeller ve dolayısı ile işbirlikçi burjuvazi de gerçek anlamda bir sanayileşmenin engelleyicisidir.

Gerçek anlamda bir sanayileşmeden ne anlıyoruz? Bundan anladığımız ülke sanayiinde, temel sanayi denilen, ya da yatırım malları üreten, (fabrikalar üreten) sanayii denilen, ağır sanayi kollarının egemen olmasıdır. Böyle bir durum, emperyalist dünya sistemi içinde kaldıkça bizim için hayaldir. Her yıl yeni yeni fabrikalar açılır. Ama bu fabrikalar ya montaj ya ambalaj sanayiine aittir, ya da tekstil gibi, gıda gibi tüketim malları sanayiine, hafif sanayiye aittir.

Biz de imalat sanayii denince genel görünüm montaj, ambalaj ve tüketim gibi hafif sanayii kollarıdır. Emperyalizmin en fazla yatırım yaptığı alanların başında geldiğine işaret edersek imalat sanayiinin montajcılık ambalajcılık ve tüketim gibi hafif sanayi niteliği taşımasının nedeni kolayca anlaşılabilir. Açıkçası bu, emperyalizmin güdümünde bir sanayileşme hareketinin sonucudur.

«6224 sayılı kanundan yararlanan firmaların sektörel dağılımına bakıldığında, toplam gelen yabancı sermayenin % 84'nü imalat sanayiinde, % 15'ini hizmetler kesiminde % 0.5 madencilik ve % 0,04 tarım sektöründe olduğu görülür. İmalat sanayiiinin alt tabaklarına bakıldığında toplam yabancı sermayenin % 60,1'nin ilâç sanayii, kauçuk sanayii, elektronik ve elektrik sanayiinde yoğunlaştığı görülmektedir.» (Emekçi sayı 2. TÜRKİYEDE YABANCI SEAMAYE. sayfa 49). Ve biz, bu işaret edilen sanayi dallarının, işlediği yarı mamul maddelerin ve en can alıcı parçalarının emperyalist ülkelerde işlenmiş olduğunu ekleyebiliriz.

Türkiyede bağımlı kapitalizmin egemen niteliği sanayici olmaktan çok ticari olmasıdır. Bunun nedeni de bağımlı kapitalizmin önümüze koyduğu olgunun, kökü ithalâta dayalı, montaj ve ambalaj sanayii olmasıdır.

Bizde, sanayici dediklerimizin çoğu ticari faaliyetleri bırakmaksızın, tüketim sanayiine, montaj sanayiine yatırım yapmış kapitalistlerdir. Örneğin Ticaret Bakanlığının yayınladığı son istatistiklerden birinde bile sanayicilerin % 35'nin ithalat ve ihracat yaptıkları belirtilmektedir. Kökü ithalat ve ihracatçılığa dayalı montaj sanayii anlayışının emrettiği bir çıkar zorunluğudur bu.

İşte bizim egemen sınıflarımızdan biri bu işbirlikçi kapitalistler sınıfıdır.

FEODAL MÜTEGALLİBE

Ülkedeki işbirlikçi sınıflardan ikincisi, orta çağ kalıntısı sömürü ilişkilerini elinde tutan feodal mütegallibedir. Bazı sol çevrelerin ısrarla görmezelikten gelmeye ya da önemsememeye çalışmalarına rağmen, feodal üretim kalıntısı ilişkilerin ve tefeci bezirgân sömürünün özellikle Güney Doğu Anadolu'da ve Doğu Anadolu'da hükmünü sürdürdüğü bir gerçektir. Yanısıra ülkede tarıma kapitalizmin en fazla girdiği Batı Anadolu'da bile bu ilişkilere rastlamak mümkündür. Bunlardan en sık görüleni de ortakçılıktır.

Bilindiği gibi ortakçılık, çağ dışı tarımsal üretimin karakteristik ögelerindendir. Topraksız, yada toprağı geçimine yetmeyen köylü ailesi mülkiyeti kendisine ait olmayan toprakta çoluk çocuk gece, gündüz çalışır. Ve sonuçta ürünü üretime katılmayan toprak sahibi ile paylaşır. **Buradaki sömürü, ücretli iş gücünün yarattığı artı değere elkonulması biçiminde bir kapitalist sömürü değil, küçük üreticinin emeğinin yarattığı artı ürüne el konulması biçiminde bir feodal sömürüdür.**

Öte yandan, tefeci - bezirgân sermaye, ister ülkenin batısında olsun, ister kuzeyinde hükmünü etkin bir biçimde sürdürmektedir. Bunların gerek yüksek faizle borçlandırmak biçiminde gerekse küçük üreticinin ürününü yok pahasına kapatmak biçiminde süre gelen sömürü ve tahakkümlerini yadsımak pek kolay olmayacaktır. Ve çok yerde bu unsurlar her iki yoldan (yüksek faiz ve ürüne elkoyma) küçük üreticileri topraksızlaştırabilmekte ve edindikleri geniş topraklarda yoksul köylüleri feodalizm kalıntısı yöntemlerle sömürmektedirler. Bu olgunun yanı sıra, yine çok yerde feodal toprak ağasının aynı zamanda tefeci bezirgânlık yaptığı da bilinen gerçeklerdendir.

Bu iki kapitalizm öncesi unsurun (toprak ağası ve tefeci bezirgân) işlevlerinin çok yerde iç içe geçmişliğini göz önünde bulundurarak bu kapitalizm öncesi sömürücü güçleri feodal mütegallibe kavramı altında topluyoruz.

İşte, ülkede, siyasal iktidara damgasını vuran işbirlikçi sınıflardan biri de budur.

Her iki işbirlikçi sınıfta sırtını emperyalizme dayamış olarak egemenliklerini sürdürebilmektedirler. Bu da feodal ilişkileri barındıran bağımlı kapitalist yapının gösterdiği iktidar ortaklığıdır. Yani; **emperyalizm (özellikle ABD emperyalimi) — İşbirlikçi burjuvazi - feodal mütegallibe üçlü ittifakı.**

H.Ö.

Türkiye ve Dünya

MİHRİ BELLİ'NİN DEMECİ

Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli, Demirel kabinesinin güven oyu almasıyla ilgili olarak aşağıdaki demeci vermiştir:

«Demirel'in güven oyu alması ve sağcı partilerin gayri-milli cephesinin iktidara gelmesi, burjuva parlamenter ölçülerle bile normal sayılabilecek bir olay değildir. CHP lideri «eşi görülmemiş baskılar»dan, «ortaya dökülen milyonlar»dan söz ediyor. Bu, hükümetin meşruluğuna gölge düşüren bir durumdur. Halkımızın büyük çoğunluğu bunu böyle değerlendirmektedir.

«Demirel hükümeti gayri-milli icraatına şimdiden başlamıştır. Emperyalist tekellere ve işbirlikçi sermaye çevrelerine bir ölçüde direnmiş olan bürokratlar görevlerinden uzaklaştırılıyor. İlk görevden uzaklaştırma işlemlerinin arkasında Yabancı Petrol Şirketleri yatmaktadır. Gübre fiatlarındaki indirim, sadece büyük toprak sahiplerine ve aracı tüccara menfaat sağlayan demagojik bir jesttir. Ömründe bir tek kilo suni gübre satın alamamış olan köylülerimizin büyük çoğunluğu bunu pek iyi bilmektedir.

«Demirel kabinesinin işbaşına gelmesi, işbirlikçi sermaye çevreleri için ve bunların iplerini elinde tutan emperyalist tekeller için bir başarıdır. Güney-Doğu Asyadan Portekize kadar, dünyanın hemen her yerinde gerilemekte olan ABD emperyalizmi için mutlu bir gelişmedir bu. Kissinger patronlarına «Her yerde geriliyor sayılmayız. Türkiye'ye baksanıza!» diyebilecektir. Demirel ve çevresinin işbirlikçi politikacı olarak sicili ortadadır .Böyle bir hükümetten hıçbir dış sorunda millici bir politika beklenemez.

«Son gelişmeler karşısında CHP lideri erken seçim sistemini rafa kaldırmış görünmektedir. Son demecinde, umudunu sağcı cepheden koparılarak muhalefete katılacak olan «Sekiz iyi insana, adaletli insana, sorumlu insana» bağlamışa benzer. Hesaba göre, bu sekiz kişinin muhalefete geçmesiyle, Demirel kabinesi düşürülecek ve CHP iktidar olabilecektir. Bunlar yüzeysel hesaplardır. Türkiye'nin önündeki ikilem «Faşizm mi? Siyasi demokrasi mi?» ikilemidir. Faşist cephe partilerinin sadece erken seçime değil, kaybedeceklerini iyi bildikleri her türlü seçime karşı oldukları açıktır. Bu durumda ilerici bir siyaset adamının tek muhatabı halkın kendisi olabilir, kaşerlenmiş fır-

döndü politikacılar değil. Halkımız, tüm baskılara, tüm engellemelere rağmen, faşist cepheyi geriletmiş ve 12 Mart döneminden çıkabilmiştir. Türkiye'nin demokratik güçleri gerici güçlerin her türlü baskılarını, tertiplerini etkisiz kılacak, ve faşist cepheyi daha da gerilere sürecek güçtedir.»

TÜRKİYE EMEKÇİ PARTİSİ sözcüsü Şaban Ormanlar 25 Nisan 1975'de İstanbul'daki son faşist saldırı ile ilgili olarak aşağıdaki demeci vermiştir:

«Başbakan Demirel eski oyununu oynuyor. Cephe hükümeti kurulalı beri silahlı faşist saldırılar yoğunlaştı. Son olarak Başbakan yardımcısı Türkeş'in komandoları, polisin desteğinde, bir kez daha silahlı saldırıya geçtiler. Bu kez öldürülen bir işçidir. Birçok yaralananlar var.

«Demirel'in konu ile ilgili demeci ibret vericidir. Ülkede güvenliği korumanın baş sorumlusu olan bu zat, soruna sadece eğitim özgürlüğü açısından bakmakla yetiniyor. Silahlı saldırıdan, öldürülen işçiden, yaralanan öğrencilerden hiç söz e miyor. Bu tutum katillere arka çıkmaktan başka anlam taşımaz.

«Öğrenci Şahinlerin, Kerimlerin kanına şimdi işçi Abdi Gönel'in kanı karıştı. Bu durumu emekçi halkımız gerektiği gibi değerlendirecektir.»

REFERANDUM UYGULAMALARI SARI SENDİKACILIĞIN SONU OLACAKTIR.

■ Bursa'da 5 bin işçiyi kapsayan Mako, Tofaş, Renault fabrikalarındaki referandum sonuçlanmıştır Bu üç fabrikada da toplu sözleşme yapma yetkisini Disk'e bağlı Maden İş Sendikası kazanmıştır.

Maden İş Sendikası Başkan vekili Hakkı Öztürk, referandum sonuçları ile ilgili olarak, «referandum uygulamaları sarı sendikacılığın sonu olacaktır» demiştir.

Tofaş fabrikasında oylamaya katılan 1827 işçiden 953 oy Maden İş'e, 464 oy Çağdaş Metal İş'e, 108 oy da Metal İş'e çıkmıştır.

Renault fabrikasında oylamaya katılan 2189 işçiden 1532'si Maden İş'e, 645'i Çağdaş Metal İş'e oy vermiştir.

Mako fabrikasında ise, oylamaya 518 işçi katılmış, bunlardan 412'si Maden İş'e, 100'ü de Çağdaş Metal İş'e oy vermiştir.

Referandumun sonuçlanmasından sonra bir demeç veren Maden İş Sendikası başkan vekili Hakkı Öztürk, özetle şöyle demiştir: «Bursa'da uzun süredir bir sendikal mücadele vardı. Bu mücadele Disk'e bağlı Maden İş, Türk İş'e bağlı Metal İş ve Bağımsız Çağdaş Metal İş sendikaları arasında cereyan etti. Çağdaş Metal İş Sendikası bütün işçileri kendinin üyesi olarak gösteriyordu. Bölge Çalışma Müdürlüğünün referandum kararı Mahkemece de karara bağlanınca referandum yapıldı. Sonuç ortada, büyük bir çoğunluk Disk'e bağlı olan sendikamızı seçmiştir. Sonucu sahte üye fişleri değil, işçi oylaması tayin etti. **Referandum uygulamaları sarı sendikacılığın sonu olacaktır.**»

■ Ereğli Demir-Çelikte gizli oyaçık sayımla yapılan referandum sonunda Disk'e bağlı Maden-İş Sendikası toplu sözleşme yapma yetkisini aldı. Sarı sendikalara bir darbe daha indirildi. 5950 işçinin katıldığı oylama sonucu şöyledir: Maden-İş 3420 oy, Türk-İş'e bağlı Çelik-İş 2530 oy.

■ **BEKO TEKNİK**

Disk'e bağlı Maden İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Cevher İş Sendikası arasında yapılan oylamaya Cevher İş Sendikası «O işyerinde üyesi olmadığı» için katılmamış

oybirliğiyle Disk'e bağlı Maden İş Sendikası kazanmıştır.

■ **KARTAL KAPLAMA**

Disk'e bağlı ASİS ile Türk İş'e bağlı Ağaç İş Sendikası arasında yapılan referandumu Disk'e bağlı ASİS 44 oydan 43'ünü alarak kazanmıştır.

■ **CARLTON OTELİ**

Disk'e bağlı Turizm İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Oleyis Sendikası arasındaki referandumu, Turizm İş Sendikası 144 oydan 84'ünü alarak kazanmıştır.

■ **ÜNİLEVER**

Disk'e bağlı Gıda İş ile Türk İş'e bağlı Tek Gıda İş Sendikaları arasındaki referandumu Disk'e bağlı Gıda İş Sendikası 744 oydan 420'sini alarak kazanmıştır.

■ **PRESİZ METAL**

Disk'e bağlı Maden İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Metal İş Sendikaları arasındaki referandumu Disk'e bağlı Maden İş Sendikası 291 oy alarak kazanmıştır.

■ **TEKNİK KİMYA**

Disk'e bağlı Kimya İş Sendikası ile Sarı sendika Türpek İş Sendikaları arasındaki referandumu Disk'e bağlı Kimya İş Sendikası 35 oydan 35 oyu da alarak kazanmıştır.

■ **MERSİN TÜDAŞ KONSERVE**

Disk'e bağlı Gıda İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Tek Gıda İş sendikaları arasındaki referandumu Gıda İş Sendikası kazanmıştır.

■ **ECA**

Disk'e bağlı Maden İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Otomobil İş Sendikaları arasındaki referandumu Disk'e bağlı Maden İş Sendikası kazanmıştır.

■ **DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ**

Disk'e bağlı Basın İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Basın İş arasındaki referandumu Disk'e bağlı Basın İş Sendikası kazanmıştır.

■ **ERENKÖY VEREM SAVAŞ DİSPANSERİ**

Devrimci Sağlık İş Sendikası ile Türk İş'e bağlı Sağlık İş Sendikası arasında yapılan referandumu Devrimci Sağlık İş Sendikası 200 oydan 200'ünü de alarak kazanmıştır.

■ **MKE**

Türk Metal İş ile Çağdaş Metal İş arasında yapılan referandumun sonunda Türk Metal İş Sendikası 4 işyerinde, Çağdaş Metal İş Sendikası 5 işyerinde kazanmıştır.

■ **ET BALIK KURUMU**

Besin İş ile Türk İş'e bağlı Tek Gıda İş Sendikaları arasındaki referandumu Besin İş Sendikası kazanmıştır.

■ **İMAR İSKAN BAKANLIĞI**

Tez Büro İş ile Tek Bank İş Sendikaları arasında yapılan referandumu Tez Büro İş Sendikası kazanmıştır.

■ **ADANA İNŞAAT**

Teknik Yapı İş Sendikası ile Yapı İş Sendikası arasında yapılan oylamayı Teknik Yapı İş Sendikası kazanmıştır.

TBP, Basın bürosunca, Gençlik Kollarının son olaylar ve 28/29 Nisan olaylarının 15. yıldönümü hakkındaki görüşleriyle ilgili olarak yapılan açıklama:

«15. yıldönümünü andığımız, 28/29 Nisan gençlik mücadeleleri, bugün içinde bulunduğumuz ortamla gösterdiği birçok benzerlikler nedeniyle ayrı bir önem kazanmaktadır.

Anayasal hak ve özgürlükleri çiğneyerek, Amerikancı, faşist vurguncu ve talancı bir dikta rejimi kuran DP iktidarına karşı, gençlik yurt ve halk sevgisiyle, özgürlük inancıyla 28 Nisan 1960'da İstanbul'da, 29 Nisan 1960'da Ankara'da mücadeleye atılmıştı. Bu mücadele-

TUSTAV

de Turan Emeksiz, Nedim Özpolat şehit düştüler. Fakat DP iktidarı gençliğin ve halkın özgürlük-demokrası isteklerini cop, kurşun ve hapishane ile durduramadı. 27 Mayıs 1960 Devrimi ile Amerikancı. Faşist DP diktatörlüğü yıkıldı. 28/29 Nisan mücadeleleri ülkemiz gençliğinin baskıya, zulme başeğmez karakterini en iyi biçimde gösteren bir işarettir.

O tarihten 15 yıl sonra bugün, ne yazık ki 27 Mayıs Devriminin bütün kazançları yok edilmiş. Emeksiz'in, Özpolat'ın kanlarına veni genç şehit kanları katılmıştır. DP'nin devamı olan gayrı-milli, halk düşmanı partiler, oluşturdukları cephelerle ilerici, yurtsever her kurum ve düşünceye karşı saldırı ve terör eylemlerine girişmektedirler.

Bu ortamda, kanaatimizce en acele görev, şehitlerin ardından yas edebiyatı yapmayı, kısır çekişmelerle yurtsever güçleri parçalamayı bir yana bırakarak, bağımsızlık ve demokrasi ülküsüne inanmış Emperyalizme ve faşizme karşı bütün güçlerin birliğini sağlamaktır. Bu derece ağır koşullarda, faşist tehlike her geçen gün büyürken, demokratik güçlerin birbirleriyle uğraşmaları, ileride hepsine altından kalkamayacakları sorumluluklar yükleyecektir. Sözle reddedilmeyen, ancak uygulamada baltalanan Anti-Emperyalist Anti-Faşist (Bağımsızlık ve Demokrasi) cephesinin gerçekleşebilmesi için aşağıdaki önerilerimizi göz önüne alınmasını her yurtsever kişi, kurum ve örgütten içtenlikle diliyoruz:

— Temel hedefle (faşizme karşı dayanışmayla) ilgili olmayan her türlü ikinci derecedeki tartışma ve polemiği durdurmak.

— Gençlik, İşçi-Memur, köylü v.b. kesimlerinde ilerici eğilimli birden çok teşkilat olması durumuna kesinlikle son vermek, anti emperyalizm anti faşizm temelinde en büyük ve güçlü kuruluş etrafında birliği gerçekleştirmek.

— Yayın organı, bildiri, broşür vs basımı, içerdikleri konular dağıtımı ve satışında rekabetçi, taraftar kazanmak için ilerici diğer çevreleri ağır biçimde kötüleyici tutum ve davranışlardan kaçınmak.

— Her alanda, her toplantıda, her mücadelede faşizme karşı olan en geniş demokratik çevrelerin temsilcilerinin bulunmasını, düzenleyicilerin disiplinine uymak kaydıyla, katkılarını ortaya koymasını sağlamak.

— Dar siyasal çıkar hesaplanına yönelik, ülke şartlarından kopuk-prestij kazanma amaçlı soyut slogan, fikir ve eylem hatalarından kaçınmak.

— Demokratik güçler arasında kin, nefret ve kaba kuvvet tohumları ekenlerin, faşizmin güçlenmesi için elverişli şartları bilerek, bilmeyerek hazırlamaya yardımcı olduklarını akıldan çıkarmamak.

— Bu, yukarıdaki esaslar ışığında tüm ilerici çevrelerin güçbirliğini vakit geçirmeden, somut teşkilatlanma ilkelerini de tesbit ederek kurmalarını sağlamak.

Abdi Gönel'le devam eden devrim şehitleri kervanı bize bu görevleri yüklemektedir. Bu yurdun öz evlatları, gerçek sahipleri olarak, ülkemizi bilim, düşünce ve uygarlık düşmanı faşizme bırakmak istemiyorsak hemen el ele vermeliyiz. Tiyatro, kitap düşmanı, gençleri-işçileri kurşunlayan eller, ancak tüm ulusumuzun bağımsızlık ve demokrasi için şahlanışıyla kırılabilir.

Merkezden en sola kadar, bütün ilerici faşizm aleyhtarı güçlerin önerilerimizi göz önünde tutacağı umuduyla, katillerden hesap sorul-

ması, faşist yuvaların dağıtılması için herkesi göreve çağırıyoruz.

KAHROLSUN FAŞİZM!

YAŞASIN BAĞIMSIZ VE DEMOKRATİK TÜRKİYE!

EPENGLE OLAYI

Geçtiğimiz günlerde meydana gelen bir olay, devrimci kesimde halen tartışılmaktadır. Olumsuz yönleri ağır basan bu olaydan dersler çıkarmak gerekir. Sözünü ettiğimiz olay, 'Epengle Direnişi'nin, kendilerine 'işçi sınıfı sosyalisti' adını verenlerin hataları yüzünden yenilgiyle bitmesidir. Kendine 'işçi sınıfı sosyalisti demekle işçi sınıfı sosyalisti olunamayacağı bir gerçektir. İşçi sınıfı ideoloisini savunanların bunu pratiğe de indirgemeleri gerektiğinin en canlı delili, bu olaydır.

Epengle olayı nedir?

Bunu, Epengle Dokumacılık ve Kumaş sanayiinde çalışan işçilerin yayınladıkları bildiriden öğrenelim:

«Biz Epengle işçileri kurtuluşumuzun yine kendi mücadelemizle gerçekleşeceğine inanarak, Tekstil iş kolunda senelerden beri sarı sendikaların tahakküm ve baskısı altında ezilen yüzbinlerce işçiye önderlik etmek inancıyla Tüm Dokuma-İş Sendikasında birbirimize kenetlenmiştik.'

«Böylece Tüm Dokuma-İş Sendikası kuruldu. Tüm Epengle işçileri bu sendikada birleşti. Fakat sarı Teksif sendikası sahte üye fişleri doldurarak yetkiyi aldı, işçiler referandum talebiyle direnişe geçtiler.

Bunun üzerine işveren işçilerin Noterden gelen kâğıtların hiçbir geçerliği yoktur, biz sendika olarak onları protesto edeceğiz.' dediler. Ve son aylara kadar bu konuda hiçbir girişimde bulunmadılar. Bizi boş vaatlerle uyuttular. Gerçekleri öğrenince dağılacağımızı düşündüler. çıkışlarını gönderdi. Bu durum karşısında TSİP'li sendika yöneticileri: Oysa biz mücadeleye kararlı bir şekilde başladık. Yıllarca sömürülen, horlanan, hayatın bütün zorluklarını göğüsleyen bizler, zorluklardan kaçacak mıydık? Hayır! Karşımızdaki düşmanı daha iyi bilecektik. Kavgamıza daha kararlı bir şekilde sarılacaktık. İşte arkadaşlar, işçilere güvenmeyen, işçilere sürü gözüyle bakan, yalan dolan söyleyerek, düşmanlarımız karşısında elimizi kolumuzu bağlayanlar İŞÇİ SINIFI DEVRİMCİLERİ DEĞİLDİRLER.»

19 Kasım 1974'te başlayıp 4 ay süren direniş kitlelere örnek bir direniş olarak sunuldu. Yetki alacak durumda olmasına rağmen gerekli başvurmayı yapmayan, hatalarını işçiden gizleyen, eleştiri yapanları 'ajan' olarak suçlayan, döven, 'Direniş yürütme komitesi'ni dağıtıp işçileri tepeden inme kararlarla gütmeye kalkan sendika yöneticileri direnişin maddi yükü-ü karşılayamayınca, işçilere işbaş yaptıramayacağını anlayınca işçilere iş aramalarını söylediler. Sendika yöneticilerinin bu tavırları Epengle işçilerinin yalnız onlardan değil tüm devrimcilerden soğumasına yol açtı. Devrimcilik adına yapılanların devrimcilik olmadığını göstermek görevimizdir. Çünkü devrimci hareket yapılan hatalardan ders çıkararak ilerler. Devrimcilik adına yola çıkanlar sorumluluk taşıdıklarını bilmeliler. Hataları saklamak, suçu başka kaynaklarda aramak devrimcilik değildir.

Bizim devrimciler olarak bu olaydan dersler çıkarmamız, grevlerin, dirénişlerin bir 'okul' olduğunu unutmamamız ve işçilere güvenmemiz gerekir. Kararları alırken ortak davranmamız, tepeden inme hareket etmememiz ve devrimci dürüstlükle bağdaşmayan

davranışlardan kaçınmamız gereklidir.

ALMAN HWWA EKONOMİK ENSTİTÜSÜ'NÜN EKONOMİK BUNALIMLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Kapitalist dünya ekonomisinin durumu üzerine yılda dört periyodik rapor yayınlayan Alman HWWA Ekonomik Enstitüsü yayınladığı «ilkbahar raporunda» kapitalist dünyayı saran çöküşün hızlandığı ve ihracatlarının daralmaya devam ettiğini bildirmiştir.

Kısaca HWWA Enstitüsü diye anılan Hamburg Dünya Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü kapitalist dünyada devam etmekte olan durgunluktan ötürü milli gelir artış hızısının bu yıl da düşme kaydedeceğini açıklamıştır. Enstitünün yaptığı tahmine göre bu ülkelerin milli geliri geçen yıla nazaran %1 oranında gerileme kaydederek % 3'te kalacaktır. Enstitü Batı Avrupa'nın ABD ve Japonya'ya göre daha 'avantajlı' bulunduğunu, Batı Avrupa ülkelerinin 1975 yılında % 1,5'luk bir reel milli gelir artışı kaydedeceklerini iddia etmiştir. Yine tahminlere göre ABD'deki reel milli gelir gerilemesi bu yıl geçen yıla göre % 4 oranında olacaktır.

1975 bunalımından çıkış için HWWA Enstitüsü kısa ve uzun dönemli hedefler karşısında bir tercih yapılmasının zorunlu olduğunu bildirmektedir. Kısa vadeli tedbirlerden sayılan «stop-and-go» (dur-ve-yürü) yolu izlendiği takdirde işsizliğin nisbi olarak giderilebileceğini ancak fiat artışları sonuçlarının kapitalist dünya ekonomisi için daha yıkıcı olduğu belirtilmektedir. Enstitü büyük tekeller arası rekabeti önleyecek tedbirlerin gerçekleştirilmemesi halinde sektörel birikimlerin yakın günlerde patlamalara yol açabileceğini söylemektedir.

KAPİTALİST ÜLKELERDE İŞSİZLİK BÜYÜYOR

1973 temmuz ile 1974 temmuz süreleri içinde yapılan bir araştırmada işsizliğin sektörel artışında Almanya'da birinci sırayı İnşaat sektörü alırken, ABD'de birinci sırayı otomotiv endüstrisinin aldığı bildirilmiştir.

İşsizliğin en hızla büyüdüğü alt sektörler, Almanya'da sırası ile, İnşaat, Otomotiv sanayii ve tekstil Sanayii olmuş; ABD'de ise Otomotiv endüstrisini, Gıda sanayii ve Elektrik makinaları sanayii izlemiştir.

Ayrıca 9 kapitalist ülke arasındaki işsizlik oranlarında birinci sırayı -1974 ortalamasına göre- % 10.0 ile Danimarka alırken, ABD % 7.1 ile ikinci sırayı almaktadır. Bunları % 5.0 ile İtalya izlemektedir.

Kapitalist ülkelerdeki işsizlik oranları

	1962-1972 ortalaması	1973	1974
ABD	4.7	4.8	7.1
Japonya	1.2	1.3	1.5
Avusturalya	1.5	1.8	3.5
Fransa	1.7	2.7	4.0
Almanya	1.0	1.0	4.2
İtalya	3.4	3.5	5.0
İngiltere	2.3	2.7	2.8
Danimarka	3.2	4.7	10.0
İsveç	2.0	2.5	2.2

kaynak: Newsweek, ocak 20, 1975

■ Tekstil Sanayiinde uzun süredir devam eden kriz yüzünden Almanya'nın en büyük market'lerinden biri olan quelle Şirketi tekstil mamulleri hazırlayan fabrikasını kapatmış ve 3 bin işçisine yol vermiştir. Ancak şirket pazarlamasını da yaptığı tekstil mamullerinin üretimden vazgeçmemiştir. quelle Şir-

keti yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre bu alanda damping yapan ve bütün Dünya piyasasını altüst eden Tayland ve Hongkong'daki bazı tekstil fabrikaları ile anlaşmaya varılmıştır.

ÜCRET ARTTIRIMI YERİNE İŞ GARANTİSİ

Uluslararası İC-Chemie Sendikası yeni dönem toplu iş sözleşmelerinde geçmiş dönemlerden farklı olarak taleplerini değiştirmiştir. Buna göre Kimya, Kâğıt ve Selüloz, Seramik iş kollarında sendika ana talep olarak **ücret arttırımı yerine, «iş garantisi»** isteyeceğini açıklamıştır.

İC-Chemie Konfederasyonu üç gün devam eden gizli görüşmelerden sonra konfederasyon başkanı Karl Hauenschild kararın alınmasına neden olarak, **«Almanya'da süre gelen işsizliği»** göstermiştir. Bunun yanında konfederasyon, işçinin kıdemine ve yaşına göre değişen bir esnek kıdem tazminatı getirilmesini de istemiştir.

Kararın ilk uygulanacağı yerler Bayer, Hoechst, Basf olacaktır.

İRANA GEÇMEYİ DE TESLİM OLMAYI DA REDDEDEN PEŞMERGELER SAVAŞA DEVAM EDECEK

Irak hükümetinin geçen 8 martta Kürtler için ilân ettiği ve nisan başında bir ay süreyle uzattığı genel aftan yararlanmak üzere teslim olan Kürtlerin büyük çoğunluğunu sivillerin teşkil ettiği, özellikle kadın ve çocukların çoğunlukta olduğu öğrenilmiştir.

Irak-İran antlaşması sonucunda İran'a sığınmak zorunda kalan Irak Kürtlerinden 5000 kadın ve çocuğun İran'a geçerken soğuktan ve açlıktan öldükleri açıklanmıştır.

Irak Kürdistan Demokrat Partisi Genel Sekreteri Dr. Mahmut Osman, Iraklı Kürt mültecilerin kitle halinde İran'a sığınmaya devam ettiklerini, İran-Irak sınır bölgesindeki dağlık kesimlerden geçerken soğuğa ve açlığa dayanamayan 5000 Kürt kadın ve çocuğunun İran'a varmadan yollarda öldüklerini, Kürt mültecilerine gerekli sağlık yardımları yapılmadığı takdirde ölü sayısının daha da artacağından endişe edildiğini, açıklamıştır. Mahmut Osman, halen İran'da 250-300 bin arasında Kürt mültecisi bulunduğunu da bildirmiştir.

Öte yandan Cenevre'de bir açıklama yapan Uluslararası Kızılhaç Örgütü, sözcüsü, iç savaştan zarar gören Irak Kürtlerine insanî amaçlarla ilâç ve yiyecek yardımı yapılmasına Kızılhaç Örgütü'nün hazır olduğunu, ancak bu konuda Irak hükümetine başvurularak izin istendiği halde bu isteme bugüne kadar cevap verilmediğini açıklamış ve Irak hükümetinin bu tutumunu eleştirmiştir.

Lübnan basınında çıkan haberlere göre Irak hükümetinin bütün çağrılarına rağmen Kürt gerillalarının büyük çoğunluğu teslim olmamıştır. «Peşmerge» diye adlandırılan Kürt gerillalarının bir bölümü İran'a sığınmayı Irak makamlarına teslim olmaya yeğ tutmuştur. Kürt gerillalarının bir bölümü ise, Barzani'nin ve Irak Kürdistan Demokrat Partisi Politbüro'sunun savaşı durdurma kararına rağmen Irak silâhlı kuvvetlerine karşı gerilla savaşını sürdürmeye karar vermiştir. Gerilla savaşını sürdürmeye karar veren peşmergelerin sayısının 8-10 bin olduğu ve bunların İran'a geçmeyi reddederek, sonuna kadar savaşacaklarına dair ant içtikleri bildirilmektedir. Kuzey Irak'ın dağlık bölgelerine çekilen bu peşmergelerin Irak ordusu ile henüz herhangi bir çarpışmaya girmedikleri de öğrenilmiştir.

TÜSTAV

10 lira